

MIFÉRFIAK.HU

MiFérfiak

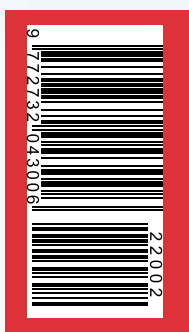
2022/02
1490 Ft

PORTRÉ

DR. KÁNTOR SÁNDOR

A MAGYAR SÖRGYÁRTÓK
SZÖVETSÉGÉNEK
IGAZGATÓJA

Benne **MiNők**

EXKLUZÍV

BARNÁK LÁSZLÓ

A SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ
FŐIGAZGATÓJA

MÉDIAVILÁG

SURI IMRE

JAZZY RÁDIÓ
ÜGYVEZETŐJE

A NAGY BESZÉLGETÉS

Méhész Mónika

A CLEAN UP GRAND SERVICE ALAPÍTÓ TULAJDONOSA

FOXPOST

CSOMAGKÜLDÉS OKOSAN

FOXOLJ!

Már több mint 400 automata vár.

Küldj és fogadj csomagot egyszerűen!

Egyszerű

Rugalmas

Környezettudatos

Érintkezésmentes

Kedves Olvasó!

Szinte már frázis, hogy a világ iszonyatos tempót diktál, ezért minden erőnkkel azon vagyunk, hogy tartani tudjuk az iramot. Miközben az egyik kezünkkel erősen kapaszkodunk a felgyorsult világ karjába, a másikkal ugyanilyen erővel kapaszkodunk a klasszikussá vált értékeinkbe. És most nem a retro egyfajta újraértelmezésére gondolok. Sokkal inkább arra, hogy bizonyos dolgokat soha nem akarunk és nem is fogunk elengedni, mert fontosak számunkra a mértékadó örök darabok. Kell a farmer, a bakelitlemez, a felhúzó óra – uram, bocsá’ –, egy V8 motor hangja ugyanúgy, mint a méretes cipő- vagy ruhakészítés, a dizájnban újraéledő vintage stílus, és nem utolsósorban a kultúra és a képzőművészet klasszikusai. Úgy vélem, hogy a globális társadalomnak ezek lehetnek a földön tartó ellensúlyai, az időt egy pillanatra fékezésre kényszerítő halhatatlan mementók, amelyek soha nem erodálódnak el, és amelyekhez mindig érdemes lehet vagy olykor vissza is kell nyúlni. Ezek persze nem fogják megoldani a világegés problémáját, de van rá igény, és a jó hír az, hogy ez az utánunk jövő generációkra is érvényes. Hogy őszinte legyek, mostani lapszámunk szinte mindegyik cikkében fellelhető a klasszikus értékekhez történő visszanyúlás motívuma, ezért is lett ez a néhány gondolat a bevezető bevezetője.

A Nagy beszélgetés rovatunkkal indul lap, ahol **Méhész Mónika** volt a vendégünk. Személyében ő most duplán címlapsztori lett, ugyanis a MiFérfiak történetében az első hölgy, aki borítóra került. A Clean Up Grand Service alapító-tulajdonosával már volt alkalmunk interjút készíteni, ezúttal a vállalkozásnak egy egészen más aspektusáról is beszél leplezetlen őszinteséggel. Jurák Zsolt állandó utazási szakértőnk **Srí Lanka**-i útbeszámolója után **dr. Kántor Sándorral**, a Magyar Sörgyártók Szövetségének igazgatójával beszélgettem, aki nemcsak fantasztikus ember, hanem az életútja is az, tehát a cikkben nemcsak a sörről lesz szó, hanem a hajjáról is. Dr. Kántor Sándor után debütál a megújult autós rovatunk, aminek némileg formabontó módon egy hölgy, **Répa Kata** lesz

a továbbiakban a házigazdája, és hogy ki a Nő a volán mögött, azt a Felvezető kör című cikkünkben tudhatják meg.

Egy nem mindennapi Louis Vuitton óra bemutatója után **Szalay Dániellel**, a Média1 alapítójával beszélgetünk „mindenről is”. A diskurzus követően mi már most felhúzzuk a Szegedi Szabadtéri Játékok függönyét egy beszélgetés erejéig, ahol **Barnák László**, a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatója beszél nemcsak az idei szezonról, hanem egy kicsit önmagáról is. A Szegedi Szabadtéri Játékok után – aminek mi is partnerei leszünk az idén – visszatérünk a média világába, ahol **Suri Imrével**, a Jazzy Rádió régi-új ügyvezetőjével beszélgettem régi-új dolgokról. Nem titoltan az Analóg rezervátum című írásom volt az egyik fő inspirálója annak, hogy egy picit fókuszba helyezzem a klasszikus értékeket a prólógus elején.

Egy sok szempontból rendhagyó interjú következik ezek után. **Révész Ildikó és Pásku Ferenc** név szerint talán kevésbé ismeretek, de ha azt írom: vegán sonka, akkor biztosan sokkal többen beazonosítják őket. A Cápák között üzleti show-műsort is megjárt házaspárral készült beszélgetés azonban jóval tovább mutat tizenöt perc hírnéven. Ez a cikk egészen biztosan könnyen emészthető lesz, ha mégsem, akkor képzeletben forduljanak nyugodtan új dietetikus szakértőnkhez, **Szerdabehlyi Zsuzsihoz**, aki rovatában az intuitív étkezésről írt. Természetesen nemcsak a testtel, hanem a lélekkel is foglalkozunk. **Dienes Angéla** állandó pszichológus szakértőnkkel egy sokak által át- és megélt problémát, a féltékenységet jártuk körbe.

A bevezetőm elején a klasszikusokat említve kimaradt a felsorolásomból a nyomtatott sajtó, a magazinok izgalma, tapintása, a nyomda illata, amit bár szorongathat a digitális világ, de léte múlhatatlan. Észre sem fogják venni, de mire ezt a számunkat kiolvassák, már ott lesz a következő, mégpedig egy minden tekintetben Nobel-díjas címlappal.

Barna András

Tartalom 2022/02

10 A NAGY BESZÉLGETÉS

VÁLTÁSOK ÉS MEGVÁLTÁSOK

beszélgetés Méhész Mónika üzletasszonnyal, a Clean Up Grand Service alapítójával

24 UTAZÁS

TEAIDŐ

Jurák Zsolt Srí Lankai-i útibeszámolója

36 PORTRÉ

HABBAL HAB NÉLKÜL

interjú dr. Kántor Sándorral, a Magyar Sörgyártók Szövetségének igazgatójával

10

36

54

52 ÓRÁK

LOUIS VUITTON

A kocka el van vetve

54 NŐ A VOLÁNNÁL

FELVEZETŐ KÖR

Beszélgetés Répa Katalinnal

52

IMPRESSZUM

MiFérfiak Magazin, 2022/02 / LAPIGAZGATÓ: Kökény Roland / FŐSZERKESZTŐ: Barna András / MUNKATÁRSÁK: Hilbert Péter, Balogh Róbert, Novák Ildikó, Szikora Katalin. MŰVÉSZETI VEZETŐ: Nagy Orsolya / KIADÓ: Neppen Risk Kft., 1184. Budapest, Benedek Elek u. 11., miferfiak@miferfiak.hu / HIRDETÉS: miferfiak@miferfiak.hu / ÉRTÉKESÍTÉS: Árusításban terjeszti a Lapker Zrt. országos hálózatán keresztül a Relay, Inmedio hírlapüzletek, független áruhelyek és nagykereskedések, valamint az OMV üzemanyaghálózat kiemelt kútjai, továbbá megrendelhető a kiadó email címén postai utánvétellel. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Postacím: 1900 Budapest. Megrendelhető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, www.posta.hu WEBSHOP-ban (eshop.posta.hu/storefront), e-mailel a hirlapelofizetes@posta.hu címen, telefonon 06-1-767-8262 számon, levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen. Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél: www.posta.hu WEBSHOP-ban (eshop.posta.hu/storefront), 1900 Budapest, 06-1-767-8262, hirlapelofizetes@posta.hu / Belföldi éves előfizetési díj: 4800 Ft 4 lapszámra. Digitális formátumban elérhető és előfizethető a www.dimag.hu oldalon. / ISSN 2732-043X

84 SZÍNHÁZ
**BARNÁK
LÁSZLÓ**
a Szegedi
Nemzeti
színház
főigazgatója

102 MÉDIA
ANALÓG REZERVÁTUM
interjú Suri Imrével,
a Jazzy Rádió
ügyvezető
igazgatójával

Fotóink, írásaink és grafikáink, szerkesztési és tördelési megoldásaink önálló szerzői jogi védelem alatt állnak. Engedély nélküli felhasználásuk jogszabályba ütközik, és büntetőjogi felelősséggel jár. Az újságban megjelenő fotókat és írásokat sokszorosítani csak a kiadó hozzájárulásával lehet. Minden jog fenntartva. Kéziratokat és fotókat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. A lapban megjelent hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

A cikkeket tovább olvashatja a
MiFerfiak.hu-n, használja a QR kódot!

„SZÜLETÉSNA POMRA”

Ötven éves fennállásának megünneplésére a Porsche Design az egyik legelőremutatóbb technológiát alkalmazza: A 3D nyomtatást. A márka új, különleges kiadású napszemüvege, amelyet P'8950 50Y Iconic 3D-nek neveztek el, egy könnyű, 3D nyomtatott titánkeretet tartalmaz, amelyet részben titánpor lézerrel történő megolvasztásával hoztak létre. Ez a technika lehetővé teszi, hogy a keretek borotva-vékony profilt érjenek el, ami segít megteremteni azt az illúziót, hogy a sötét, egy darabból álló lencse lebeg a keretekben. A lencse

karcsú, tükrös hatása kontrasztban áll a matt fémkerettel, kiemelve a sportos esztétikát.

A halántékokat eközben a maximális kényelem érdekében tervezték. Egyszerű kialakításuk nagy teljesítményű műanyagból készült, és a keret futurisztikus esztétikáját hivatott hangsúlyozni. A végső kiegészítő elemként a Porsche Design logó fém betétként a halántékba integrálva található.

A napszemüvegek száma 911 darabra limitált – kétségtelenül a Porsche 911 után –, és már kaphatóak 1800 dolláros áron.

LEGO BOTANIKA

Akik még nem sajátították el a növények életben tartásának művészetét, azoknak különösen érdemes szert tenni a LEGO valamelyik botanikai készletére, hogy gondozást és öntözést nem igénylő, örökké egészségesnek tűnő növényt birtokoljanak.

A LEGO Succulents készlet kilenc különálló, saját cserépben lévő szukkulens növényből áll, amelyek egymás mellé vagy egymástól függetlenül is, számtalan módon elrendezhetők. A készlet három építési útmutatót tartalmaz, tehát többféleképpen is megépíthetjük a növényvilágot. Persze a valódi szukkulenseket is nagyon szeretjük... csak aztán vagy túl sokat, vagy túl keveset öntözzük őket. Mivel ennél a készletnél nem merül fel ez a probléma, igazán remek választás!

EBBEN FOCIZUNK MAJD A MARSON

Miután elmúlik a világűrbe jutás izgalma, az űrhajós lét elég unalmasnak tűnik. Nincs sok magánélet. Az étel nem tűnik túl jónak. Így amikor Hussain Almosawi tervező elképzelte, milyen lenne a foci az űrben, előállt ezzel a karcsú, minimalista koncepcióval, aminek a megszállottjai vagyunk. A koncepció cipő gravitációval dacoló technológiát tartalmaz,

amely stabilan tartja a játékost a pályán, miközben a szegecsek világítanak, hogy aktiválják a gravitációs ellenállás érzékelőit, és növeljék a labdadobás pontosságát. Lehet, hogy ez a cipő csak Almosawi képzeletében létezik, de megmutatja, hogy a képzelet emberi eleme a tervezésben soha nem reprodukálható vagy helyettesíthető.

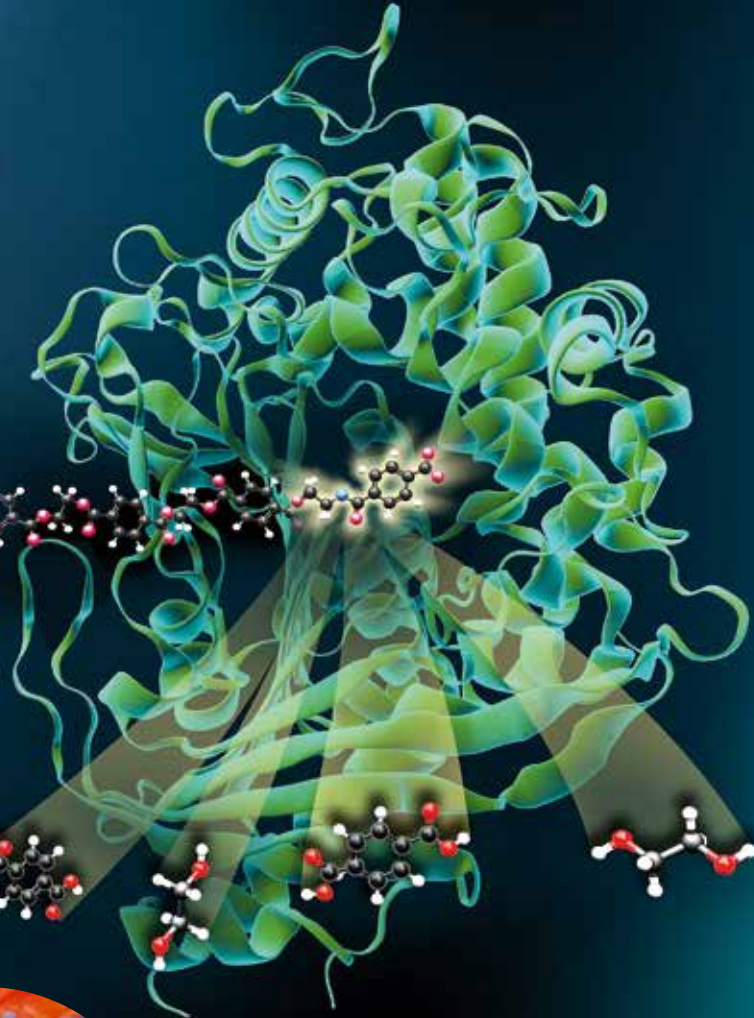
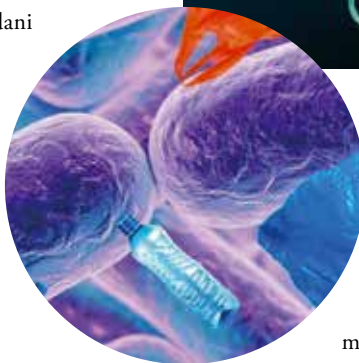

PETPALACK FALÓ

Az austini Texasi Egyetem kutatói olyan enzimváltozatot hoztak létre, amely képes az általában évszázadok alatt lebomló műanyagokat néhány óra vagy nap alatt lebontani. Ez a felfedezés segíthet megoldani a világ egyik legnagyobb környezetvédelmi problémáját.

Az először a 19. században kifejlesztett műanyag termelése ugrásszerűen megnőtt a 20. században: az 1950-es 2 millió tonnáról 2017-re 348 millió tonnára emelkedett. Az 522,6 milliárd dollárra becsült műanyagipar kapacitása 2040-re várhatóan ismét megduplázódik, ami nyilvánvalóan még súlyosabb műszagszennyezést fog eredményezni, különösen az óceánokban lévő műszagot tekintve, ami immár eléri a közel 150 millió tonnát.

A projekt a polietilén-terefalátra (PET) összpontosít. A PET a palackokban és más típusú csomagolásokban leggyakrabban használt műszag, ami a poliészter ruhaszálakban is megtalálható. Ebből az anyagból évente több mint 70 millió tonnát állítanak elő világszerte, ami az összes új műszag egyötödét

teszi ki egy adott évben. Összességében a globális hulladék 12%-át teszi ki.

A kutatók által létrehozott FAST-PETáz (funkcionális, aktív, stabil és toleráns PETáz) nevű enzim alacsony hőmérsékleten képes depolimerizálni – azaz kisebb részekre bontani – a műszaghulladékot. A kutatás 51 különböző használt műszag tárolóedényen, öt különböző poliészterszálon és szöveten, valamint PET-ből készült vizes palackokon bizonyította az enzim hatékonyságát. Egyes esetekben ezek a műszagok akár 24 óra alatt teljesen monomerekre bonthatók.

Következő lépésként a csapat az enzimgyártás bővítését szeretné megoldani, felkészülve az eljárás ipari és környezetvédelmi alkalmazására.

Kígyóbűvölés

A Bulgari a 2022-es évet a Piccolissimo, a piac egyik legkisebb mechanikus óraművének bemutatásával kezdte. A Bulgari Le Sentier-i manufaktúrájában tervezett és gyártott mikrotechnológia e kis ékkövét – a piccolissimo olaszul azt jelenti, hogy nagyon kicsi – most először használják négy új Serpenti Misteriosi High Jewellery felszereléséhez, amelyek az 1950-es évekből származó összetéveszthetetlen dizájnt idézik fel újra, miközben új területeket nyitnak meg.

A Bulgari ultravékony órák fejlesztése terén szerzett kivételes tapasztalatának köszönhetően a márka képes volt egy nagyon kompakt, az órákat és a perceket jelző szerkezetet létrehozni, amely a hüllő fejében, egy erre a célra kialakított tartályban kapott helyet. Az új BVL100 kaliber 12 mm átmérőjű, 2,50 mm vastag és mindössze 1,30 gramm súlyú. Hogy képet kapjunk 102 alkatrészének rendkívüli miniatürizálásáról, elég csak arra gondolni, hogy a hordó átmérője mindössze 5,00 mm, 1,47 mm vastagság mellett, a felhúzás előtt 170 mm hosszú rugóval. Az óránkénti 21 600 rezgés frekvenciájával verődő egyensúlykerék fehéraranyból készült, hogy ilyen kis méret mellett is a legnagyobb tehetetlenséget biztosítsa.

Az első Serpenti secret órák az 1950-es évek végén kerültek forgalomba. Számos két- vagy háromszínű aranyból vagy acéllal kombinált változat igazolta a Bulgari egyedülálló mesterségbeli tudását a merész színkombinációkkal és szokatlan anyagokkal jellemezhető ékszerek megalkotásában. Ennek az örökségnek megfelelően az új Serpenti Misteriosi órák pazarok és színesek. A sárga-, rózsza- és fehérarany briliáns csiszolású gyémántokkal, körtecsiszolású smaragdokkal és rubellitokkal, valamint türkiz betétekkel való kombinálásával a Bulgari az aranyművéség és a drágakőfoglalások igazi mesterműveit alkotta meg.

A Serpenti Misteriosi kígyó nyelvének megnyomásával a kígyó feje kinyílik, és feltáru az óra. A ház hátlapján található kétirányú korona lehetővé teszi a kézi felhúzást és az időbeállítást. Ez a kettős funkció egy visszafordító rendszer segítségével működik. Különös figyelmet fordítottak a karperecet és a fejet alkotó nemesfémszerkezet általános kialakítására, hogy kényelmes és könnyű viselést biztosítsanak. Mindegyik órát úgy terveztek, hogy mindkét csuklón viselhető legyen: a kígyófejben elrejtett tartály – amely a gyémántokkal kirakott számlapot és a mögötte lévő szerkezetet tartalmazza - könnyen eltávolítható és a másik irányba fordítható, így könnyen láthatóvá válik a bal vagy a jobb karon. A mikromechanika ékköve által meghajtva az új Bulgari Serpenti Misteriosi High Jewellery még értékesebbé vált.

VÁGOD VAGY HALLGATOD?

The Weeknd a New York-i székhelyű MSCHF művészeti kollektívával együttműködve, egy lejátszható bakelit fűrészlapot készített, amely az énekes legújabb, „Out of Time” című kislemezét népszerűsíti. A valódi, működő fűrészlapba préselt, cseresznyepiros lemezt 25 példányban készítették el, amelyet egy 24 órás árverés során adtak el tavasszal.

A Vinyl Blade élénkpiros színben, fekete ékezetekkel, a zenész és a művészeti kollektíva által készített márkagrafikákkal, valamint egyéb, egy valódi pengéhez hasonló vizuális elemekkel készül. A fűrészlemezre állított darab egy adaptert is tartalmaz, amely a legtöbb lemezjátszó-kialakítással kompatibilis. A felhasználóknak azonban figyelembe kell venniük, hogy nagyon éles élekkel rendelkezik, nem szabványos átmérőjű, és jelentősen nehezebb, mint egy átlagos bakelit. Az alkotók arra is figyelmeztetnek, hogy egyes lemezjátszók nem biztos, hogy képesek kezelni a darabot, mivel lehetséges, hogy a rézzel bevont acélbarázdák gyorsan elkoptatják a lemezjátszó tűjét.

Elektromos Olympia

Az amerikai Olympian Motors autógyártó bemutatta új, jellegzetes retro stílusú elektromos autóját. A finom esztétikát, a magas minőséget és a funkcionalitást ötvöző autó vintage megjelenést ölt magára, és néhány évtizeddel visszavisz minket a múltba. Pufók formája minden bizonytalanságot felkelti a járókelők figyelmét, minimalista belsejét pedig azoknak tervezték, akik nyugalomra és egyszerűsége vágynak.

Olympian utastere is eltér a ma megszokottól kizár minden zavaró tényezőtől. Hogy ez valóban így legyen kerül minden bonyolult dolgot

és extra gombokat sem találunk.

Ugyanakkor a minimalista dizájnja a fejlett technológiát takar, ami hangvézéllel működik.

A tervezők szerint

az autót a hagyományos japán wabi-sabi filozófia ihlette, amely a tökéletlenség elfogadásán alapuló világnézet. Az eredmény a természet, a minimalizmus és az esztétika tiszta egyensúlyát mutatja, miközben mindez fenntartható csomagban érkezik.

Az Olympian katonai minőségű szénszálból és titánból készült, az utasterében pedig kilenc légszák is hozzájárul a biztonságához. Arról viszont nem szól a fáma, hogy retro autó milyen hatótávval bír.

„Faraday bölcső”

Ennek a kiságnak szokatlan módon a küldetése jóval túlmutat azon, hogy a babának helyet adjon az alváshoz: Az Argo ugyanis egy olyan kiságy, amely finom diófa és réz kombinációjából készült, és nem csak azért,

hogy műves kidolgozása legyen, hanem azért is, hogy megvédje a csecsemőt a káros elektromágneses hullámoktól.

Az argonautákat védő mitikus hajóról kapta a nevét, gyengéden ringatózik, pajzsot nyújt és megnyugtat. Az Argo a Ludwig & Dominique asztalosmesterei és a Noir Vif tervezői közötti szoros együttműködés eredménye. Tervezése és az általa felfedezett új technikák révén új távlatokat nyit a kortárs asztalosművészet előtt.

A NAGY BESZÉLGETÉS

BESZÉLGETÉS MÉHÉSZ MÓNIKÁVAL,
A CLEAN UP GRAND SERVICE KFT.
ALAPÍTÓ-TULAJDONOSÁVAL

Váltások, és megváltozások

írta: BARNÁ ANDRÁS fotó: NÁNÁSI PÁL

A világ felett jócskán beborult az ég.
Két éve még a pandémia akart bennünket
elkaszálni, most pedig a sarló. Csak a változás
állandó, szoktuk mondani, és hogy ez mennyire
igaz, arra ma különösen könnyű példákat fel-
hozni. Azonban nem kell a világot is megrengető
krízisnek bekövetkeznie ahhoz, hogy az ember
olyan korszakos döntéseket hozzon a saját
életében vagy az üzleti tevékenységében,
ami új szélbe állítja a vitorláit. Úgy vélem,
hogy talán ez lehetne a mottója a
Méhész Mónikával készített interjúmnak.

Mónikával nem most találkozunk
először, majdnem napra pontosan
egy évvel ezelőtt beszélgettünk
első ízben. Ahogy akkor is, most is soha el nem
múló mosollyal az arcán fogad a cég központjáb-
an. Lendülete pedig mit sem változott legutóbbi
találkozásunk óta.

A Clean Up Grand Service Kft. alapítója az
élelemiszeripari érettségije után nem a szak-
mája szerinti a területen helyezkedik el, ha-
nem jónéhány évig végzett sportoktatóként
dolgozik. A „sportállása” mellett mérlegképes

könyvelői oklevelet szerez, majd ennek köszön-
hetően később egy német-magyar cég vezetőjé-
nek pénzügyi jobbkeze lesz. A főállása mellett
először csak részben, majd teljes egészében
irodaszer-nagykereskedelemmel kezd el foglal-
kozni. A családi vállalkozásban üzemelő kis cég
ügyfelei révén egyre többször és mélyebben be-
lelát a takarítói piac minőségi problémáiba, ami
arra inspirálja a családot, hogy szerencsét pró-
báljanak ezen a területen is. Elindítják a szol-
gáltatási szektorban is kisvállalkozásukat, ami
önmaga stratégiai partnere lesz, és ott kezdik el

tevékenységüket, ahova korábban irodaszereket szállítottak. Rövid időn belül a partneri ajánlások révén az ügyfelek szinte egymás kezébe adják a kilincset úgy, hogy eközben egy fillért nem költenek reklámra, mert számukra – ahogy Mónika többször is megerősíti – a versenytársak taposták ki az utat. A cég forgalma hihetetlen tempóban ível felfelé, ennek okán felszámolják az irodaszer-nagykereskedelmet, és immáron teljes erővel a takarításra fókuszálnak. Néhány év alatt hatalmas fejlődést érnek el: töviről hegyire kitanulják a szakmát, folyamatosan fejlesztenek, és óriási energiákat fektetnek abba is, hogy egy degradált foglalkozásból elismert szakmát csináljanak. Pont.

Egy sikersztorit megírni legalább olyan jó, mint olvasni, de muszáj Mónika történetét megakasztanom egy pillanatra, hiszen – bármennyire is úgy tűnik – a siker kapujáig még ebben a töretlen karrierben sem a vörös szőnyegen keresztül vezetett az út.

Mónika életében 2014-ben jön el a pillanat, amikor minden jól van, de mégsem, és amikor el kell gondolkoznia azon, hogy újragombolja-e a kabátot, vagy megadja magát a társas magány és a sehova sem vezető üzleti vállalkozás nihiljének. Tükörbe nézős, arcát tenyerébe temető időszak következik az életében, majd dönt, és egy nagy tabula rasát csinál. Új időszámítás veszi kezdetét.

Egy dinamikusan fejlődő közép vállalkozásnál már nem lehetett azt megtenni, hogy ne legyen rendben a HR, a pénzügy, a géppark vagy a kiszolgáló technológia, hogy csak néhány példát említsek.

A reformnak köszönhetően a családi vállalkozás végképp kilép a familiáris keretek közül, és új cégér kerül a régi helyére. Mónika teljesen átalakítja a menedzsmentet, számos új kollégával egészíti ki a csapatát, s a fejlesztések hatására bővül a tevékenységi körük is, ami további növekedést hoz. A Clean Up Grand Service Kft. ma egy több lábon álló vállalkozás, Magyarország legnagyobb takarítócégeinek egyike.

Barna András: A vállalkozói lét másról sem szól, mint a változásokhoz történő alkalmazkodásról. Ez a mostani helyzetünkre különösen igaz, ahol a ma kérdéseire adott válaszok sok esetben már holnap sem állják meg a helyüket. De kardinális döntéseket nemcsak akkor hoz meg az ember, amikor reng a világ, és ezt te is megtapasztalad a saját bőrödön.

Méhész Mónika: 2014-ben a vállalkozásom ugyan már több száz milliós forgalmat realizált, viszont még mindig kézi vezérléssel működött, emiatt a rendszerben nem voltak kiépítve a megfelelő kiszolgáló divíziók. Emiatt olyan rettentően sok terhet cipeltem, hogy egyszer azt mondtam magamnak: ha ez a siker, akkor én abból köszönöm, nem kérek, akkor inkább nem kell a pénz, legyen az akármennyi is. Ahhoz, hogy ez az állapot ne a teljes kiegészéshez vezessen, az alapokat is érintő változások kellettnek, és nekem is változnom kellett. Három irányba indulhattam el: vagy mindenestől eladom a céget, és

visszamegyek mérlegképes könyvelőnek, vagy hagyom a vállalkozásomat ebben a langyos, se-hova sem mutató állapotában, lemondok a fejlődésről és az anyagi sikerekről, vagy totálisan másképp kezdek el mindent csinálni. Az utóbbi mellett döntöttem, mert fejlődni akartam, ami persze nem ment egyik napról a másikra.

Korábban is hoztál korszakos döntéseket, ilyen volt például az is, amikor eladtad az irodaszer-nagykereskedést. Az nem volt ilyen traumatikus?

Az idő sok mindent megszépít, de azt is látni kell, hogy akkor más volt a piaci környezet, és az akkori cégnagyságot sem lehet összevetni a maival. Majdnem két évig párhuzamosan vittem a két céget, és később azért a takarítás azért maradt meg, mert a számok beszéltek. De alapjában véve még egy kisvállalkozásról volt szó, amiben egy asszisztenssel a napi teendőket nagyjából meg lehetett oldani. Egy idő után azonban rá kellett jönnöm arra, hogy

bármennyire is terhelhető vagyok, egy ponton túl nem lehet ezt már egyedül vagy másodmagammal csinálni. Egy dinamikusan fejlődő közép vállalkozásnál már nem lehetett azt megtenni, hogy ne legyen rendben a HR, a pénzügy, a géppark vagy a kiszolgáló technológia, hogy csak néhány példát említsek. Ez egy idő után mindenképpen lecsúszáshoz vezetett volna.

Korábban annyival voltam kényelmesebb helyzetben, hogy bizonyos tekintetben mindenre jutott idő, a folyamatokban lassúbb volt a tempó, a váltások – ha kellett – sem „fájtak” annyira, mint most. Ma egyik napról a másikra kell reflektálni bizonyos helyzetekre. Például, akik a pandémia alatt csak egy szektorban szolgáltattak, mondjuk csak szállodáknak dolgoztak, és emiatt nem tudtak azonnal váltani, azok zöme csődbe ment. Mi több lábon álltunk már korábban is. Három éve beléptetőkapukat üzemeltetünk bevásárlóközpontokban, de pont a covid alatt indítottuk el az ipari mosodánkat,

és ez csak két dolog a teljes szolgáltatási portfóliónkból. Összességében én erről az egészről azt gondolom, hogy aki a saját vállalkozásában nem látja azt, hogy merre bővíthet, az egy krízisben nem tud majd csak egy iparági szolgáltatásból megélni, fejlődni meg semmiképp.

A mai helyzetet lehet elemezni és annak hatásait is, de az tuti, hogy nincsen biztos recept a holnap kérdéseire. Ti hogyan tudjátok kezelni a ma számtalan problémáját?

A helyzet kétségtelenül félelmetes. Még nem is olyan régen voltak bizonyos kérdések, amelyekre hagytam magamban a választ érlelődni, ma viszont ezt nem lehet megtenni. Szerencsére most már egy olyan emberrel dolgozom együtt, akivel közösen tudjuk meghozni a döntéseinket, és ha a terület speciális, akkor a többi kollégámat is bevonom ebbe a folyamatba. Ez pedig rendkívül jó dolog, még akkor is, ha végső döntés és a felelősség mindig az enyém.

A partnereitekkel hogyan tudjátok elfogadtatni a kényeszerű lépéseket, például az áremeléseket?

Ma mindenki tisztában van a gazdasági helyzettel, ugyanakkor mindenki a saját érdekeit tartja szem előtt. Ennek ellenére a személyes kommunikációval be lehet őket

FALTA VIKTÓRIA ÉS MÉHÉSZ MÓNIKA

vonni a folyamataink megismerésébe, ami sokat segít a végeredmény elérésében. De emellett azt is tapasztalom, hogy a legtöbb cégben megvan a kompromisszumkészség, így adott esetben közösen tudjuk kitalálni azt a megoldást, ami mind a kettőnk számára a legjobb döntés – és ez fáj általában a legkevésbé is.

Visszatérve az eredeti kerékvágásba: az üzleti döntésekben aligha illik emóciókról beszélni, ugyanakkor egy kisvállalkozásban nem lehet figyelmen kívül hagyni az érzelmi faktort sem, mindig lesznek fájó pontok egy családi cég esetében, talán hatványozottabban is. Amikor úgy döntöttél, hogy rálépsz arra a bizonyos harmadik útra, amit korábban említettél, ott mennyiben játszott ez szerepet?

Amikor nyolc évvel ezelőtt elhatároztam, hogy mindent másként fogok csinálni, akkor már tudtam, hogyan viszem ezt véghez, de azt is, hogy ezt egyedül nem bírom majd. Meg kellett tehát nézmem, hogy kire vagy kikre számíthatok ezen a jövőbe vezető úton, és nemcsak kollegiális, hanem családi vonalon is. Ez is közrejátszott abban, hogy nem sokkal később kiléptem egy huszonhat éves házasságból. Ennek az egyik legfőbb oka az volt, hogy már otthon is

„tisztogatnom” kellett, mert nem működött, és ezt a terhet nem akartam tovább cipelni. Az élet szerencsére hálás volt hozzám, mert felgyorsította ezeket az eseményeket is.

A szemléletváltás ebben a helyzetben is benne volt – de nemcsak bennem, hanem a volt férjemben is, aki pontosan, jól látta a saját szerepét nemcsak ebben a vonatkozásban, hanem életünkben is, ami ekkor már külön utakon járt.

Számodra ez döntés mennyiben volt értelem és érzelem kérdése? Azért hoztál egy ilyen elhatározást, mert a kapcsolat „túlkoros volt”, és emiatt kiégett, vagy egyéb okok is közrejátszhattak, hiszen arról nem feledkezhetünk meg, hogy esetekben egy olyan családi cégről beszélünk, amelyik gazdasági közösséggé is vált az évek során.

Természetesen – ahogy egy válás esetében legtöbbször – a kapcsolatom, házasságom kezdetekor nem szerettem volna, hogy így alakuljon, de az évek alatt ezt is szépen feldolgozza az ember, és egyben bizonyosságot is ad, hogy ennek így kellett történnie. Azt gondolom, hogy a gyermekeim édesapjától nem kaptam meg azt a háttértámogatást, amire egy ilyen gyors cégfejlődés során a női lelkemnek szüksége lett volna. És biztos állíthatom, hogy ebben ő sem vitatkozna velem. *(mosolyog)*

Amikor „magányos” vállalkozóként meghoztam a döntésemet a cégátalakítással kapcsolatban, fogtam egy darab papírt, és leírtam, melyek azok a fájdalmas pontok, amiken változtatni kell...

Ezt úgy kell értenem, hogy nem vette ki eléggé a részét?

Ha arányosítanom kellene, akkor a növekvő terhek a munkát mellett 60:40 százalékban osztottuk meg kettőnk között a javamra, de én sokkal inkább azt szerettem volna, ha ez fordítva lenne. Paradox módon ugyanakkor a családi oldalon meg teljes mértékben támogató volt. Legegyszerűbben úgy tudnám definiálni, hogy esetünkben felcserélődtek a szerepek, ami viszont kevés volt a további lendülethez és házasságot fenntartáshoz is.

Amikor az ember olyasvalakivel él együtt, aki már teljes egészében más utakat jár, egészen mások a napi örömei, ott egy kapcsoltban kétséget kizáróan mind a két fél magányossá válik. Egy ilyen viszony édeskevés egy olyan energikus nőnek, mint amilyen én is vagyok, és

ezt a hiányt semmivel nem lehet kompenzálni. Gondoljon itt bárki bármit.

Milyen válást tudsz magatok mögött ezekután?

Igazságot, hiszen a húszéves vállalkozói létünknek ő is része volt, függetlenül attól, hogy

ez később aztán milyen arányokban mozdult el. Tehát anyagilag tisztességesen váltunk el, de nem szépen, aminek oka a kettőnk közötti értékrend-eltolódásnak és a külső körülmények nem megfelelő kezelésének is nagyban köszönhető volt.

Azt gondolom, jól körülírtad a pillanatot, amikor egy nap más emberként mentél be az irodádba. Mivel indult az újkori reneszánsz?

Alapdolgokkal: létrehoztuk a munkaügyi rendszerünket, lettek szakmai kézikönyveink, megfogalmaztuk a cégfilozófiánkat, a küldetésünket, és sorolhatnám... Ezek korábban nem voltak, mert olyan gyorsan fejlődtünk, hogy ezt – amint már említettem is – nem tudtuk lekövetni. Szép lassan beindultak a dolgok, de ekkor már tisztában voltam azzal, hogy ezt a teljes megújulást a volt férjemmel együtt nem vagyok képes megcsinálni –, aki még velem volt bő egy évig ennek a folyamatnak az elején. Ennek okán egy nagyon fontos láncszem tehát még hiányzott: egy olyan személy mellém, akire százszázalékosan támaszkodhatom. Hamarosan ez a kérdés is megoldódott.

2014-ben teljesen egyedül, majd nem sokkal később már a mostani ügyvezetőmmel, Falta Viktóriával együtt vittük tovább a céget. Vikivel közel húsz éve ismerjük már egymást, az élet mindig elsodort minket egymás mellől, mégis – ha csak távolról is – végigkísérte az életemet és váltásaimat. Így amikor néhány évvel korábban ismét többször összefutottunk, akkor újból szorosabbá vált a kapcsolatunk. Már valahol ekkor azt éreztem, hogy ő az én emberem, mert jól kiegészít engem, olyan dolgokban erős, amiben én nem annyira, és fordítva. Szóval a mai napig is tökéletes közöttünk az összhang. Büszke vagyok arra, hogy – ellentétben

a sztereotípiákkal – nőként ennyire kedveljük, tiszteljük, elismerjük egymást, ami nem mellesleg motiváló is. Nagyjából fél éven keresztül beszélgettünk, mielőtt a korábbi cégtől átjött hozzánk, hozzám. Egy dolgot megfogalmaztunk még a kezdet kezdetén: azt, hogy a kapcsolatból kizárjuk az irigységet, és mindent őszintén megbeszélünk egymással.

Négy éve dolgozunk együtt, és ez idő alatt nemcsak harmincszázalékos növekedést könyvelhettünk el, hanem további üzletágakat is bevezettünk, és azt a rendszert, amit én elkezdtem felépíteni, együtt még tovább fejlesztettük.

A közös munkánk további hozzáadott értéke az lett, hogy végre én is el tudtam kezdeni normálisan élni, és nem 12–14 órát dolgozni, és még otthon is e-maileket nézni.

Egyébként a már meglévő kollégáid mennyiben voltak partnerek ebben a reneszánszban?

Amikor „magányos” vállalkozóként meghoztam a döntésemet a cégátalakítással kapcsolatban, fogtam egy darab papírt, és leírtam, melyek azok a fájdalmas pontok, amiken változtatni kell...

Leírtad?

Le, és nyilván egy sor probléma került elő, de az is világos volt, hogy az összeset egyszerre úgysem tudom megoldani. Lépésről lépésre haladtam, és először kiválasztottam a három legfájdalmasabbat. A legkényesebb a vezetői szint volt, mert csak jó vezetőkkel lehet a célokat véghez vinni, tehát nekik kellett elfogadniuk, magukévá tenniük az új jövőképet, amit meg akartam valósítani. Mindenkiel elbeszélgetve elmondtam, hogy bizonyos dolgokat ezután hogyan szeretnék csinálni, és milyen úton akarok továbbhaladni, amihez minden segítséget megadtam, de ennek ellenére később több vezetőmtől meg kellett válnom, leginkább a hozzáállásuk miatt.

Van egy előadásom, aminek az a címe, hogy „A békát ne akard megtanítani repülni”. Ez arról szól, hogy amikor cipeled a problémáidat, legyen szó vállalati ügyekről, kollégákkal kapcsolatos viszonyról vagy magánéleti dolgokról, akkor közben rájössz, hogy minden akaratod és jószándékod ellenére a béka soha az életben nem fog megtanulni repülni. Én megtapasztaltam ezt a vállalkozásomban, és ebben az attitűdben éltem a házasságomban is, ezért sem itt, sem ott nem akartam még egyszer

ugyanabba a hibába belesni, mert óriási terhet jelent így élni és dolgozni, és nem mellesleg konfrontációkhoz és feszültségekhez vezet.

Az általad képviselt szemléletváltásban az emóciók kiemelt szerepet játszanak.

Új életet kezdte minden tekintetben, de ha intimebb húrokat is megpengetek, akkor ennek egyfajta konklúziójaként azt is be kellett vállalnod, hogy a nap végén mégis csak egyedül mész haza. Foglalkoztál ezzel?

Erre az egész állapotra egy átmeneti időszakként tekintek és tekintettem eddig is, de tisztában voltam azzal is, hogy nekem regenerálódnom kell. Két évig tartott, amíg azt mondhattam magamról, hogy már valahova megérkeztem, ugyanakkor ez nem jelentette azt, hogy a magánéletem is révbe ért. De mivel

a rendíthetetlen optimizmusom miatt mindig látom, hogy mit szeretnék, ezért ezzel a kérdéssel is úgy vagyok, hogy ha már olyan sok minden sikerült idáig is, akkor ez az egy dolog miért ne sikerülne. *(Nevet.)*

Mondhatjuk, hogy a sportoktatói tevékenységeddel kezdődött a nagybetűs életed. A korábbi beszélgetésünkben említetted, hogy nagy vágyad ehhez visszatérni, sőt akkor már volt egy kis tornastúdiód is. Mennyiben alakult azóta ez a vonal?

A covid jól megtépázta a kis közösségünket, arra viszont ez nagyon jó időszak volt, hogy az a koncepció, amit meg akarok valósítani, még erősebben körvonalazódjon. Amit én szeretnék, az egy olyan női közösség kiépítése, aminek a mottója az ép testben ép lélek. Az általam

elképzelt stúdióhoz csatlakozik egy doktornő is, akinek az égisze alatt a tevékenység orvosi szolgáltatással is kiegészül majd, a hét minden munkanapján különböző szakorvosokkal lehet majd konzultálni. A stúdió kifejezetten az ötvenes és ötven feletti nőknek szánt mozgásformákra, gerinctréningre, pilatesre és a jógára fókuszál majd, természetesen avatott szakemberek mellett. A szolgáltatási kör pedig kiegészül egy japán szaunaágygal is, ami szinten egy szuper eszköz az egészség megőrzésére. A startpisztoly igazából akkor fog eldőrdülni, amikor már az összes részletet kidolgoztuk, és többek között meglesznek azok a szakember, szakorvosok is, akik a működéshez szükségesek, utána viszont szárnyalni fogunk. Addig is alapjáratban üzemelünk.

Amikor ezzel a dologgal foglalkozom – ám a vállalkozásomban is többször megtapasztaltam már, hogy ha az ember nagyon rákoncentrál valamire, és tényleg vannak konkrét tervei, és csatlakozik még valaki hozzá, lásd Viki kolléganőm belépése egykor a cégbe –, akkor ezzel együtt több energia is áramlik, ami hihetetlenül inspirál, és megdöbbenítő az erőmet. Azt vallo, és az édesapámnál is ezt láttam, hogy az embernek mindig kell, hogy legyenek tervei, mert ez teszi őt igazából sokáig tevékenyvé. Ez a stúdió egy újabb gyöngyszem lesz az életben, ami talán a testi-lelki változások egyfajta szimbolikájaként is felfogható, és egyébként nemcsak egy teljesen új, de vágyott terület is számomra.

PILVAX HOTEL

KALOCSA

★★★ SUPERIOR

PILVAX
HOTEL *** SUPERIOR
KALOCSA

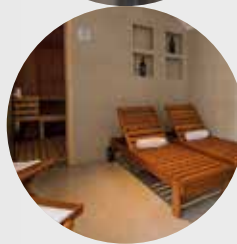
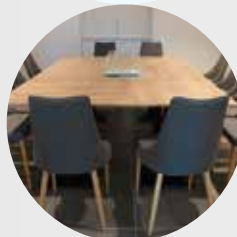
A szállodában összesen 15 szoba található, melyek mindegyike klimatizált, LCD tévével felszerelt és WiFi eléréssel rendelkezik. Az emeleten 2 db Superior szoba is található, melyek összesen ideális elhelyezést biztosítanak nagyobb családoknak is. Kávézóval, bárral, borpincével, konferenciateremmel, finn szaunával és pihenővel várjuk Vendégeinket.

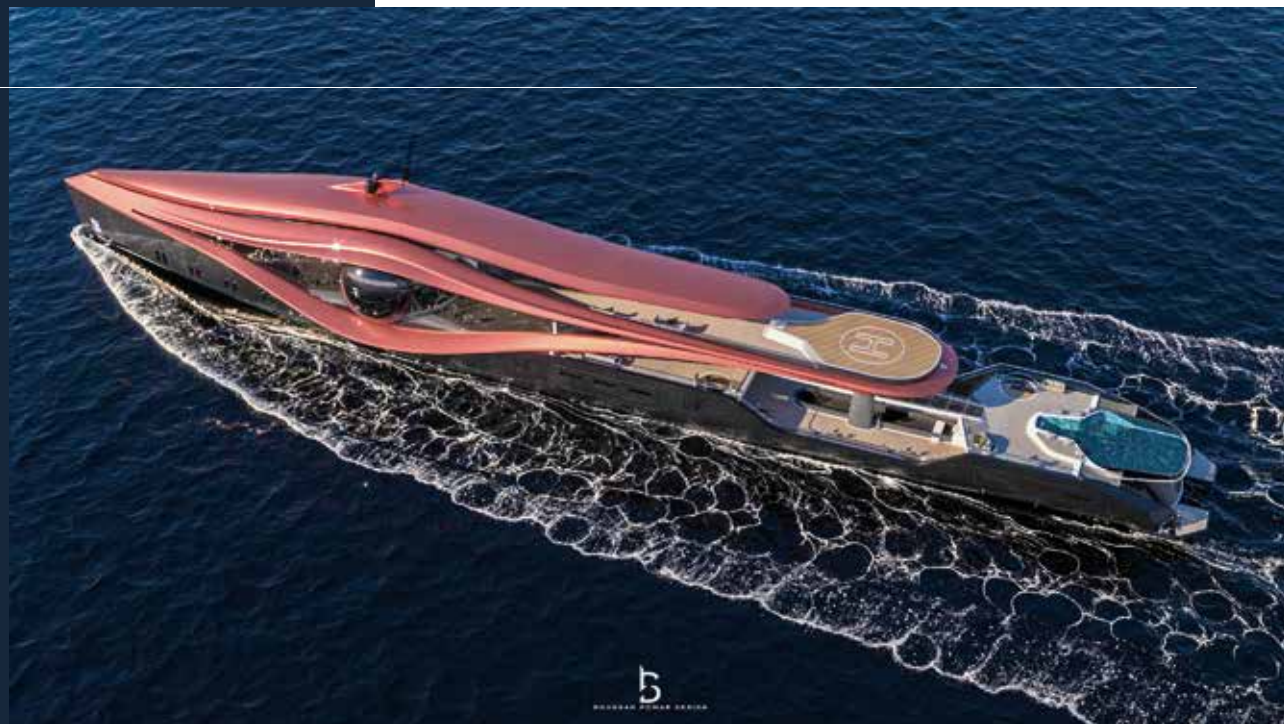
6300 Kalocsa, Szent István király út 21.

Tel: +36 78 678 678

info@pilvaxhotel.hu

www.pilvaxhotel.hu

„A FEKETE LYUK”

A 110 méteres, méltán Zion névre keresztelt hajó tele van karcsú, áramló vonalakkal, amelyek jellegzetes sziluettet alkotnak, amely biztosan kitűnik a nyílt tengeren. India első luxusjacht-tervező stúdiója szerint a Ziont valójában a fekete lyuk titokzatos, de gyönyörű jelensége ihlette.

Írta: MIFÉRFIAK képek: BHUSHAN POWER DESIGN

„A természet a minket körülvevő dolgok tervezésének vezérelve, keresünk benne valamit, ami meghatároz minket. Az univerzum legrajtélyesebb, mégis legszebb jelenségéből – a Fekete lyukból – merítettünk ihletet, amely vonzza az energiát. A Zion koncepciónk modern eleganciájával vonzza a tekinteteket, és a mélység rejtelmével lepi meg tulajdonosát” – írta e-mailben a MiFérfiak számára Bhushan Powar alapító és kreatív igazgató.

Az egyik ilyen rejtély a hajó közepén kiálló hatalmas „elfektetett” üvegkupola. Az egyedülálló gömb alakú elem, amely egy fekete lyukhoz hivatott hasonlítani, egyfajta obszervatóriumként működik, és a vendégek számára

zavartalan 360 fokos kilátást biztosít. *(Mebocsátható, ha azt gondolod, hogy inkább a nyílt tengerek Szauron-szemére hasonlít.)*

A dizájn újdonságán túl a hajó hatalmas fedélzetekkel rendelkezik, amelyeket egy üveglift köt össze, és mind-mind kínálnak még felfedezni valót. A felső fedélzeten egy 12 méter hosszú helikopterleszálló áll rendelkezésre. A főfedélzeten egy nagy, nyitott terű szabadtéri étkezőhelyiség található, amely egy üvegfenekű végtelen medencébe torkollik. Az alsó fedélzeten egy bővíthető strandklub található edzőteremmel és nyitott kerttel, valamint egy nagy tendergarázs a vízi járművek számára. A flybridge eközben még több kilátást kínál, és állítólag minden időjárési körülmények között élvezhető.

Ami a fekvőhelyeket illeti, a Zion tíz tágas kabinban húsz vendéget tud elszállásolni, valamint húsz személyzeti kabin is van rajta. A főfedélzeten található fényűző tulajdonosi lakosztály két oldalon kihajtható erkélyek találhatók. Akárcsak a beach club bulkteraszai, ezek az elektromosan működtetett platformok is könnyen, egy pillanat alatt kihajthatók, hogy még több helyet teremtsenek a fedélzeten.

TEAIDŐ

Írta: BARNA ANDRÁS képek: JURÁK ZSOLT

A közelmúlt enyhén szólva sem kedvezett a világjársnak, a lehetőségek úgy hullámoztak, mint a járványgörbe, így aztán nemigen lehetett nagy utazási terveket szövögetni. Szerencsére a helyzet mára jelentősen enyhült, és egyre több ország nyitotta meg a kapuit a turisták előtt. Srí Lanka az első ilyen országok közé tartozott, amire minden bizonnyal sokan „lecsaptak” az egzotikus úti célokat kedvelők közül, így Jurák Zsolt állandó utazási szakértőnk is.

Srí Lanka

nem azok közé az országok közé tartozik, ahova csak úgy ripsz-ropsz elugrik az ember. Már csak a távolság miatt sem árt jól felkészülni, ha ideutazik az ember. Persze ha valaki előre betölti a csőbe az útitervet, akkor egy fokkal könnyebb helyzetben van, és gyorsan döntésre tudja vinni a dolgot – mondja Zsolt, aki két évtizeddel ezelőtt járt először a szigetországban.

A légvonalban nagyjából 7300 kilométerre lévő országnak történelme során több keresztlevelet is kiállítottak. Az egykori brit koronagyarmat 1948-ban nyerte el függetlenségét, de az ország utolsó nevét csak 1972-ben változtatták Ceylonról Srí Lankára, amikor végleg elszakadt az angol koronától, és áttért a köztársasági államformára. Noha az előbbi ténymegállapítás lexikális tudást sejtet, de bevallhatom, hogy az országról alkotott képem nem több, mint egy újságolvasó emberé, így kétszeres kíváncsisággal hallgattam utazási tanácsadónk legfrissebb beszámolóját.

Barna András: Tőled már megszokhattuk, hogy többször visszatérsz egy adott országba. Ez a mondat szinte már kliséként tér vissza minden beszélgetésünk során. Be vannak tárazva a fejekben az úti célok, ennek okán következett most Srí Lanka?

Jurák Zsolt: Több mint húsz éve jártam először Srí Lankán, és nagyon jó élményekkel távoztam onnan, mégis valami miatt mindig halogattam a visszatérést. Ennek talán az volt az oka, hogy eközben annyi más lehetőség került látótávolságba, hogy ez az úti cél mindig eggyel hátrébb csúszott a listámon. A pandémia miatt az elmúlt két évben sokkal körülményesebb és nehezebb volt utazni, és amikor Srí Lanka „hirtelen” kinyitott, akkor azt gondoltam, hogy ennél jobb alkalom nem kell a visszatérésre. Egyébként pedig jól látod, az utazásaim fő csapásirányait évekre megtervezem, de ezt az előre gondolkodást alapjaiban aknázza alá a covid, hiszen nem lehetett csak úgy akárhová menni. Több repülőjegy-foglalásomat is újból és újból át kellett íratnom a korlátozások miatt.

Húsz évvel ezelőtt is körutazáson voltál, és most is?

Igen, azzal a különbséggel, hogy a mostani utamat sokkal kényelmesebbre és mélyrehatóbbra terveztem, mint amikor először mentem. Tehát mindenre kellő időt szántam. Colombo volt az első állomás, ami jól megalapozta a hangulatomat, ugyanis sikerült egy olyan hotelben megszállnom, ami lokációjában, kényelmében és gasztronómiá-

jában is tökéletes volt. Maga a főváros nem sokat változott az elmúlt két évtizedben, bár jó néhány felhőkarcoló épült. Tehát félig-meddig modern, félig-meddig klasszikus ázsiai város, látványosságokban nem túl gazdag. Mindenképpen szót érdemel a buddhista templom és a Függetlenség tere, és persze van néhány nagyon szép tó is. Colombo fejlődésének egyik fokmérője, hogy

egyre több jó étterem nyílik, az egyik ilyen a „Rákügyi Minisztérium” nevű volt, ahol többedmagammal sikerült elfogyasztanunk egy gigantikus – több mint egykilós – tarisznyarákot. De mégsem ez volt az este legkülönlegesebb fogása, hanem a tarisznyarákmáj-pástétom.

A colombói belépő tehát jó alapot szolgált az elkövetkezendő négy hétre. Hova mentetek a főváros után?

Negombóba, ami mára egy hatalmas üdülőparadicsommá változott, de maga a város a halászatáról ismert. A település számos részén még mindig végeláthatatlan sorban száradnak a halak, és persze akit érdekel, a halfeldolgozást is meg tudja nézni. Az igazi túra Negombo után következett, aminek az első állomása az elefántárvaház

Pinnawalában. Noha húsz évvel ezelőtt jártam itt először, de úgy éreztem, mintha tegnap lett volna, annyira élénken éltek bennem az emlékek. Azért különleges hely ez, mert ellentétben több hasonló hellyel, ez itt egy rehabilitációs központ, ahol sérült elefántokat gyógyítanak, és pont emiatt nem csinálnak bohócot az állatokból.

Az elefántok után mi következett?

Sigiriya-ba mentünk, ahol megnéztük a hely nevezetességét, az Oroszlán-sziklát. A műemlék az UNESCO világörökség része, és fantasztikus története van. A szikla tetejére ezerkét-ezer-négyszáz lépcső vezet fel, de felérve némiképp csalódottan nézhetünk körbe, mert elég erős képzelőerő kell ahhoz, hogy az egykori palotát ideképzelve az ember. De a panoráma az csodálatos! Összességében azt gondolom, hogy maga a felfelé vezető út sokkal érdekesebb, mint fent lenni.

Mondhatnám azt is, hogy a lépcsőmászással megdolgoztunk az ebédünkért, ugyanis a túrát egy gasztronómiai élmény zárta. Az idegenvezetőnk elvitt egy helyi specialitásokat készítő étterembe, ahol rizses curryt szolgáltak fel. És aki azt gondolná, hogy szegényes menüt költöttünk el, azt meg kell nyugtatnom, hogy egyáltalán nem így volt. A felszolgált rizs mellett hamar megtelt az asztal mindenféle földi jóval. Számos kis tálkában különböző zöldséges finomságokat hoztak, amiből így egy fantasztikus lakoma kerekedett. Ezekben a régiókban nem nagyon esznek húst, de olyan jó a vegán, vegetáriánus konyhájuk, hogy én az egy hónap alatt kétszer kívántam meg ezek mellett a húsetelt.

Hol dolgoztátok le a vacsorát?

Polonnaruvában, ahova mindenkinek érdemes ellátogatnia, aki Srí Lankán jár. Fantasztikus kőbe vésett szobrok, gyönyörű kertek és viszonylag jó állapotban fennmaradt templomok romjai között sétálhatunk. Polonnaruvából az utunk Dambullába vezetett, aminek leghíresebb nevezetessége egy sziklába vájt templom, amiről megint csak szuperlatívuszokba lehet beszélni, annyira gyönyörű a számtalan szobrával együtt. Természetesen azt már mondani sem kell, hogy ez a hely szintén a világörökség része. Egyébként korábban ötven templom volt itt, ebből ma csak ötöt lehet látogatni.

A kőbe faragott szobrok után Kandy, az ország ősi fővárosa felé vettük az irányt. Mielőtt azonban elértük volna a buddhizmus egyik szent helyét, megálltunk egy fűszerkertnél. Ázsiában számos helyen láthatunk ilyen kertet, de a Srí Lanka-i mindenképpen kiemelkedett az általam eddig látottak közül, olyannyira érdekes volt, hogy kétszer is elmentem ide, annyira jól és élvezetesen magyaráztak. Srí Lankán állítják elő a világ legjobb fahéját, de emellett az ember behatóan megismerkedhet a kardamommal és a kakaóbab megannyi fajtájával. A fűszertárlat után, amolyan hozzáadott értéként, az ember még kap egy irgalmatlan jó fejmasszázszt is, tehát már csak ezért is megéri időt szánni erre a kertre. *(Nevet.)*

Ott tartottunk, hogy a következő úti cél Kandy volt.

Kandyben – bármilyen furcsa Srí Lankán – egy kávéval indítottuk az otlétünket. Itt érdemes megjegyezni, hogy egy-két kivételtől eltekintve – talán érthető módon – nincsen nagy kultusza a kávéfogyasztásnak. Éppen ezért ritkák is a jó helyek, de azért találtunk, igaz, két ausztrál üzemeltette.

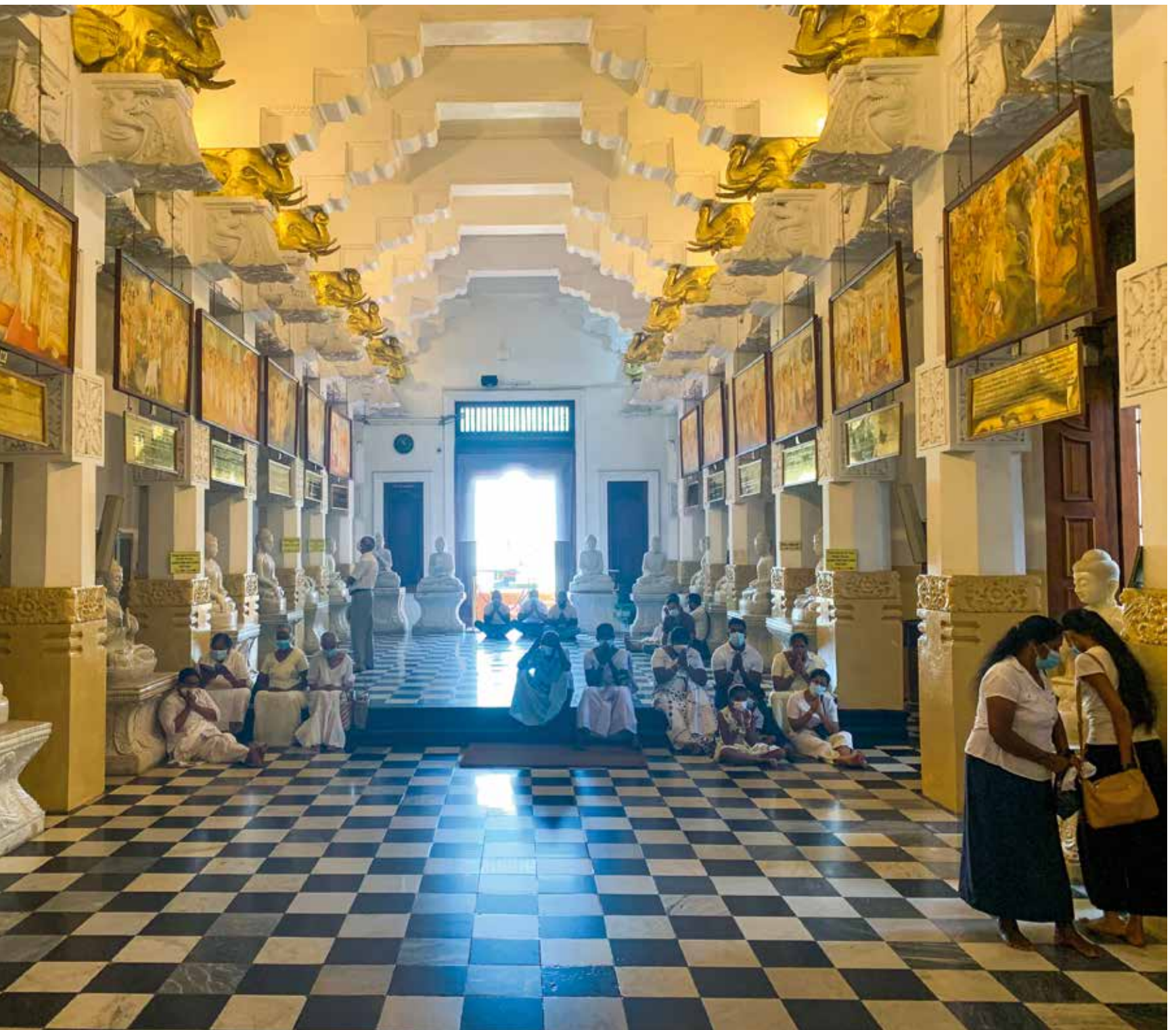
Gondolom, inkább teát isznak...

Ez pontosan így van, de erről majd egy kicsit később. Szóval egy jó kávé után meglátogattuk a város melletti tó partján lévő Szent Fog templomot. A monda szerint Sziddhártha herceg – a megvilágosodása után ő lett Buddha – egyik fogát őrzik ebben a templomban, ami a buddhista világ hét csodájának egyike. A templom egy fantasztikus épületegyüttes, ahol helyet kapott egy buddhista egyetem és világmúzeum is. Az egész hely a kihagyhatatlan élmények egyike. Három napot töltöttünk itt annak érdekében, hogy mindenre elegendő idő jusson, hiszen a buddhista fellegvár mellett a városi bazar, a botanikus kert és természetesen az itteni fűszerpiac is a kötelezően megnézendő helyek közé tartozik.

Srí Lankáról szerintem a legtöbb embernek a tea jut eszébe, de csak addig jutottunk, hogy megemlítetted.

Kandy után került sor a teaültetvények bebarangolására, mi a környék legnagyobb termelőjét látogattuk meg. Itt végigkísérhettük a betakarítástól kezdve a feldolgozás szinte összes mozzanatát, és a végén

megkóstolhattuk a világ legrágább teájaként számontartott fehér teát is, aminek közel ötszáz dollár kilója. A fehér teát a cserjék legfiatalabb leveléből készítik, és teljesen más eljáráson megy át, mint a fekete vagy a zöld tea. Érdekes tény, hogy a teaszüretelést kifejezetten nők végzik, és a napi kvóta húsz kiló begyűjtése, ami nem akármilyen feladat. Talán az is kevésbé ismert, hogy a termelők a teákat a colombói tőzsdén értékesítik, itt vásárolják fel az általunk is ismert nagy cégek, a Lipton vagy a Dilmah is, hogy csak kettőt említsek.

A teaültetvények után merre mentetek tovább?

Az ezer méter magasan fekvő Nuwara Eliyába mentünk, itt a levegő hőmérséklete is érezhetően hűvösebb, ami kifejezett jólesett a meleg tengeri klíma után. Nuwara Eliya egy üdülőhely, amit az angolok építettek, mindenhol ter-

ten érhető a rájuk jellemző stílus, így a patinás Grand Hotel szállodán is, ami rendkívül népszerű számos ismert ember számára is. A hotel egész miliője olyan, mintha az ember egy időutazáson venne részt. Érdekes, hogy annak ellenére, hogy Srí Lanka egy teanagyhatalom, az egész utazásom alatt alig láttam teázókat, és a szállodákban is csak filteres teákat szolgálnak fel. Nem így a Grand Hotelben, ahol 35-féle szálal tea közül

választhat az ember. A Nuwara Eliya másik gasztróérdekessége az epres pizza, amit természetesen nem főételként, hanem desszertként fogyaszthat az, aki kíváncsi erre az ízvilágra.

Nuwara Eliya amolyan pihenőnap volt?

Tulajdonképpen igen, Nuwara Eliyát elhagyva vonatra szálltunk, és felmentünk a kétezer méter magasan fekvő Ellára. A két város közötti

vonatút – ami bő kétórás – a világ legszebb vasútvonalai közé tartozik, ami nem csoda, hiszen vízésések, rizsteraszok és megannyi szurdok között halad, miközben ezer métert emelkedik a sínpálya. Ella nem történelmi látványosságokban gazdag hely, hanem sokkal inkább egy kirándulóparadicsom. Gyakorlatilag az ember bármerre is néz, mindenütt csodálatos panoráma veszi körül, amivel alig lehet betelni.

Ella után Hikkaduwa felé vettük az irányt. A tengerparti település nekem nagyon hajazott Balira, de ami miatt megemlítem, az az, hogy ez volt az egyik olyan hely, ahol húst ettem, mégpedig fahéjon füstölt baconot. A fahéj egész különleges ízvilágot kölcsönöz az ételnek. Egyébként számos dolgot készítenek hasonló módon fahéjjal, amibe én annyira beleszerettem, hogy már ideha-

za is készítettem mindenféle fahéjas ételeket.

A kulináris élvezetek után Kosgoda következett, ahol feltétlenül meg kell nézni egy teknősfarmot vagy -parkot. Az alapítványi működtetésű helyen az összeszedett teknőstojásokat kikeltetik, és ha az állat egészséges, akkor mehet a tengerbe, ha nem, akkor pedig meggyógyítják. Ottjártamkor én is láthattam, ahogy a kis teknősök kikelnek a tojásból, sőt egyet én is

visszaengedtem a tengerbe. Kosgodán lehetőségünk volt egy rövid hajóútra, ami a mangroveerdők között haladt, majd elvittek minket egy fahéjszigetre is. Itt mindenre kiterjedően mutatták meg, hogyan készítik a fahéjat, és azt is elmondták, hogy miért Srí Lankán van a világon legjobb. A legizgalmasabb fűszertermék itt a fahéjolaj volt, amit nem étkezési, hanem gyógyászati célokra

használnak. Hihetetlen, de négyszáz kiló fahéjfa leveléből egy liter fahéjolaj nyerhető ki, ami persze nagyon drága. A nap lezárásaként visszamentünk a teknősökhöz, ahol az emberektől nem zavartatva magukat, kijönnek a tengerből.

Ha már itt tartunk: milyenek a tengerpartok?

Összességében az látszik, hogy az ottani kormány nem erre fókuszál. Míg a szállodák tényleg

UTAZÁS

---

nagyon jók, addig a tengerpartok gazdátlanak tűnnek. Tehát aki a tengerparti turizmust helyezi előtérbe, annak egy kicsit csalódnia kell. Nem azért, mert mondjuk szemetesek, hanem azért, mert – tisztelet a kivételnek – nem fog a képe-lapokon megszokott főenyekkel találkozni. A magam részéről ez nem volt nagy trauma, mert én nem nagyon vagyok oda a tengeri fürdőzésért, viszont nézni a tengert imádom.

Ezzel a látvánnyal búcsúztál Srí Lankától?

Nem, még várt rám egy hét ájurvédakezelés egy gyógyszállóban. Nagyon kellemes volt, de azt megállapítottam magamban, hogy a Srí Lanka-i ájurvéda külsőségeiben eltér az indaitól, nem olyan hagyománykövető, és a kezelések ára is jóval magasabb, mint Indiában.

Ha valaki kedvet kapott Srí Lankához, de még nem járt ott, annak hogyan kell elképzelnie ezt az országot?

Nagyon leegyszerűsítve: úgy, mint Indiát, csak kicsiben. Ugyanakkor Srí Lanka tisztább és szervezettebb.

Egy hónapos körúton voltál, de akinek nincsen ennyi ideje, annak mit javasolsz, hogyan tervezzen, és persze mennyiből?

Bő két hét szerintem mindenképpen kell ahhoz, hogy az ember lásson is, és ne kelljen mindenhova rohannia. Hogy mindezt mennyiből lehet megvalósítani, az nagyban függ attól,

hogy kinek mekkorák az igényei. Nagy általánosságban azt lehet mondani, hogy a Srí Lankán jól szervezeten egy közepes költségvetésből is meg lehet nézni az azt, ami azt jelenti, hogy repülőjegy nélkül két hét nagyjából ezer dollárból kihozható. De miután a szállodák árai között óriási különbségek vannak, ezért ez az összeg mindenképpen magasabb lesz, ha az ember jobb minőségű hotelekben szeretne

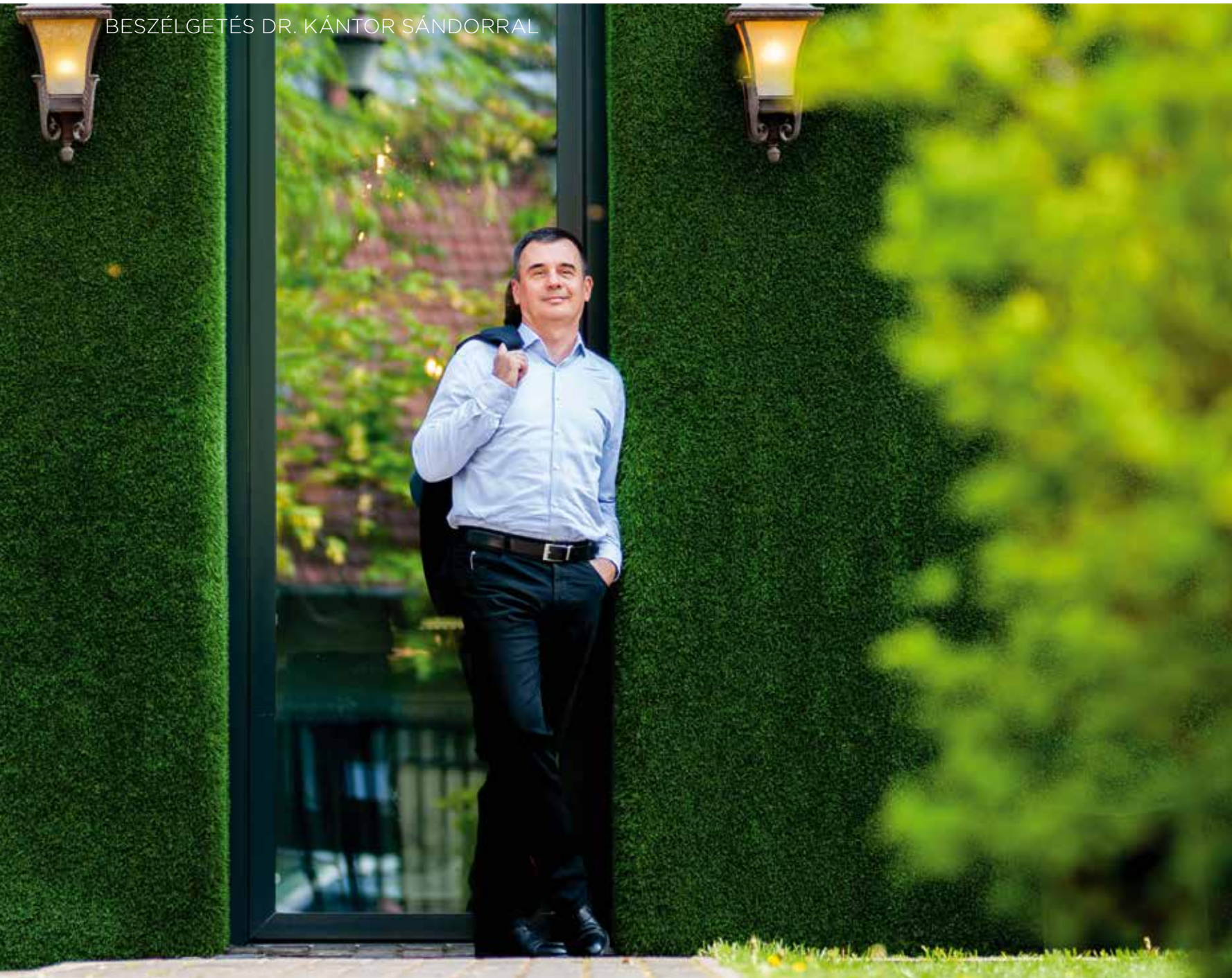
megszállni.

Húsz év után kerítettél sort arra, hogy ismét elmenj Srí Lankára, úgy érzed, „kimaxoltad”?

Nem, egyáltalán nem, az északi részen még nem voltam, pedig ott is akad rengeteg látnivaló. És egyébként annyi jó élménnyel jöttem haza, hogy amikor leszálltam a repülőről, már tudtam, hogy ide vissza kell még mennem, és az is biztos, hogy erre nem húsz év múlva keríték sort.

PORTRÉ

BESZÉLGETÉS DR. KÁNTOR SÁNDORRAL

HABBAL, HAB NÉLKÜL

Írta: BARNA ANDRÁS *képek:* BALOGH RÓBERT

Noha dr. Kántor Sándorral, a Magyar Sörgyártók Szövetségének igazgatójával történt találkozásom apropóját a szakmai szervezet alapításának harmincéves évfordulója adta, azt már az első néhány perc után sejtettem, hogy ez a diskurzus túlmutat majd a gyertyafújáson. Ugyanis beszélgetőtársam karrierútját megismerve talán nem túlzás azt állítanom, hogy személyében egy valóságos polihisztert ismerhettem meg. Sándor rendkívül sokrétű érdeklődésének köszönhetően életútja szerteágazó és színes; olyan ívet ír le, míg elér egy iparágat átfogó szövetség igazgatói megbízatásáig, hogy annak etapjai külön-külön is megérvénnek egy-egy cikket. Ezért aztán jó sokszor elkalandozunk az interjú alatt, de ezek a vargabetűk rendre mindig visszakanyarodtak a söriparhoz.

Sándorhoz

órát lehetne igazítani, hajszálpontosan a megbeszélt időpontban áll be az Émile étterem parkolójába.

Az interjúinknak rendszeresen helyet adó egy-egy most még az álmosabbik arcát mutatja: a jó értelemben vett zöld nihilben még csak néhány vendég üldögél. Szerencsénkre az első kellemes tavaszi napok egyike van, így mi is a kerthelyiség mellett döntünk. Egy pillanatig tobzódunk a helykínálat tárházában, majd egy csendes kis szigetet választunk beszélgetésünkhöz.

Sándor is azon interjúalanyok egyike, aki leginkább szakmai vonalon nyilatkozik, így aztán alig-alig találni róla személyes információt. Vegyészmérnöki végzettsége révén akár már a pályája kezdetétől odaképzeltetnénk őt az élelmiszeriparba, azonban annyi minden érdekelte a hadi- és a gyógyszeripartól kezdve az agrárgazdaságig – hogy csak néhány említsek –, hogy egykor az ő jövőképeben fel sem merült ez

a terület. Ha nem mondaná, az elbeszéléséből akkor is érzékelni lehet, hogy kihívásokat kereső személyiség, akit mindig az új feladatok sarkallnak. Az évek során számos területen megméretteti magát. 2018-ban kap megbízást a Magyar Sörgyártók Szövetség vezetésére, s ezzel egy olyan iparági környezetbe érkezik, amelyben nemcsak számtalan kihívásnak kell egyidőben eleget tennie, hanem eközben a konszenzus megteremtésére és fenntartására is törekednie kell.

Barna András: Lehet, hogy hangulatromboló lesz a kérdésem, de a kémia aligha hiszem, hogy nagy általánosságban a legnépszerűbb tantárgyak közé tartozna. Te vegyészmérnök lettél, mi volt, ami megfogott?

Dr. Kántor Sándor: Már nagyon korán elkezdtek érdekelni a természettudományok, sok ilyen tárgyú könyvet olvastam a föld geológiájának történetéről, az egzotikus halakról, a nagy felfedezőkről, és a rajongásom a színes élővilág iránt az iskolai évek alatt csak fokozódott. Az általános iskola után az akkoriban igencsak humán irányba orientált Veres Pálné Gimnáziumba (VPG) mentem, ahol a kémiatanárnőm – dr. Szereday Éva –, látva az érdeklődésemet, rögtön meginvitált az iskola egyetlen természettudományos műhelyébe, a kémiaszakkörbe, ami miatt még az iskola énekkarából is kikért. Ennek aztán az lett az eredménye, hogy a negyedik évben egyszerre jártam a VPG-be és a Petrik Lajos vegyipari szakközépiskolába. Szóval amikor végeztem, akkor az érettségi mellett szereztem egy laboránsoklevelet, így nem utolsósorban egy szakmát is.

Ha ennyire érdekeltek a természettudományok, akkor például az orvosi pálya kézenfekvő választás lehetett volna. Nem gondolkodtál ezen?

Kezdetben lehetett bennem ilyen irányultság, mert az általános iskola utolsó évét követően a Természettudományi Múzeum biológia-szakkorének tagjaként nyári diákmunka keretében

A tudásvágyat örökölted valamelyik szülői ágról?

Biztos vagyok benne, hogy a szülői minta is közrejátszott az irányultságomban. Édesapám alapvetően villamosmérnök, de emellett történelem- és filozófiatanári oklevele is van. Tőle egyébként nemcsak nagyon sok bátorítást kaptam, ha-

részt vehettem az állatkerti állatok gondozásában, ami egy kitüntető lehetőség volt akkoriban, de a pályaválasztás idejére kialakult kémiai orientáció miatt már sokkal jobban vonzott a vegyipar.

nem megerősítést is, hogy a széleskörű érdeklődés és a természettudományos tudás nagyon fontos dolog, és ennek kifejlődéséhez a szüleim minden segítséget megadtak.

Az elköteleződésed a kémia irányában tűpontosan megfogalmazta, hogy merre menj tovább a középiskola után?

Nem egészen. Az érettségi után nem tudtam eldönteni, hogy a Budapesti Műszaki Egyetem, vagy pedig a Gödöllői Agrártudományi Egyetem felé vegyem az irányt. Egy év gondolkodási időt adtam magamnak, ez alatt pedig a Vegyészmérnöki Kar Kémiai Technológia Tanszékén dolgoztam laboránsként. Ez az időszak kellőképpen megerősített abban, hogy nekem a vegyészettel kell foglalkoznom. Ennek ellenére nem volt zökkenőmentes az egyetemi életem kezdete, egy-két alkalommal el is gondolkoztattak rajta, hogy jó helyen vagyok-e, de később kisimultak a hullámok, és harmadikban már az évfolyam legjobbjai közé tartoztam.

Az egyetem befejezése után volt kész terved, gondolatod, hogy merre indulj el?

Az egyetemi éveim alatt megfogalmazódott bennem a vágy, hogy ott maradjak, hiszen ez abban az időben és abban a környezetben egy nemcsak kiszámítható és elismert életpálya volt, de teljes mértékben megfelelt volna a természettudományos érdeklődésemnek. Azonban jött a rendszerváltás, hirtelen kinyílt a világ, és én szinte azon nyomban „belekeveredtem” egy nemzetközi ifjúsági szervezet, a Junior Chamber International (JCI) munkájába, ahol egy év után a szervezet- és vezetőfejlesztés területét veztettem a magyar elnökség tagjaként.

Csak közbevetőleg: mivel foglalkozott a szervezet?

A JCI a múlt század húszas éveiben alakult egyesült államokbeli ifjúsági szervezet, aminek nagyon tömören az a missziója, hogy tagjait olyan vezetőkké fejlessze, akik jobba, értékesebbé teszik a környezetüket, miközben ezen önkéntes szolgálatuk által maguk is fejlődnek.

Ez az időszak megvilágosodást hozott számodra?

Igen, mert azt gondoltam, hogy ebben a kinyílt világban nekem nem biztos, hogy az egyetemi katedrán kell majd állnom tanárként. Időközben ledoktoráltam, de már ekkor figyeltem az engem érdeklő menedzseri területeket, különösen a nemzetközi cégeknél. Egyidőben jelentkeztem a Procter & Gamble két állásajánlatára. Az egyikben szakmai külkapcsolati vezetőt kerestek, a másikban termelésirányítási vezetőt. Mindkettőt elnyertem és végül az előbbit fogadtam el. Noha ez a pozíció a kutatás-fejlesztés alá tartozott, és kifejezett igény volt a pozíció betöltésére a tudományos háttér, a feladat az volt, hogy a státuszt betöltő személy a vállalat teljes külkapcsolati hálóját kezelje, amibe beletartozott a kommunikáció is. Úgy éreztem, ez a terület az, ahol a széles ismeretigényemet megélhetem, fejlődni is tudok, de az eddig tanultakat is jól tudom hasznosítani. Innen nézve ugye már nem is tűnik annyira bonyolultnak, hogy évekkal később hogyan is jutottam el a sörszövetség vezetéséig. *(Nevet.)* Ma is óriási szerencsének tartom,

RENGETEG
DOLOG ÉRDEKELT,
PÉLDÁUL A HADI-
ÉS GYÓGYSZERIPAR
VAGY AZ AGRÁR-
GAZDASÁG IS, HOGY
CSAKA HÁROM
LEGIZGALMASABBAT
EMELJEM KI...

hogy egykor itt kezdtem el dolgozni, nemcsak azért, mert a cég rendkívül jó volt, hanem azért is, mert nagyon-nagyon sokat tanultam ebben a feladatkörben.

Mégis váltottál. Miért?

Öt év után fel kellett tennem magamnak a kérdést: menni vagy maradni? A továbblépés mellett döntöttem, mert az FMCG, azaz a gyorsan forgó fogyasztási cikkek logikája a betöltött pozíció szemszögéből minden területen nagyjából azonos volt, ezért már nem éreztem benne a kihívást. A GJW magyarországi irodájánál helyezkedtem el a lobbiterület vezetőjeként. Abban az időszakban a londoni alapítású GJW volt a lobbizás a nemzetközi szintén „enfant terrible”-je, így az itt eltöltött három év rendkívül hasznos időszak volt, hiszen közben nagyjából az összes iparág magyar és nemzetközi részlegébe beleláttam.

Ezek szerint tudatos döntés volt a részéről, hogy nem egy rokon, hanem egy teljesen más területen helyezkedtél el?

Kifejezet célom volt más iparágak megismerése, hiszen rengeteg dolog érdekelt, például a hadi- és gyógyszeripar vagy az agrárgazdaság is, hogy csak a három legizgalmasabbat emeljem ki, de foglalkoztam a közlekedés- és infrastruktúra fejlesztéssel is. Noha ezeket a szektorokat jól megismertem, az nem volt vitás, hogy a vegyész-mérnöki végzettségem látens módon mindig

ott irányította az érdeklődésemet a háttérben. Időközben elvégeztem egy angol–magyar nyelvű MBA képzést, ami nagyon sokat segített abban, hogy megértsem az egyes üzleti területek logikáját és eligazodjak bennük. Később két fő területen

biotechnológiai gyógyszergyár és egy FMCG cég magyarországi corporate affairs igazgatója, valamint egy agrármulti tizenhét országért felelős corporate affairs vezetője a Magyarországtól Törökországon át Izraelig tartó régióban. Ez kü-

ten mozogtam: a biotechnológia és a szénhidrogén ipar területén.

Ez a „mozgás” ezeken a területeken milyen státuszokat jelentett?

Voltam a magyar olajipar kommunikációs igazgató-helyettese, egy 16 vállalatból álló ipari csoport vezérigazgató helyettese, két amerikai

lönösen izgalmas feladatot jelentett, hiszen – egyfajta speciális hozzáadott értéként – tizenhét különböző ország, háromféle forrásból eredő kultúrája tette rendkívül színessé a növénytermesztés és növényvédelem fejlesztésével, élelmiszerbiztonsággal és fenntarthatósággal kapcsolatos munkámat.

Ez sok hely és sok feladat, akár két ember önéletrajzát is kitenné. Milyen hosszú etapokról beszélünk?

Általában két-három éves időszakokról. Talán a váltások első hallásra soknak tűnnek, de már a 2000-es évek elején is jól látható volt, hogy a munkahelyeken és a szakmai területeken történő átalakulások rendkívül gyors üteműek lettek, így már a cégek sem élethosszig tartó időszakra köteleződnek el valaki iránt. Ezt és két gazdasági válságból eredő átszervezést látva a magam részéről úgy gondoltam, hogy ha az egy-egy helyen eltöltött időszak alatt megvolt minden, amit attól a közegtől vártam, akkor új kihívást kerestem. A Sörszövetség ebből a szempontból egy unikális hely, mert lassan ötödik éve vagyok itt.

Ha már így felvezetted, akkor kérlek, meséld el, ide hogyan kerültél!

Mielőtt idekerültem, már újra az FMCG szektorban dolgoztam, ott ajánlották egy beszélgetés során a figyelmembe, hogy megüresedik ez a pozíció, mert a korábbi igazgató külföldre megy.

Majdnem biztos vagyok abban, hogy ez nem az a klasszikus eset, amikor valaki bemegy a HR-osztályra, és ott elindul a felvételi interjúk rögzös útján. Hiszen itt a tagok egyben versenytársai is egymásnak, és talán emiatt sem mindegy, hogy ki kerül ebbe a vezetői székbe. Viccesen úgy is kérdezhetem, hogy ki a főnök főnöke, aki téged végül is fölvelt?

Jó a kérdés. Tulajdonképpen iparágon kívülről már az sem magától értetődő, hogy kinél kell érdeklődni, ha az ember meg szeretne pályázni egy ilyen pozícióra. Végül is én az egyik tagvállalatnál jelentkeztem, ahol átmehettem a szakmai

a végleges döntésük előtt, még az elődöm véleményét – ami szintén nem szokványos metodika – is kikérték velem kapcsolatban, és tulajdonképpen ezzel a mozzanattal zárult a kör, és bíztak meg a Sörszövetség vezetésével.

szűrőn, mert valaki berakta az önéletrajzomat a javasolt jelöltek közé. Később a szövetség tagjainak első számú vezetői közösen, ketten-ketten, két körben hallgattak meg. Gondolom ad-digra minden olyan korábbi helyről referenciát szereztek, ahol releváns lehetett a tapasztalatom ehhez a feladathoz. A sikeres interjúk után, de

A Sörszövetség immáron harminc éve létezik, tehát létjogosultsághoz nem fér kétség. Annak idején mi hívta létre a szövetséget?

Korábban volt egy söripari egyesülés, a Magyar Söripari Tröszt, ami a magyar söripar érdekképviseletként is funkcionált, de elsősorban a termelés koordinálása volt a feladata.

Magyarországon a rendszerváltás előtt egy hiánygazdaságra épülő termelés folyt, a trösztnek pedig az volt a feladata, hogy régióként az ellátást biztosítsa, ami nem volt mindig könnyű, mert hol volt kellő mennyiségű sör, de nem volt üres üveg vagy rekesz, hol volt elég üres üveg, de nem volt elég beleváló sör. Ma merőben más a helyzet. Nem az a kérdés, a termelés szempontjából, hogy van-e elég sör, hanem az, hogy a sok különböző sört hogyan lehet a lehető legjobb minőségben és gazdaságosan legyártani. Jött a privatizáció, és lassan valamennyi sörgyárunk külföldi tulajdonba került, a tulajdonosokat pedig már egészen más szempontok vezérelték: például a termelés folyamatossága, a minőség javítása és a portfólió bővítése. Ahhoz, hogy a külföldi befektetők a saját szempontrendszerük alapján tudjanak működni, óriási investíciókra volt szükség, mert a rendszerváltás idején a sörgyáraink technológiája, gépparkja hihetetlen elavultnak bizonyult. Ez a fejlesztés már akkor is évente öt-hatmilliárd forintnyi befektetést jelentett a cégek tulajdonosai részéről. Nyilván egy nagy mulati csak akkor fog belekezdeni egy ilyen léptékű fejlesztésbe, ha a befektetését biztonságban tudja, és ennek egyik sarokpontja a hatékony érdekképviselet. Más szóval, a Sörszövetség lényege a kezdetektől napjainkig, hogy biztosítsa a folyamatos a termék- és technológiafejlesztést azáltal, hogy ezen a területen folytatott befektetéseknek és

tevékenységeknek az értékét meg- és elismerteti a magyar társadalommal és a kormányzattal.

Ma hogyan néz ki a sörfogyasztásunk?

A privatizálás idején 100 liter/fő volt, ma 64 liter/fő, de ez utóbbi értékben benne van a Covid pandé-

**A SÖRIPAR
„NULLADIK”
FORRADALMÁNAK
KEZDETÉT A
SZABAD VERSENYES
FEJLŐDÉSÉT
ELINDÍTÓ, 1843-BAN
KIADOTT „PESTI
SERRENDTARTÁS”-
HOZ KÖTHETJÜK**

mia hatása is. Anélkül körülbelül 73–74 liter lenne az egy főre eső magyar fogyasztás.

A covidtól eltekintve a csökkenést a többi alkoholos ital térnyerésének a rovására lehet írni?

Nem feltétlenül. Azt gondolom, hogy az elmúlt harminc évben Magyarországon tapasztalt alkoholfogyasztás csökkenésben a legnagyobb szerepet az játszotta, hogy tudatosabb lett

a fogyasztók egy nagy hányada, akik már nem a mennyiséget, hanem a minőséget preferálják.

Ez a sörfogyasztásra különösen igaz. Az elmúlt években lezajlott a második sörforradalom pontosan arról szólt, hogy miként lehet a fogyasztó számára magasabb értékű, izgalmasabb terméket előállítani. De ezt nem a sörfőzők maguk találták ki, hanem egy nagyon igényes sörkultúrát kialakító fogyasztói réteg követelte ki. Ebben óriási

szerepet játszottak egyes újhullámos kisüzemek, amelyek ezekre az igényekre válaszul elkezdtek olyan minőségű specialitásokat gyártani, amire aztán nem maradhatott el a válasz a teljes söripar részéről sem.

**Ha már a forradalom szóba került:
hány magyar sörforradalom volt?**

Három időszak tekinthető a sörgyártás szempontjából forradalminak. A nulladik forradalom

kezdetét a söripar szabad versenyes fejlődését elindító, 1843-ban kiadott "Pesti Serrendtartás"-hoz köthetjük, ami a rákövetkező évtizedben megalapozta a technikailag, technológiailag túlhaladott céhes serfőzés végét és az ipari serfőzés kezdetét. Ez amúgy meglehetősen hosszú időszak volt, mert egy-egy sörgyár megépítéséhez hatalmas tőkére volt már akkor is szükség. Az első magyar sörforradalmat akkor éltük meg, amikor

a rendszerváltozás környékén megjelentek az első kézműves sörfőzdék, és magukkal hoztak egy szemléletbeli változást, amit a magyar söripar is követett. Amikor ennek hatására már a kisfőzdéknél és a nagyüzemknél is kialakult egy széles portfólió, és már sok jóminőségű sör volt a piacon, akkor merült fel a kérdés, hogy miként tud az iparág tovább fejlődni. Amerikában, ahonnan tulajdonképpen a második magyar

sörforradalom táplálkozott, egy időben már anynyira uniformizáltak, hasonlóak lettek a sörök, hogy a fogyasztók szinte kikövetelték a kis sörfőzdéktől az új, karakteresebb ízeket. Az Újvilágnak ez a szele olyan tíz évvel ezelőtt idehaza is elérte a kisüzemi sörgyártókat, amelyek méretüknél fogva rugalmasabban tudtak reagálni ezekre az új trendekre, hiszen nem kellett hatalmas fejlesztésekbe fogniuk, és ennek hatására rögtön el is kezdhettek kísérletezni.

A kis sörfőzdek jelenthetnek bármilyen konkurenciát a nagy gyártók számára?

A kisüzemek átlagosan kétezer hektolitert sört gyártanak évente, a nagyok kétmillió hektolitert. A kicsiknél alkalmazott technológiában alacsonyabb az automatizáltság, nagyobb eltérések lehetségesek a végtermékben, míg a gyárak alapvető minőségi paramétere az egyes tételek közötti azonosság. Ami a legfontosabb különbség, hogy az eltérő üzem és vállalati méret következtében más a logisztikájuk, a marketingjük és ebből eredően a fogyasztói célcsoportjuk. Úgyhogy ezt a két kategóriát sohasem tekintetem egymás konkurensének, hanem sokkal inkább egymás támogatóinak. Az az inspiráció, amit nyert a magyar sörgyártás a kisüzemektől – például az ízgazdag felsőerjesztésű, majd az erősebb és később a gyümölcsös ízesítésű sörök megjelenése –, az az ipar

számára egy fontos lehetőség volt. Ez ösztönözte a söripart a folyamatos technológiafejlesztésre, a felsőerjesztés bevezetésére, a komlózottsággal való „játékra”, a hideg komlózás alkalmazására és a gyümölcsös sörök kifejlesztésére. Talán ennek az időszaknak a legnagyobb vívmánya, hogy a nők számára is érdekessé vált a sör, mint frissítő ital. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az út, amit egy új technológia bevezetéséig meg

kell tenni ahhoz, hogy az nagyüzemi gyártásban megvalósulhasson hosszú, nagyon költséges, és jókora kockázattal jár. A kisüzemek már pár liter előállításával is tudnak technológiai kísérletekét végezni, míg a nagy gyártók csak több ezer literrel. És ha a gyártástechnológia a helyére is kerül, de a piaci igények és a fogyasztói preferenciák felmérése rosszul sikerül, az a nagy tétel gyártójának és forgalmazójának óriási veszteséget jelent.

A trendek ma merrefelé mennek?

Ma egy új trend beindulásának vagyunk részesei, mégpedig az alkoholmentes sörök egyre nagyobb térnyerésének. Az alkoholmentes sörök előállítása magasan fejlett, drága technológiát igényel, olyan terméket kell előállítani, ami tökéletesen visszaadja a klasszikus sör ízélményét. Az előállításuk már csak azért is nagy kihívás, mert a legfontosabb vagy a leglényegesebb alkotóelem, az alkohol, hiányzik a termékből, amivel egyes aromák is eltűnnek.

Egyébként mi az oka az alkoholmentes és nem melleleg az ízesített sörök térnyerésének?

Az ízesítetlen alkoholmentes sörök térnyerésének titka két dologban rejlik. Az első a technológiai fejlődés, ami ezen a területen óriási. Tíz évvel ezelőtt két fő technológiával lehetett alkoholmentes sört előállítani, ma 5–6 féle technológia és ezek számtalan kombinációja áll rendelkezésre. Ezekkel már olyan termékek is előállíthatók, amelyek vagy nagyon hasonlítanak az alkoholos változatra vagy egyedi termékként, alkohol nélkül is harmonikus ízvilágot bontanak ki a fogyasztásuk során. A másik ok a tudatos alkoholfogyasztás egyre növekvő térnyerése.

Az ízesített sörökkel kicsit más a helyzet. Ebben a kategóriában több rejtély van, aminek – például a meggyes sör óriási sikerének – csak

a magyar lélek mély ismerete adhatna magyarázatot. A meggyes sör bevezetéséhez a nemzetközi vállalatok menedzsmentjei csak nagyon vonakodva adtak zöld utat, ma pedig olyan kötelező termék, ami Magyarországon minden gyártó kínálatában megtalálható. Ezen a területen nincs a sikerhez vezető más út, mint különböző ízváltozatokat kell ajánlani a fogyasztónak és bízni kell abban, hogy az elképzelés kellően megalapozott volt és a vásárlások igazolják a terveket.

A Magyar Sörgyártók Szövetsége funkciója túlmutat a pusztá érdekképviseleten. Mi a további hozzáadott értéke a szövetség működésének?

A társadalmi felelősségvállalás területén a tudatos alkoholfogyasztásra nevelés az egyik nagyon fontos küldetésünk, ugyanakkor számtalan más fontos kérdéssel is foglalkozunk, ezek

egyike a körforgásos gazdaságra történő átállás. A magyar söripar az egyetlen, amelynek önálló alumíniumdoboz-begyűjtő rendszere van, és ezt a saját költségén üzemelteti. A visszaváltó rendszer alapja egy nagyon komoly, magyar szabadalmon alapuló technológia, ami a dobozokat a visszaváltáskor még összegyűrt állapotban is képes felismerni. Talán kevesen tudják, de 2014-ben, Magyarországon került először a dobozokra a visszaválthatóságot jelző felirat. Ez remek dolog, amit természetszerűen emberként nagyon fontosnak tartok, ugyanakkor nagyon szkeptikus vagyok a környezetvédelem régióira fennálló és ma is a legaktuálisabb kérdéseit tekintve.

Kifejtenéd, pontosan mire gondolsz?

Az egyetemi doktori disszertációmát környezetvédelmi jellegű témából írtam, a klórozott szénhidrogénekkal szennyezett levegő tisztításának technológiájáról. Ennek keretében egyedüli magyarként '90-ben és '91-ben is részt vehettem a Brit

Nemzetközösség környezetvédelmi szemináriumán a Kelet-Angliai Egyetemen, Norwichban. És meg kell mondom, hogy sajnós azok a kérdések, a globális felmelegedés és a biodiverzitás csökkenése, amelyek a kilencvenes években már ott felmerültek, a mai napig időszerűek. Hiába kerültek ezek szóba már az ENSZ 1992. évi nagyriói környezetvédelmi konferenciáján is, az Earth

Summiton – ahol még a JCI tagjaként, a japán kormány támogatásával egyedüli magyarként szintén részt vettem –, az elmúlt harminc évben komoly eredmények nem lettek felmutatva ebben a két globális kérdéskörben.

De a söriparra visszatérve: a körforgásos gazdaság egy nagyszerű gondolat, ami kimondja, hogy tekintsük erőforrásnak és alapanyagként azt, ami a gyártás és fogyasztás során létrejön. Ha ezt is a környezetvédelem egyik elemének tekintjük, akkor ez az elmúlt évtizedek legnagyobb előrelépése a termelés fenntarthatósága területén. Szerencsére a fenntarthatóság és az abban legjelentősebb elem, a körforgásos gazdaság a söriparban központi helyet foglal el. A téma az iparág minden egyes vezetői értekezletén felmerül, mivel számos területet érint a vízfelhasználástól kezdve a hulladékgazdálkodáson és újrahasznosításon át a logisztikáig. A modellezési technológiánk pedig lehetővé teszi számunkra, hogy ma már pontosan meg tudjuk mondani egy termék CO₂-lábnyomát és lássuk, melyek azok a pontok, ahol ez az érték tovább csökkenthető.

Noha kétségtelenül nemesek a célok, ám minden közös lépés megtételéig előfordulhatnak érdekkülönbségek. Mennyire nehéz ezeket összefésülni?

Az én szerepem a közös munka során első sorban az, hogy megértsem az eltérő érdekeket, megtaláljam a különböző megoldási lehetőségek elfogadható irányait, majd olyan légkört teremtsék, ami a különböző alternatívák további vizsgálatát, megvitatását és a mindenki számára megoldás közös keresését ösztönzi. Másképpen megfogalmazva: az

egyres érdekek ismerete és tiszteletben tartása, a kérdéses szakterület mély ismerete, valamint őszinte, hiteles és az adott körülményekhez igazított kommunikáció a sikeres „összefésülés” receptje. Ha az érintett vezetők rövid távon gondolkodnak, akkor ezt megvalósítani nagyon nehéz, de ha hosszú távon, mint ahogyan a mai söripar vezetői, akik 5–10 éves távlatokban is látják a döntéseik súlyát, akkor ez viszonylag könnyű feladat.

Annyira átszellemülten beszélsz a söriparról, hogy adódik a kérdés: mennyire vagy sörivó, és mennyire vagy kritikus az általad képviselt terület termékeit illetően?

Korábban inkább boros voltam, de egy ideje a sört részesítem előnyben. Bár szakmai indokai is lehetnének, ez inkább egy korszakos váltás nálam. Ami pedig a kritikusságot illeti: akik ismernek tudják, hogy mindegyik termékről megvan a véleményem és ha sörről van szó, bízhatnak abban, csak a legjobbat fogom választani vagy ajánlani az aktuális kínálatból.

A pályafutásod szerteágazó – és akkor a mentori tevékenységedről még nem is beszéltünk –, mégis valahol egymásba fűződő szakaszokból áll. Ez a pulzáló, állandóan kihívást kereső karrierút mennyire vetült ki a magánéletedre?

Nagyon, úgyhogy emiatt későn is állapodtam meg. Bevallhatom, a sok feladatot és kihívásokat kereső személyiségem a magánéletben is csak igen nehezen tudott lenyugodni. De mindennek eljön az ideje, így ma már házasságban élek. *(Nevet.)*

Életed bármelyik szakasza került szóba, sosem éreztem azt, hogy munkamániás

lennél, sőt sokkal inkább azt éreztem, hogy amit csinálsz, arra nem munkaként tekintesz. Viccesen úgyis feltehetném a kérdést: ha a nap jelentős szakaszában is jól érzed magad, akkor a másik felében mi kapcsol ki?

Nagyon szeretek sportolni és utazni, az utazás aktív formáját művelni, például hegyet mászni. Nyaralásaimon az olasz, az osztrák és a svájci Alpok csúcsai között lehet

**NAGYON
SZERETEK
SPORTOLNI
ÉS UTAZNI, AZ
UTAZÁS AKTÍV
FORMÁJÁT
MŰVELNI,
PÉLDÁUL
HEGYET
MÁSZNI.**

engem leginkább megtalálni, hosszabb ünnepeken Európában kultúrvárosokban barangolva, legutóbb Szarajevóban. A természetközelség nagyon-nagyon fontos számomra, így ennek megfelelően választottam sportot is magamnak: korábban hegyi kerékpározást, ma már inkább

csak golfozom. Azért esett nem is olyan rég erre a sportra választásom, mert amikor az ember kint van a pályán, akkor órákon keresztül a labdára koncentrálni mindent elfelejt, már csak azért is, mert óriási kihívás, gyakorlatilag lehetetlen azt minden alkalommal jól megütni. Végezetül meg

kell említenem a kikapcsolódás számomra legkedveltebb formáját, a baráti beszélgetéseket.

Ha keretezni akarnám a karriered eddigi történetét, akkor annak a legelején lehetséges alternatívaként felmerült a tudományos kutatás és katedra gondolata. Most, sok évvel később, a tudásátadás nem merült fel benned, hogy újra felállj az oktatói pulpitusra?

Az oktatás kérdés több okból is releváns, de erről azonban még korai beszélni. Annyi biztos, hogy nem zárkozom el a gondolattól. Szerintem nagyon előremutató az, ha olyan előadó kerül az egyetemi oktatásba, aki üzleti vagy termelési területen tett szert tapasztalatra, mert az elméleti tudást a valódi gyakorlat problémáihoz tudja kötni. Most azonban még a söripar új korszakának, az elkövetkezendő 30 évének megteremtésében veszek részt. Azon dolgozom a hagyományosan nagy sörtermelő nemzetek vezetőivel, hogy elinduljon egy, a sörrel kapcsolatos európai tudományos kutatási keretprogram, ami megalapozhatja a mélyebb tudásunkat ennek az itálnak a táplálkozástudományi, egészségügyi és társadalmi hatásairól.

ÉMILE

AZ INTERJÚ
HELYSZÍNÉT AZ
ÉMILE ÉTTEREM
BIZTOSÍTOTTA

AKADÉMIA
SPORTHOTEL BALATONFÜRED

* * * *

AKADÉMIA HOTEL**** BALATONFÜRED

A Balaton északi partjának fővárosában Balatonfüreden a Tihanyi Apátságra lenyűgöző kilátással rendelkező modern, négycsillagos szállodánk csendes környezetben, közvetlen az uszoda mellett a városközponttól csupán 10 perc sétára található.

H-8230 Balatonfüred, Horváth Mihály utca 66.

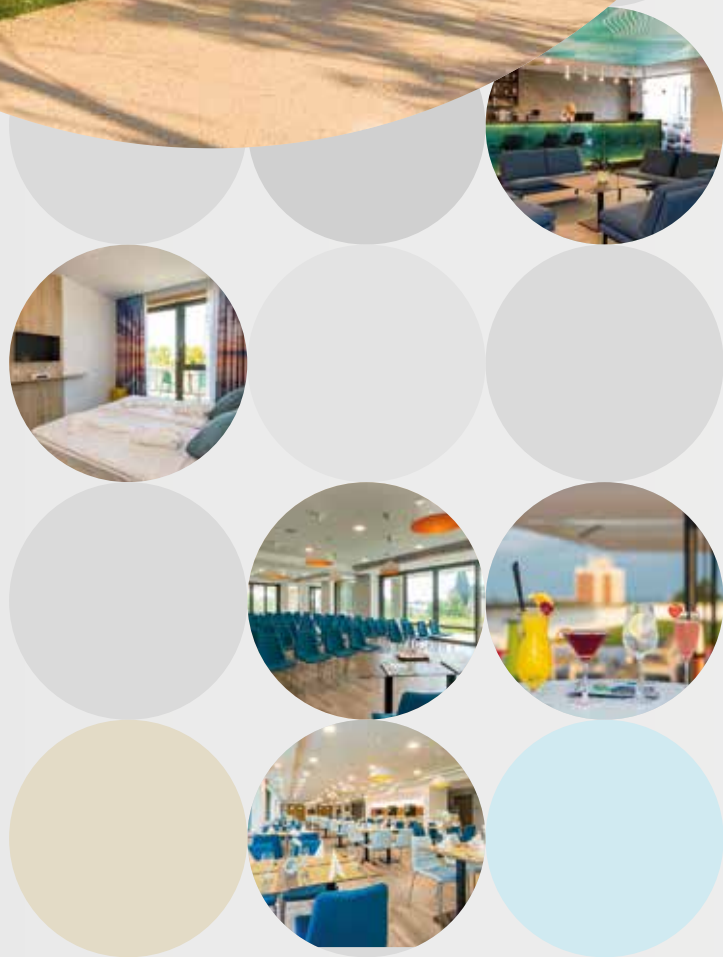
+36 20 378 7428

info@akademiahotel.hu

www.akademiahotel.hu

hotel & more

Írta: MIFÉRFIAK képek: LV

A KOCKA EL VAN VETVE

A színes Tambour Horizon Light Up okosórától kezdve a meteorit számlappal rendelkező Escale Spin Time-ig, a Louis Vuitton óráinak az eredetiség a legmeghatározóbb jellemzője. Nem meglepő tehát, hogy a legújabb karórája is egyszerre innovatív és figyelemfelkeltő.

A Tambour Spin Time Air Quantum névre keresztelt 42,5 mm-es óra fekete titánium tokkal készül, amely kontrasztban áll a számlap élénkzöld részleteivel. A közepén az LV ikonikus, Super-LumiNova-val töltött monogramja látható, amelyet 12 forgó, ugró óra kocka vesz körül, amelyek forogva mutatják az időt. A fekete-zöld kockák a koronán lévő gomb megnyomásával megvilágíthatók – egy tucat LED-fény világítja meg a kijelzőt és a „Louis Vuitton” feliratot.

Míg a régebbi Spin Time-oknak alumínium kockái vannak, az új karóra olvasztott szilícium-dioxid kockáit lézerrel vágják és gravírozták, hogy a számlap könnyebben leolvasható és még ragyogóbb legyen. A megvilágítási idők három másodpercig tartanak, és a koronába beépített mutató segít nyomon követni a használatot. Az óra elektronikus funkcióit két elem látja el energiával, a szerkezetet pedig az LV 68-as kaliber hajtja. A La Fabrique du Temps Louis Vuitton, a márka elismert genfi székhelyű manufaktúrája által kifejlesztett automata szerkezet 35 órás járástartalékot biztosít. Ötven méterig vízálló, nem mintha ezt viselve indulnánk bújázkodni.

Ez az új modell a Maison 2009-ben debütált eredeti Tambour Spin Time óráját követi. A szerkezet a háromdimenziós számlapjával vált figyelemre méltóvá, a „lebegő kockákkal”, amelyek valójában egyedi fogaskerekekkel kapcsolódnak a szerkezethez. De mégis hogyan mutatják az

időt? Minden 60. percben azonnal átfordul két kocka. Tehát ha egy kocka felfedi a fekete háttérű oldalát, az egy óra leteltét végzi. A következő óra közeledtével egy másik kocka rejtett oldala is feltárul. Ezeket a forgásokat 12, máltai kereszt alakú fogaskerek indítja el, amelyek az óraszerkezet de-rékszögéhez vannak beállítva.

A Louis Vuitton közleményében az áll, hogy az Air Quantum csábító dizájnját a mélytengeri élőlények biolumineszcenciája ihlette. (szép, mi?) Talán furcsa, de a Spin Time órák, a férfiaknak és nőknek készült modellek is, számos formát öltöttek az évek során – persze többnyire gyémántok díszítették őket. Ez az óra azonban kifejezetten a hagyományos órákésztési szabályok felrúgásáról szól.

„A szabadalmaztatott Spin Time 12 évnyi finomítása után úgy döntöttünk, hogy példátlan technikai kihívások felé merészkedünk” – mondja Jean Arnault, a Louis Vuitton Watches marketing- és fejlesztési igazgatója. „A Tambour Spin Time Air Quantum nem csupán egy félelmetes órákésztési teljesítmény, hanem egy egyedülálló és merészen bonyolult hibrid óra, amely a mechanikus és az elektronikus óravilág legjobbjait ötvözi az olvashatóság és a dizájn szolgálatában.”

A Louis Vuitton Spin Time Air Quantum karóra már kapható, 93 000 dollárba kerül, és a választott gumi- vagy aligátorszíjjal együtt érkezik.

Felvezető kör

írta: BARNA ANDRÁS fotó: BALOGH RÓBERT, RÉPA KATA

Répa Kata egykor maga sem gondolta volna, hogy egyszer majd él-hal az autókért, azt meg pláne, hogy egyike lesz azoknak, akik a női nem részarányát erősítik majd a ralisportban. A benzingőz iránti szeretete lassan bontakozik ki, viszont múlhatatlan lesz, majd jó néhány év versenyzői lét és idény után szögre kerül a bukósisak. A navigátori székéből átül a médiaoldalra: számos verseny sajtófőnöke, bejárja a rali-világ bajnokság pályáit, külföldi lapokban publikál, majd az RTL Klub Autómánia című műsorának társműsorvezetője lesz, később több autós-sportműsor kommentátora – e lapszámunktól kezdve pedig magazinunk autós rovatának házigazdája is.

FINN RALLY / SHAKE DOWN ARMIN SCHWARZ MELLETT

Akinőként olyan életutat tudhat maga mögött, mint Répa Kata, arra kissé hímsoviniszta módon könnyen ráfoghathatnánk, hogy fiúnak készült, csak lánynak született. Ebben van is valami igazság, mert édesapja sok mindenre megtanította, így nincs is elveszve, ha otthon főzni-faragni kell. Azonban Katát semmilyen kapcsolat nem kötötte az autókhoz, olyannyira nem, hogy a szüleinek még jogosítványuk sem volt, sőt az autók sem is érdekelték őket – meséli történetének elején. A jég akkor tört meg nála, amikor marketingesként egy olyan cégnél

helyezkedett el, ahol támogatták az autósportot. A hivatali utak során egyre jobban magába szippantotta a közeg, aminek köszönhetően egy szép napon nemcsak egy navigátori ülésben találta magát, hanem új életben is.

Barna András: Mi hozta el azt a pálfordulást az életében, hogy végül is beültél egy versenyautóba?

Répa Kata: Minél többször jártam versenyekre, annál jobban élveztem a léggörte, egyre több embert ismertem meg, egyre jobban beláttam ebbe a sportba, személyesebbé vált a kapcsolatom. Egy idő után pedig már rendszeresen

eljártam versenyekre, megszerettem, sőt el is várásoltak a hangos és erős autók, már nemcsak muszájból követtem a bajnokságot. Egy nap a mezőny egyik pilótája, Katona Zsolt, megkérdezte tőlem, hogy nem akarom-e magam kipróbálni navigátorként. Bárhogyan is viszonyultam kezdetben az autókhoz, a ralihoz, ehhez az egészhez, már a múlté volt és azt gondoltam magamban: ezt azért semmiképp nem kéne kihagyni. *(Nevet.)*

És te nem hagytad ki.

Minél több időt töltöttünk a teszteléssel, annál jobban erősödött bennem a vágy, hogy én

KASSA RALLY / BÁRDOS KRISZTIÁN

Didier AURIOL - Katalin REPA (Skoda FABIA WRC) TESTS DEUTSCHLAND RALLY 2003 COPYRIGHT PASCAL HUIT

FINN RALLY / PASCAL HUITTAL

NŐ A VOLÁNNÁL

---

ezt tényleg akarom és jól akarom csinálni. Meg akartam tanulni ezt a szakmát, amihez nagy szerencsémre – például az Oroszlán testvérektől – sok segítséget kaptam. Egy Szilveszter Rally jelentette a tűzkeresztséget és egy új élet indulását is, hiszen a következő szezonban Zsolttal már hivatalos versenyzőpárosként vettünk részt az országos bajnokságon.

Hány női versenyző volt ekkor?

Nagyon kevesen voltunk ekkor még a mezőnyben, ami még inkább inspirált arra, hogy még jobb legyek, be szerettem volna bizonyítani, hogy nekünk nőknek is ott van helyünk egy olyan sportágban, amit leginkább a férfiak űznek. Ma már persze egészen más a helyzet, és jó, hogy ez így alakult.

Végül is jó néhány év versenyzés után szögre kellett akasztanod a bukósisakot.

Kellett?

Négy teljes szezont versenyeztem végig a bajnokságban három pilóta mellett, de néhány más versenyzőnek is navigáltam eseti jelleggel, sőt másik szakágakba is belekóstoltam. A pályafutásomnak egy versenybaleset vetett véget: egy gokarttal az időmérőn nekicsapódtam a palánknak. Azután magát a versenyt ugyan megnyertem, de a sportkarriert jó időre fél kellett adnom a sérülés miatt. A felépülésem után már csak egy alkalommal ültem versenyautóba, Talmácsi Gábor mellé.

Előtte gondoltál ebbe a karrierbe többet is, hogy esetleg pilótaként is kipróbáld magad?

Abszolút volt bennem egy ilyen vágy. Az meg olajat öntött a tűzre, hogy Rolf Schmidt, az

Schmidt Racing vezetője egyszer meghívott Ausztriába egy tesztre – miután látta, hogyan vezetek –, ahol Sperrer Renault Megane versenyautóját kellett vezetnem. A nap olyan jól sikerült, hogy Rolf felajánlotta, elküld egy „jeges autósiskolába”, ahol tovább képezhetem magam. Sajnos azonban ez már nem valósulhatott meg a már említett balesetem miatt, szóval így nem lettem pilóta. A ralisportban eltöltött intenzív időszak rendkívül sokat adott nekem, és az elkövetkezendő éveimet is alapvetően meghatározta. Továbbra is nyakig benne maradtam ebben a sportban, rengeteg sajtómunkát végeztem. A Mecsek Ralinak és a Gyorsasági szakág versenyeinek éveig voltam a sajtófonőke, hét évig a rali-világbajnokság futamairól tudósítottam, ami felejthetetlen élményeket, sok máig tartó barátságot és rengeteg tapasztalatot adott. Mondhatom, hogy bőségesen kivettem a részem az autósportból.

Nem gondolnám, hogy az ember ilyen múlttal valóban a háta mögött tudja hagyni ezt a világot, legfeljebb más irányba toródik a szenvedély, vagy az intenzitása csökken.

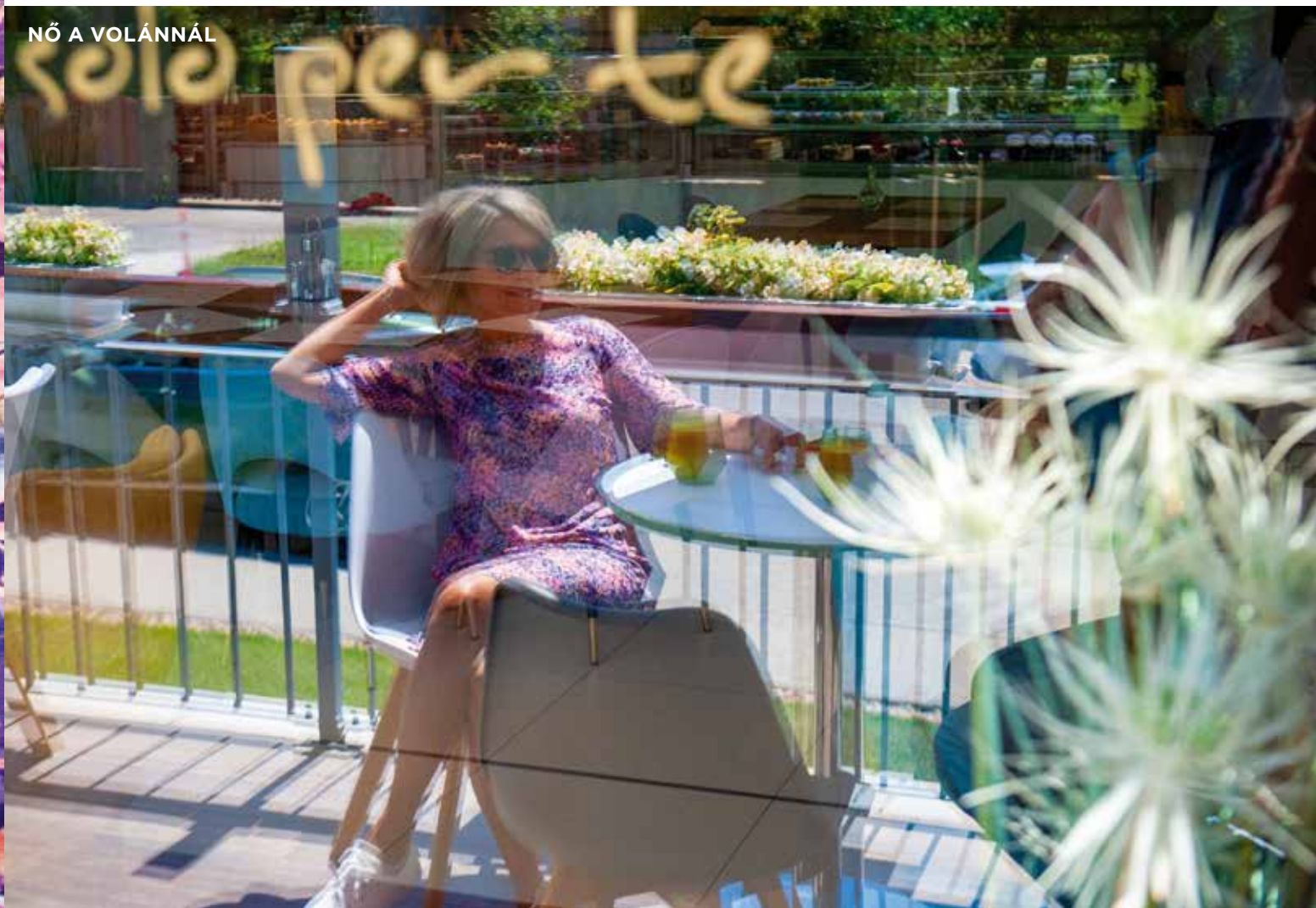
Ez így is van, mert szinte egyik napról a másikra a médiában találtam magam, az Autómánia kért fel társműsorvezetőnek. Később ez a vonal nemcsak ismertséget hozott, hanem más lehetőségeket is, például ennek köszönhetően vezettem a DTM-futamok élő közvetítéseit, sőt a 24 órás Le Mans-i versenyt is, ez utóbbinál Dávid Sándor és Zengő Zoli is részt vett vendégként, amit kifejezetten nagyon élveztem. Mindezek mellett számos újságban jelentek meg

SZILVESZTER RALLY / TALMÁCSI GÁBORRAL

SVED RALLY

az autósporttal kapcsolatos cikkeim. 2000-ben jutottam el először a rali-világbajnokság egyik futamára, Kenyába, ahol megismerkedtem egy francia fotóriporterrel, Pascal Hiuttal, akivel azt követően hét évig dolgoztunk együtt, és jelentetünk meg anyagokat francia, spanyol, sőt japán magazinokban, és négy évkönyvet is kiadtunk angol és francia nyelven a közös munkánk során, amire a mai napig szintén nagyon büszke vagyok.

Olyan lelkesedéssel beszélsz, hogy úgy érzem, te akkor megérkeztél valahova, ugyanakkor ma már teljesen mást csinálsz.

A pályáivemben bekövetkezett egy sajnálatos törés. A szüleim betegsége miatt hirtelen fel kellett hagynom ezzel a mozgalmas és érdekes élettel, és emiatt sok idő kimaradt. Később, amikor már megtehettem volna, hogy viszontlátójuk, szembesülnöm kellett azzal, hogy

nagyot változott az autósport világa, nemcsak itthon, hanem a világbajnokság futamain is. Szemmel láthatóan kevesebb fotós és újságíró állt már a gyorsasági szakaszok mentén. Az autók mellett az információáramlás is felgyorsult, ma már rövid időn belül minden elérhető a világhálón, így aztán sokkal nehezebb lett volna újból felvenni a szálát. Időközben egy homlokegyenest más területre tévedtem, ami aztán

kifordította a sarkából a korábbi életem: meghatározó tapasztalatot szereztem a közigazgatás kommunikációs területén majd állami cégeknél is, ahol a mai napig is marketinggel, kommunikációval foglalkozom. Az elmúlt öt év során viszont ismét közel kerültem az autókhoz, igaz, már az elektromos hajtásúakhoz.

Nem hiányzik az a milió, ami az autósport egészét jellemzi? Hiszen te láttad kívülről és belülről is.

Dehogyan nem! Bár érdekes, hogy az elmúlt időszakot jellemző csend után felpeszduilt körülöttem az élet. Az idén felkért a Rally Rádió stábjá – ők már nemcsak hallhatóak, hanem tévés közvetítéseket is csinálnak egy-egy versenyről –, hogy csatlakozzak hozzájuk. Úgyhogy a legutóbbi Dunakanyar Rallyn már én is részese lehettem ennek a munkának, amit nagyon élveztem. Jó érzés volt ismét visszakérülni ebbe a közegbe, beszélgetni a régi és az új ismerősökkel. Lesz idén még egy nagy visszatérés, a Mecsek Rallyn, ahol ismét részt veszek majd a sajtóiroda munkájában, de úgy tűnik, hogy ez csak a kezdet, mivel máshonnan is megkerestek már, és időközben a ti felkérésekre is igent mondtam.

Mi egy más műfajt képviselünk.

Mit gondoltál, amikor megkerestelek ezzel az ötlettel?

A kérdésre a válasz összetett: egyfelől régóta ismerem a lapotokat, amit nagyon kedvelek, úgyhogy nem is kellett sokat gondolkoznom

a válaszon. Másfelől szeretem magát a kézben tartható, minőségi újságot, a nyomtatott műfajt, ezért duplán jó érzés ebben tevékenykedni és részesévé válni a tartalomnak. Ugyanis hiszem azt, hogy ezzel hozzáteszek ahhoz is, hogy a nyomtatott sajtó, mint az egyik klasszikus médium, sokáig velünk tudjon maradni.

Ami a dolog szakmai részét illeti, azt különösen izgatottan élem meg, mivel rég volt, amikor ilyen anyagokat írtam, azóta pedig jócskán

megváltozott az autóiipar és vele együtt a holdudvar is, tehát egyfajta édes kihívásként élem meg a feladatot, de egyvalami biztosan nem változott meg ezzel kapcsolatban: mégpedig a női látásmódom.

Úgy tűnik, mintha visszakérülnél a régi kerékvágásba, legfeljebb a tempó nem ugyanaz. Nem hiányzik a sebesség és a vezetés?

Valószínűleg abba is gyorsan vissza tudnék zökkenni. *(Nevet.)* De tudom kárpótolni magam, mert szerencsére az évek során lett egy jó kis autóparkunk otthon: igazi klasszikusok, közöttük egy Alfa Romeo GTV, egy szintén Alfa 145-ös és egy első generációs Fiat Uno. Nagy szerelmeim, ezért nagyon vigyázok rájuk, és csak ritkán vannak használatban, bár közülük csak a GTV lakik garázsban.

Persze a 3000 V6 a favorit, és amikor elhatározom, hogy most eltöltünk egymással egy kis időt, annak a randinak különös rítusa van. Beülök, elindítom, hagyom duruzsolni megmelegedni egy kicsit, átvesszük egymás rezgését, ezalatt én kitakarítom az agyam, és csak a hangjára és arra figyelek, ahogyan életre kel, aztán szépen lassan elindulok... És ettől a pillanattól kezdve azt érzem, hogy jó helyen vagyok, és minden rendben van.

Kicsi nő a SUV-ban

Írta: RÉPA KATA képek: BALOGH RÓBERT, NETCARSHOW

A cím valójában sokkal frappánsabb lenne, ha úgy szólna: kicsi nők a hatalmas SUV-okban, ami általánosságban igaz is, a mai közlekedési szokásokat illetően. Ám ez esetben nem fedné teljesen a valóságot, mivel aktuális tesztalanyom ugyan a SUV-k családjába tartozik, ám méretét tekintve nem is olyan nagy.

A szabadidőautó néven is elhíresült modellek mára elengedhetetlen kellek a közlekedés képének. Amíg régen a terepjárókat annak a rétegnek szánták, amely olyan körülmények között használta, ahol tényleg számítottak a klasszikus személyautóktól határozottan megkülönböztető tulajdonságaik, mára az

off-roados külső általánosan elterjedt. Divattá, sőt szükségletté váltak a jóval nagyobbra nőtt példányok is, de a 4x4 hajtásra már kevesen tartanak igényt. A SUV-k eladásai sokszorosára nőttek, talán már nincs is olyan autógyártó, amelynek a kínálatában ne szerepelne. Az igények megváltoztak, ám az, hogy a minden irányban jócskán felfújt

példányok léte mennyire indokolt, főleg városi környezetben, illetve a mára kevésbé szélsőséges időjárási viszonyok mellett, már egy másik kérdés. Az viszont igaz, hogy tekintélyt parancsolóak, feltűnőek és védelmet ígérnek a bent ülőknek.

A KIA Sportage határozott külsejű új modellje hiánytalanul felvonultatja azokat a kényelmet

szolgáló ismérveket, mint hogy a magas üléspozícióba könnyebb beszállni, jobban rálátni a forgalomra, rosszabb úton kevésbé kell óvatoskodni, a nagy tér biztonságérzetet kölcsönöz és jól elfér benne a család. A jó minőségű anyagok és az igényes dizájn már csak hab a tortán, ezzel lehet igazán kívánatosá és egyedivé tenni a nagytestűek tengerében.

A MARCONA KÜLSŐ FINOM LEKLET TAKAR

A találkozás első másodpercei döntöek, ahogyan a személyes ismerkedésnél is. Ahogy a kereskedés előtt egymás mellett sorakoztak a hasonló modellek, titokban reménykedtem, hogy a leg szebb színű, a legjobban öltözött lesz, akit nekem

szántak – persze, hogy nő létemre nem a motorháztető alatti paraméterekre voltam kíváncsi elsőre. Szerencsére így is lett, így alig vártam, hogy közelebről is megismerhessem. Ahogy rám nézett,

csak úgy áradt belőle az önbizalom, főleg a karakteres hűtőrácsnak köszönhetően – ez meggyőző indítás egy nő számára.

A kívül különleges vonalak, izgalmas, erőt sugárzó kidolgozott részletek igényes belső értékeket sejtetnek, de előtte még vizsgáljuk meg a másik lényeges oldalát is.

Hátulról kellően deltásnak mutatkozik, ami szintén jól áll neki. A hátsó ablaktörőt a tető vonalába rejtették, első látásra azt hihetnénk, nincs is, így nem töri meg az egységes formát. Az autó színével megegyező lökhárítók is ezt az összhangot szolgálják. A króm díszítések izgalmas adalékként járulnak hozzá a dinamikus, egyben elegáns összképhez.

VAJON MILYEN BELSŐ ÉRTÉKEKET REJT A MEGNYERŐ KÜLSŐ?

A vezetőülés pozícióját az elektromos gombok segítségével pillanatok alatt sikerült beállítanom, pedig ez

nem mondható el általánosságban. A finom anyaggal borított ülés jóleső, kényelmes ölelése újabb jó pont, de szívem szerint én nem feketét választanék. Mivel éppen egy olyan hétvégét tölthettünk együtt, amikor nem panaszkodhattunk a nyári időjárásra, a klíma ellenére azért sikerült beleizzadni, de lehet, hogy ezt csak az első randi izgalma okozta.

Számomra nagyon fontos a nyitottság, azaz, hogy minden oldalra jól kilássak, illetve, hogy világos is legyen az utastér. Szerencsére itt az üvegfelületek jól méretezettek, nem áldozták fel őket a dizájn oltárán, még a hátul ülők sem érzik bunterben magukat.

Most jöhet a kommunikáció, vajon megértjük-e egymást. Én nem igénylem a konyhai tepsi méretű kijelzőket, nem kell a kábítás, jobb az őszinte valóság! Inkább az utat nézem menet közben, és az is lefoglal annyira, hogy ne a panelek kínálta lehetőségek szórakoztassanak, így nagyon örültem annak, ami fogadott. Elegáns vonalú, a sofőr felé néző, kis-és ívelt kijelző, csakis a szükséges méretben.

A beindítás után megjelennek az érintőképernyő menürendszerének ikonjai. Alatta, külön egységben, de együtt kapott helyet a klíma és multimédiás-navigációs rendszer, ami az igazat megvallva okozott némi zavart egymás megértésében: volt, amikor a rádió felhangosítása helyett a klíma fűjt ezerral az arcomba. Az átváltás igényel egy kis figyelmet. Ennél a pontnál meg kell jegyznem, hogy menet közben számomra egyszerűbb a jól elkülöníthető, igazi gombok és tekerők működtetése, bár tudom, már nem ezek a menők. Viszont a gyakrabban nézett műszerfal, vagyis az igazi információk felület grafikáját kedvünkre változtathatjuk.

NÉZZÜK, HOGYAN FÉR EL BENNE EGY CSALÁD!

Az utastér mérete nem hagy maga után kívánni valót. Az előd modellhez képest kicsit megnőtt a helykínálat, a hátul ülőknek is elegendő lábter jutott (*mögöttem aztán tényleg!*). A pakolórekeszek száma is megfelelő, mindennek találunk helyet, és a telefonokat még hátulról is tölthetjük.

A csomagter mérete is rendben, sőt a hátsó üléstámlák 40:20:40 arányban dönthetők, így kellően bővíthető is, ha szükséges. Ám az ajtó lecsukásához jó nagy lendület szükséges, enélkül van az a pont, ahol rendesen meg kell vele küzdeni, főleg, ha az egyik kezünk tele van.

BIZTONSÁG MINDENK FELETT

Már indulhatunk is, most aztán kiderül, működik-e a köztünk a kémia! Azt már tudtam, hogy rengeteg vezetést könnyítő és/vagy szabályozó lehetőségben bővelkedik a Sportage. Azt, hogy ezek közül mire lesz szükségünk valóban, ki-ki eldöntheti. A sávtartó elektronikát az első pillanatban kikapcsoltam, nekem inkább zavaró, ahogyan vissza akar lökdönsni középre, ha kell, ha nem. Inkább figyelek és magam hozom meg a döntéseket a közlekedésnek megfelelő pozícióm megtalálásához. De lehet, hogy másoknak ez segítséget jelent. Ahogyan én az itt rendelkezésre álló start-stop rendszer nélkül is kiválóan tudok élni.

HÁTULRÓL KELLŐEN DELTÁSNAK MUTATKOZIK, AMI SZINTÉN JÓL ÁLL NEKI.

Ami viszont számomra nagyon hasznos, hogy a műszerfalpanelen mindig látható az aktuális megengedett sebesség. A parkolást nagylátószögű kamera segíti, 360°-os 3D nézetben, természetesen hangjelzéssel. Ha már a hangoknál tartunk, nekem úgy tűnt, kicsit sokat beszél, azaz nem mindig tudtam kideríteni, vajon miért sípol, vagy pittyeg éppen.

Szereti, ha irányítjuk, sőt meg is választhatjuk a számunkra tetsző vezetési módot Comfort, Sport, vagy Eco mód közül – utóbbiban vitorlázni is képes –, amelyeknél valamelyest változik a kormányzás és a pedál reakciója is. A lelke, azaz a motor akkumulátor segítségével indul, így csendesebb a működése és amikor szükséges, innen nyeri az energiát, sőt újratöltésre is képes. Ugyan nem akar helyből felszállni,

de kényelmes, biztonságos, nyugodt autózáshoz tökéletes társ. A motor hangját nem választanám az év hangjának, de hallottam sok rosszabbat is. A váltó átlagos, a kuplung nekem kicsit furcsa.

Az együtt töltött néhány nap alatt igyekeztem mindenféle körülmények között meg tapasztalni mikor, mennyit szeret enni. Autópályán nagyon kellemesen teljesített, és városban sem okozott kellemetlen meglepetést a 7 liter körüli fogyasztás.

A futómű a nagyméretű kerekek miatt hangosabb és kicsit durvább, de egészen jól kiegyenlíti az útfelület hibáit. Az M7-esen egy váratlan, kényszerű fékezéskor az elektronika azonnal tette a dolgát, ami számomra a vártnál jobban megmozgatta a kasztnit.

A kormányzása nem a versenypályák hangulatát idézi, de precíz és kényelmes. A kormány fémbetétei ugyan jól néznek ki, de egy kis napon történő parkolás után meglepetést tud okozni, amikor hozzáérünk a felforrósodott fémhatású díszbetétekhez. De ezt sokkal inkább a kánikula sem, mint a dizájn rovására írom.

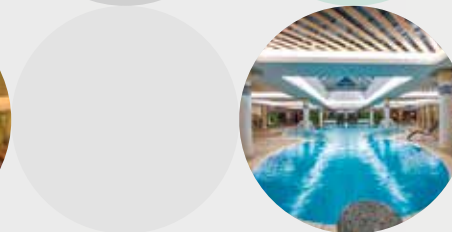
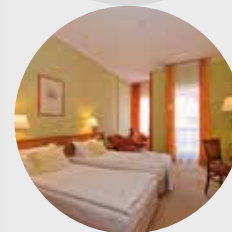
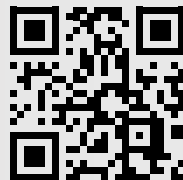
Az ismerkedésünk jól sikerült, de ahogyan minden kapcsolatban, össze kellett csiszolódnunk az elején. Meg kell tanulnunk egymás nyelvén beszélni. A KIA Sportage innovatív külseje abszolút jövőbe mutató, stílusában megnyerő, belső jellemvonásait tekintve kellemes, intelligens társnak bizonyul a mindennapokban.

AQUARELL
HOTEL****
CEGLÉD

Minden igény kielégítő négycsillagos wellness hotel Cegléden, rengeteg szolgáltatással, MÓKaland gyermekprogramokkal közvetlenül a Ceglédi Gyógyfürdő és Szabadidőközpont mellett. Budapest csak 65 km!

H-2700 Cegléd, Fürdő út 24.
+36 53 510 900
info@aquarellhotel.hu
www.aquarellhotel.hu

BESZÉLGETÉS SZALAY DÁNIELLEL,
A MEDIA1 ALAPÍTÓ-FŐSZERKESZTŐJÉVEL

DISKURZUS

Írta: BARNA ANDRÁS *képek:* BALOGH RÓBERT

E cikket végigolvasva legtöbben egyet fognak érteni velem abban, hogy Szalay Dániel életútja a szülői, nagyszülői öröksége miatt valahol eleve elrendeltetett. A számítógép iránti korai érdeklődésének köszönhetően Dani akár informatikus vagy szoftvermérnök is lehetett volna, azonban a klaviatúra és a mikrofon nem sokkal később egy egészen más irányba csábítja. Amikor az első írásainak egyike korát meghazudtoló alkotásként büszke édesapja munkahelyi asztalán landol, ami egy véletlen során szakértői szemekre is talál. Az ismeretlen ismerős bátorító szavai soha el nem múló inspirációként hatnak rá. Az elmúlt két és fél évtized alatt megannyi orgánumnál szerkeszt, ír, beszél. Négy évvel ezelőtt új időszámítás kezdődik nála: megalapítja a Media1 szakmai hírportált, ami rövid időn belül a terület meghatározó platformjává válik.

Mivel az interjút szinte a belváros központjába beszéltek meg, ezért autó helyett metróval érkeztem a helyszínre. Az elmúlt időszakban a pandémia miatt, ha lehetett, kerültem a közösségi kötőtpályát, de most valahogy jólesett beleszürkülni a tömegesen közlekedők föld alatti forgatagába. Az állomástól állomásig tartó „kétperces monotómiák” ugyanis tökéletesen elegendők ahhoz, hogy az ember szabadjára engedje a gondolatait – és nekem a következő két óra járt a fejemben.

Danival személyesen nem találkoztunk még, így csak remélhettem, hogy lesz némi kollegiális összekacsintás kettőnk között, és félszavakból is megértjük egymást. Tulajdonképpen majdnem minden úgy ment, ahogy gondoltam, csak az interjú felvezető szakaszában feszült némi vonalasság, ami később feloldódott, és beszélgetésünk igazi diskurzussá alakult, olyanra, amilyenre vágytam.

Dani szerény, akkurátus személyisége a magányos farkasok céltudatos elszántságával párosul, ami egészen biztosan a sikerének az egyik kulcsa is. Történetét hallgatva számos motívumban a saját tapasztalásaimra is ráismertem, ami persze korántsem vigasztal, sokkal inkább azt igazolja, hogy a problémák, küzdelmek mindig ugyanazok, legfeljebb csak a nevek változnak.

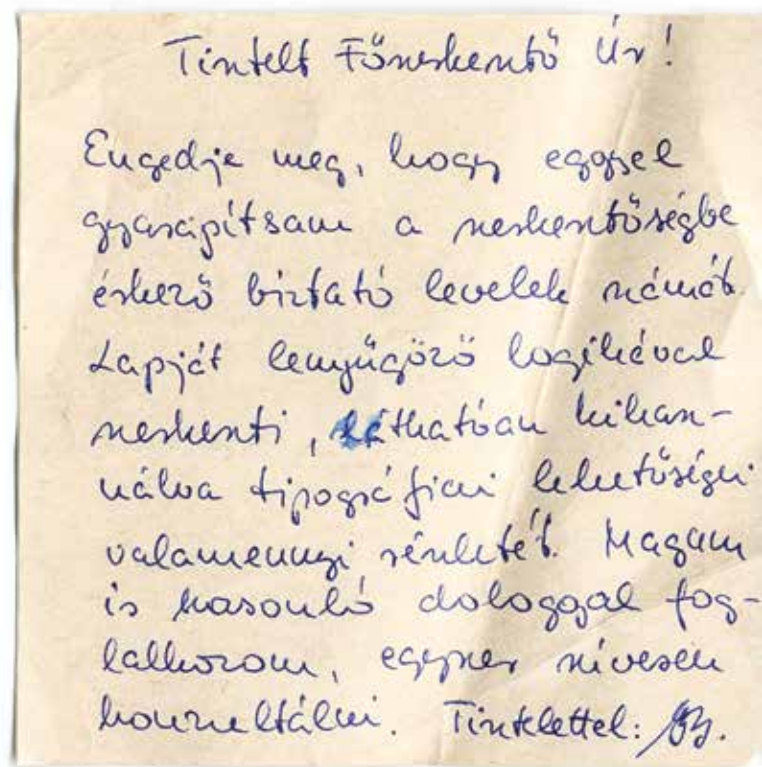
Barna András: Nagyon korán eldöntöted, hogy újságíró leszel. Talán már akkor, amikor még igazából fogalmad sem volt erről a hivatásról. Volt benned grafomán hajlam, vagy más oka volt a determináltságodnak?

Szalay Dániel: Teljesen más irányból indultam el. Mindenki azt gondolta, és én magam is, hogy programozó vagy szoftvermérnök leszek, na adj' isten egy informatikai vállalkozás tulajdonosa. Ezekhez a tervekhez mindösszesen tízéves voltam, mert nagyjából ekkor kezdtem el megtanulni – teljesen autodidakta módon – a számítógépek kezelését és egy kicsit a programozásba is belecsöppentem.

Ha jól számolok visszafelé, ekkor már nem a Commodore gépek világát éljük.

Nem, én már az első PC-ken nevelkedő generációhoz tartozom. Az édesapámnak volt egy

számítógépes cége, sok gép megfordult odahaza, én pedig nem tudtam megállni, hogy ne nyomkodjam a billentyűzetet, így folyamatosan bővült a tudásom. Ez persze nem volt mindig zökkenőmentes, így jó pár gépet formatáltam, de szerencsére mindig visszahozták őket a halálból. *(Nevet.)* Az igazi fordulatot a Windows és az Office megjelenése jelentette számomra: a szövegszerkesztő első olyan változatában, ami már nem csak szöveges alapú volt, és nem csak billentyűkombinációkkal lehetett működtetni, találkoztam egy hírlevélszerkesztő sablonnal, amiben a példamintákat rendszerint vakszöveggel

Tisztelt Főmenkő Úr!

Egyedje meg, hogy egészen
gyanapítva a menkőségbe
érkező biztató levelek nyomán
Lapját lenyújtó közléssel
menkenti, ~~aktuálisan~~ kiham-
uálva tipográfiai lehetőségei
valamennyi részlete. Magam
is hasonló dologgal fog-
lakoztam, egyszer nívósan
hormeltálem. Tisztelettel: Gy.

töltötték ki. Hogy legyen valami valós tartalom is, és ne csak latin „lorem ipsum” szövegek jelenjenek meg a mintában, elkezdtem a családomról úgymond „cikket írni”, amiket aztán kinyomtatattam, és akinek tudtam, megmutattam a családban, rokonságban. Egy ilyen általam szerkesztett „újság” az édesapám irodájának asztalára is kikerült. Nem sokkal később épp járt nála egy újságíró, akinek ezen megakadt a szeme, és elkezdte lapozgatni, majd írt nekem egy kis cédulára egy „olvasói levelet”, amiben gratulált a tipográfiához és a tartalomhoz, majd azzal zárta a sorait: ha van kedvem hozzá, akkor konzultálna velem.

„MULTIPLATFORMOS ÚJSÁGÍRÓNAK” TARTOM MAGAM, HISZEN DOLGOZTAM ONLINE PORTÁLNAK, RÁDIÓNAK, TÉVÉNEK, NYOMTATOTT SAJTÓNAK, SŐT SOKSZOR EGYSZERRE TÖBB HELYRE IS

És találkoztatok?

Nem, sőt később sem. Ugyanakkor annyira megragadt bennem ez a momentum, hogy utána már rendszeresen írtam, és egy-két havonta megjelentettem a „Szalay Lapot”, amiben a családi történetek mellett a tartalmat többé-kevésbé az töltötte ki, hogy mi történt velem az iskolában, de volt benne például egy saját pizzareceptem is.

Önmagában ez is egy jó inspiráció. Volt még más is?

Igen. A nagymamám, Szalay Lenke író nő volt, Pöttyös könyveket írt (*legismertebb kötete a Mogyoró kinövi a kabátját 1960-ban jelent meg*), tehát egészen biztos, hogy a későbbi irányultságomba belejátszott az ő vérvonala is, valamint az is, hogy a nagybátyám sportújságíró. Az inspirációk mellett azért jött a kritika is szép számban, és nemcsak tőlük, hanem az édesanyámtól is, aki asszisztensként rengeteg szöveges dologgal foglalkozott. Szóval előfordultak családi „beszólógatások”, ám ezek leginkább a stílusomat voltak hivatottak csiszolni. A lap ára egyébként névleg 10–20 forint volt, de azt hiszem ezt senkitől sem kértem el.

Majdnem elfelejtettem említeni, hogy iszkolarádiót is alapítottam, ahol műsorvezető

voltam. A rádiózás szeretete innen eredeztethető. Mindezek ellenére az informatikai vonalon indultam el, mert az is szenvedélyesen érdekelt. A két dolog későbbi ötvözeteként informatikai újságírással kezdtem el foglalkozni. Ennek első belépője az volt, amikor a 90-es évek egyik informatikával foglalkozó lapja, az Internet Kalauz meghirdetett egy olvasói cikkírói pályázatot, amelynek az egyik kategóriáját megnyertem. A díjátadón szembesült az újság szerkesztősége azzal, hogy a lapjukban megjelent néhány pályázati cikk szerzője egy tizenéves fiatal. Mint utóbbi kiderült, sokkal idősebb személyt vártak az írásaim alapján. Később rendszeresen írtam nekik, és tulajdonképpen ebből a kis kiadóból „mozogtam ki” aztán később magam, és kezdtem el más lapoknak is írni.

Amikor elkezdted ezt az egészet, akkor a szenvedély mellett gondoltál arra is, hogy ebből majd meg tudsz-e élni?

A kezdetektől azt az elvet vallottam, hogy aki dolgozik, azt meg kell fizetni, éppen ezért általában nem dolgoztam ingyen. Már az Internet Kalauznál, tizenéveseként is kaptam egy szerény honoráriumot. Ugyanakkor adódhat olyan

helyzet, amikor valamilyen fontos ügy mellé oda kell állni akár fizetség nélkül is – számtalan ilyen előfordult már a pályám során, de az egy másik kategória.

Sok helyen megfordultál, sok helyre írtál. Természetesen a teljesség igénye nélkül felsorolnád, milyen lapoknak dolgoztál?

Írtam a „régii” Figyelőnek, a Népszabadságnak, a Metropolnak és számos gazdasági lapnak is, de dolgoztam az RTL Klubnál, illetve az rtl.hu-nál online szerkesztőként, az MTV-nél, a Magyar Rádió több műsoránál a Petőfi és a Kossuth Rádióban, a Marketing & Médianál, a Médiaipiacnál, a Computerworld főszerkesztő-helyetteseként és online szerkesztőjeként, a sort pedig a 24.hu médiarovatának szerkesztői státusza zárja, és persze nem utolsósorban ma már ott van a saját cégem és oldalam, a Media1.

A Media1 majdnem egyidős a pályafutásoddal, igaz, több keresztelőn is átesett.

A jogelőd céget még a felsőfokú tanulmányaim előtt, közvetlenül az érettségi után, 2001-ben, 19 éves koromban alakítottam meg eredetileg betéti társaságként. Ma már vicces, de hosszú ideig MediaworX néven működött. *(A cégnek nincs köze a mai Mediaworks Hungary-hoz),* majd 2014-től Vipcast Media néven működött, majd ebből lett később a Media1 Digitális Média Kft. Az egykori bt. kezdeti működését lehet egyfajta intézményesített szabadúzásnak is nevezni, én azonban olyan hírügynökségként, tartalomszolgáltatóként aposztrofáltam, amely sok médium számára készített tartalmakat. Igyekeztem exkluzív anyagokat előállítani, és

mindig olyan információkhoz jutni, amelyekhez más nem. Emlékszem, jókora felfordulást okoztam például a magyar tőzsdén is azzal, hogy hónapokkal a hivatalos bejelentés előtt, az országban elsőként megírtam 2004-ben az egykori Westel / T-Mobile márkaváltás hírét. Az információ annyira friss volt, hogy a főszerkesztő először még

cikksorozatban mutattam be, hogy ez már igenis eldöntött.

Az soha nem fordult meg a fejedben – bár a média vékony jég ilyen tekintetben –, hogy olyan helyet keress, ahol státuszba vesznek?

A pályafutásom során volt néhány olyan év, amikor egy-egy helyen kaptam pozíciót

vonakodott, hogy közöljük, de végül meggyőztem. Ezt azután számos lap ránk hivatkozva publikálta, köztük például olyan médiumok is mint például a Financial Times. A Westel akkori tulajdonosa, a MATÁV *(a mai Magyar Telekom elődje)* eleinte még próbálta tagadni is a névváltást, de

(például az RTL-nél online szerkesztő, az IDG Magyarországnál a Computerworld főszerkesztő-helyettesi pozíció volt ilyen), de még ekkor is voltak mellette egyéb felkéréseim, például online szerkesztés mellé tévéműsorban való közreműködés stb. Szerettem, hogy a munkám változatos,

egyszerre többfelé mehetek, és több lábon állhatok. És ahogy te is érzékeltetted, ez a piac mindig alakul, lapok jönnek és szűnnek meg, és egy ilyen krízis könnyen elsodorhatja az embert. Ezt el akartam kerülni. Ugyanakkor az érem másik felén ott volt az is, hogy annyiféle – tévé, rádió, print, online – orgánumnak dolgoztam, hogy

Mielőtt végképp a saját cégedre koncentráltál volna, a 24.hu-nál dolgoztál, de ott már nem informatikai, hanem médiavonalon és szerkesztőként. Miért fordultál ebbe az irányba?

A média egy mindent átfogó terület, szól ennek a gazdasági háttéréről, szól a kreativitásról,

egyébként nem adott éles kontrasztot a munkásságomban, hiszen korábban már készítettem márkamagazinokat a Sanoma számára, például a Vodafone-nak, az ELMŰ-nek és a Samsungnak is, és ezzel párhuzamosan a Sanomával a belső kommunikáció részeként még a 2000-es évek közepén létrehoztunk egy hírlevet a médiavállalatunkon belül, amelyben az aktualitások mellett számos interjút és portrét is készítettem az egyes lapok és a cég vezetőivel és más munkatársaival.

Amikor a cég kivonult a magyar piacról, és a portfólióját a Central Médiascsoport vásárolta meg, ők már nem folytatták a belső hírleveles kommunikációt, viszont a 24.hu oldalon a közreműködéssel hoztak létre egy médiarovatot, amelynek a rovatszerkesztője lettem. Ekkor már több, a témában érintett orgánumban – Digital Hungary, Marketing & Média, Médiapiac.com – online és nyomtatott felületeire is bedolgoztam. A 24.hu-s együttműködésnek végül 2018 nyarán lett vége, amikor kezdeményeztem a szerződés megszüntetését, mert úgy éreztem, elérkeztem az együttműködésünk korlátaihoz és ezek a korlátok nem legyűrhetőek. Úgy döntöttem, hogy távozom és a tevékenységemet a későbbiekben önállóan, tehát a tartalmat nem beszállítva, hanem a saját cégemben, saját médiumban közlöm.

Felmerül bennem a kérdés: mennyire vagy magányos farkas?

Az oldal az induláskor egy fővel, velem indult, de mostanra – mindenkit, tehát a külsős

nem tudtam és nem is akartam választani közülük, mivel mindegyiket nagyon szerettem. Mondhatom, hogy egy „multiplatformos újságíróknak” tartom magam, hiszen dolgoztam online portálnak, rádióknak, tévének, nyomtatott sajtónak, sőt sokszor egyszerre több helyre is.

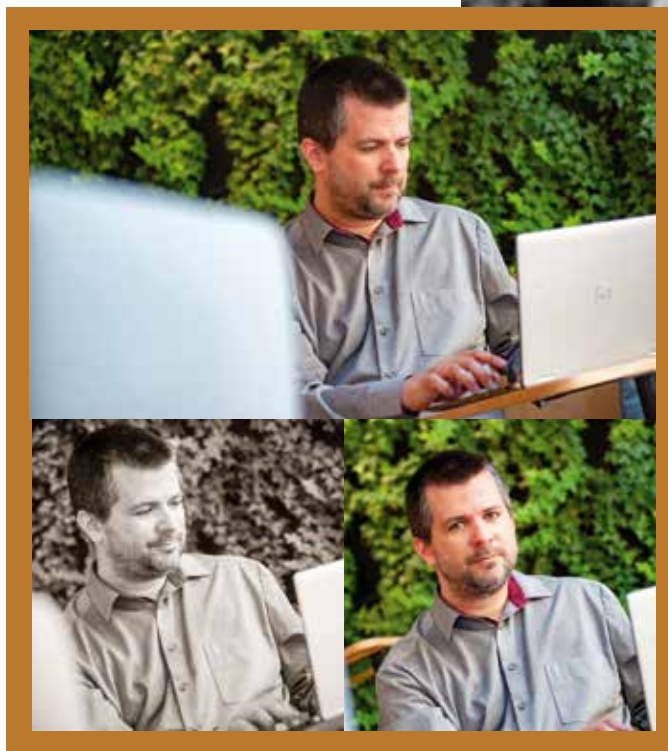
a bulvárról, a közéletéről, technológiáról. Emiatt sokkal több dologról lehet írni, változatosabb, izgalmasabb. És persze ebben benne volt az is, hogy egy kicsit ekkorra, már sok-sok év IT-újságírás után kezdtem egy kicsit ráunni az informatikai újságírásra. A médiapiac irányába történő váltás

segítségeket is beleértve – egy nagyjából 5 fős csapattal dolgozom. Ekkora létszám mellett a cég és a lap még jelentős mértékben rám épül, vagyis mint oly sok kis- vagy akár közepes vállalkozás esetén, ha kiesnék, az még jelentős problémákat okozhatna, és az is igaz, hogy nagyon kevés szabadidőm marad emiatt, de épp ezért indultunk el abba az irányba, hogy szeretném saját magamtól is függetlenné tenni a működést, tehát önjáróvá teszem a vállalkozást. Az utánpótlás megtalálása azonban nem is olyan egyszerű, mivel egy sok szempontból komplex területről van szó. Az utánpótlás kérdése egyébként nem csak nálunk jelent kihívást: erre panaszkodnak más online szerkesztőségek és már PR-cégek is. Ezért is kezdtem el online újságírást és média alapismerteket tanítani heti egy alkalommal a Budapesti Metropolitan Egyetemen.

Érzek a gondolataid mögött némi gondterhelt sóhajt. Mik a tapasztalataid?

Nem szívesen általánosítanék, mert szerencsére van érdeklődés és nyitottság az új generáció részéről, ugyanakkor az is igaz, hogy a mostani feltörekvők gyakran egészen másként gondolnak erre a területre, mint mi. Sokuk számára a média inkább a közösségi médiát, például az Instagramot jelenti, és sokszor az írás nem is annyira vonzza őket. Ha írniuk kell, gyakori, hogy nincsenek megfelelően tagolva a mondataik, nincsenek vesszők és más írásjelek, vagy olyan rövidítések fordulnak elő, amit egy cikkben, bár máshol sem illene használni. A felgyorsult közösségi médiás kommunikációt okolom ezért.

Sokszor látok olyat is, hogy valaki úgy akar újságíró lenni, hogy közben egyáltalán nem követi a híreket, nincs meg az általános tájékozottsága.

A vékony jég már egyszer szóba került a beszélgetésünk során, most másodszor említem, hiszen, ha valami, akkor a média mindenképpen az – nagyon könnyű rálépni valakinek a lábujjára. Nemcsak azért, mert sok pénz forog ebben az iparágban, hanem azért is, mert ha valami nem a pénzről, akkor az egóról szól. Számos dolgot kell tehát patikamérlegre tenni, mielőtt egy írás megjelenik. Mennyire nehéz a lavírozás?

Mindent a hitelességnek rendelünk alá. Ha keletkezik egy „ügy”, születik egy hír, érintse az bármelyik oldalhoz kötődő médiát, mi azt közzé tesszük, és annak a későbbi fejleményeit is igyekszünk lekövetni. Eközben nagyon sok energiát fordítunk az információk valódiságának ellenőrzésére. Volt nem egy olyan anyagunk, amin a háttérben hosszú heteket, vagy akár egy-két hónapot is dolgoztunk a közzététel előtt. Ez az alaposág is lehet az oka annak, hogy több mint

azóta teljesen bekebelezte a politika, és azóta gyakorlatilag elvesztette az olvasói zömét, mert az olvasók nem tolerálták az új irányvonalát, ami igencsak egyoldalú. Szaktársnak tekinthető ezenkívül a Kreatív, illetve a Marketing & Média, de abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a Media1 a 2019-es indulása után szinte azonnal vezető oldal lett, és ezt pozíciót a mai napig tartjuk. Látogatottság szempontjából ez a legnagyobb magyar médiaoldal, és a hivatkozások

SOKAKBAN FEL-
MERÜLT MÁR AZ IGÉNY
EGY SZÓKIMONDÓ,
HITELES LAP IRÁNT,
AMELYIK KELLŐ
ALAPOSSÁGGAL JÁR
KÖRÜL EGY
ADOTT TÉMÁT

három és fél év alatt egyetlen sajtóper sem indult a Media1 ellen. Persze óhatatlan belefutunk sérődésekbe, de az már egy más dolog, mert mi igyekszünk maximálisan korrekten eljárni.

Mekkora a verseny ezen a szakmai piacon?

Van néhány piactárs, mondhatnám például a Médiapiac.com-ot, akiknek néhány éve még magam is dolgoztam, de ezt a terméket

tekintetében is a legnagyobb, ami egyben azt is jelenti, hogy a Media1 megkerülhetetlen tényezővé vált.

Túl a szakmai küldetésen, az oldal fenntartása egy üzleti vállalkozás is. Ha már a vékony jég mentén beszélgettünk eddig is, kíváncsi vagyok, mennyire volt nehéz vagy könnyű rentábilissá tenni a Media1-et.

A bevételeink egy része a sales house partnereink, az Adaptive Media által szállított, FMCG-partnerek hirdetéseiből származik, de vannak olyan, jellemzően szakmai hirdető is, akik közvetlenül keresnek meg bennünket. Létezik egy olvasói támogatói felületünk is, ami valamilyenre egy harmadik láb a költségvetésünkben: ez a legkevésbé jelentős, de hálásak vagyunk érte az olvasóknak, és az indulás utáni első néhány hónapban még óriási jelentősége volt. Abban mindenképpen nagy szerencsénk volt, hogy a szakmai hirdető is hamar felismerték, hogy érdemes jelen lenniük hirdetőként, hiszen aki a média iránt érdeklődik, az figyel a Media1-et, és aki nem hirdet, kihagy egy fontos lehetőséget, miközben a konkurenciája jelen lesz. Sokakban felmerült már az igény egy szókimondó, hiteles lap iránt, amelyik kellő alaposággal jár körül egy adott témát. Én is ennek hiánya miatt vágtam bele az egészbe, mivel ezt a meglévő lapoktól nem kaptam meg olvasóként.

Az elején még én is csak remélni tudtam, hogy az üzleti lába is rendben lesz a vállalkozásnak, úgy gondoltam, adok a dolog néhány hónapot, aztán meglátjuk. Jókora rizikóval járt az indulás, és nem is volt zökkenőmentes, mert volt olyan hirdető, amelyik amikor szembesült vele, hogy mi megírjuk az ő ügyeit is, ezért akkor egy darabig nem akart hirdetni, de ma már szerencsére ez a cég is a legnagyobb hirdetőink között szerepel. Mostanra szerencsére várakozáson felüli teljesítményt ér el a cég. A növekvő

olvasottság meghozta a növekvő ügynökségi bevételeket, és a szakmai hirdetői köre is egyre bővül. Természetesen bele kellett kalkulálnunk, hogy mindenki nem szerethet bennünket, és azt is, hogy a médiapiac állandóan változik, a lapöszevezonások vagy az orgánumok megszűnése, vagyis végső soron a piac szűkülése csökkenti a potenciális hirdetői számát. Mindent egybevetve ma a Media1 sikeres és nyereséges vállalkozásként működik.

Akár a saját esetem is példa lehet arra, hogy ha valaki egy kis- vagy közepes cékként weboldalt üzemeltet, az hihetetlen függőséget tud okozni. Hogyan kommentálnád ezt a magad részéről?

Én vállaltan függő vagyok: hírfüggő, internetfüggő és mobilfüggő. A cégnevben lévő 1-es szám is azt szimbolizálja, hogy igyekszünk elsők között lenni, tehát ha például történik valami jelentősebb hír, akkor szeretnénk elsők között közölni. Tulajdonképpen ez adja ennek az oldalnak az egyik igen fontos értékét. Kétségtelen, hogy ez egy állandóan ugrásra kész állapotot jelent, folyamatos készenlétre van szükség szinte egész évben. Az ebből adódó teher megosztásának első lépéseként kezdtem el kialakítani egy hírfüggő rendszeret, hogy az valamelyest mentesítsen a váratlan helyzetekben – persze, ahogy az utánpótlás kapcsán már utaltam rá, korántsem értünk meg a probléma megoldásának a végére.

De nem akarom megkerülni a kérdést: a valóság ugyanis az, hogy a szenvedélyem ez a műfaj,

a hírek és a médiapiac. Képes voltam szilveszter napján is felállni a szállodai reggeli mellől, és „üzembe helyezni” magam a gépemnél, mert éppen történt valami a rádiós piacon, ami nem tűrt halasztást, meg kellett írni.

A feleséged mit szól ilyenkor?

A helyzet időnként részéről is nagy türelmet igényel még, de ennek a helyzetnek a megoldását szolgálja a kialakulóban lévő ügyeleti rendszer, hogy több idő jusson a pihenésre. A tartalom mellett egyre több céges ügyel is foglalkoznom kell, de remélem hamarosan eljutunk oda, hogy

valamelyest hamarabb becsukhassam a laptopom tetejét esténként a mostaninál. Nagy álmom egy kéthetes külföldi szabadság úgy, hogy közben a cég rendben működik.

Bujkál bennem a kisördög, tehát megkérdezem: a feleségeddel az interneten ismerkedtél meg?

Értem a célzást, és bár evidens lenne velem kapcsolatban, de a válaszom nem, valójában egy közös ismerős révén, „offline” ismerkedtünk meg. Épp a 24.hu szerkesztőségéből mentem akkoriban az autómhoz, amikor szembejöttök velem az utcán. *(Nevet.)* Azóta ebből a Szépvölgyi úti találkozásból házasság lett. Egyébként eleinte sok online ismerkedős oldalt használtam, de rájöttem, hogy ebben jobb nem „kockának” lenni.

Mi a vágyad, mit szeretnél, hova fuszson ki ez az oldal, vállalkozás?

Ahogy már utaltam rá, egyre inkább szeretném úgy kialakítani a működését, hogy az oldal önjáró legyen, és ha mondjuk egy hónapig valamiért nem vagyok, akkor ez ne okozzon különösebb problémát. A nagyon távoli víziómban fel-felbukkan a gondolat, hogy esetleg érdemes lenne létrehozni ennek az oldalnak az európai, angol nyelvű változatát, de egyelőre teljes erővel a magyar verzióra fókuszálunk. Egyébként vannak már márkakiterjesztéseink is: 11 rádió sugározza a Media1 podcastműsorát, és már printbe is készítettünk mellékletet, amivel kapcsolatban nem tartom kizártnak, hogy kampányjelleggel máskor is megismétlődjön,

VÁLLALTAN HÍRFÜGGŐ, INTERNETFÜGGŐ ÉS MOBILFÜGGŐ VAGYOK

akár egy-egy eseményhez kapcsolódóan. Most például épp egy szlovák rádióval beszélgetünk arról, hogy ők is sugároznák a műsorainkat, és itthon is vannak még egyéb tervek. Ötletekben nincs hiány, de nem akarok túl nagy léptekkel sem haladni... ha egyszer lesz is európai oldalunk, az még nem a közeljövőben, mert a magyar piac is kellő izgalmakat tartogat.

A szülői, nagyszülői génjeid az első hírlevél megírásától messzire vezettek, jól összegyűrtad azt, amit otthonról hoztál. Mit szól a családod a munkásságodhoz és a sikeridhez?

A nagymama sajnos még a '90-es évek végén meghalt, de a szüleim és a feleségem természetesen büszkék rám, meg persze időnként féltnek is, máskor meg néha kibeszélünk egy-egy furcsa piaci mozzanatot. Egyébként néhány éve még szóltam nekik, ha valahol nyilatkozni fogok, mostanában meg ez annyira mindennapos lett, és olyan sok ilyen alkalom van, hogy néha elfelejtek szólni, és meglepem vele őket, amikor véletlenül belém botlanak valamelyik tévé- vagy rádióműsorban. Az is előfordult néhányszor, hogy figyelmembe ajánlottak egy médiapiac hírt, hogy az milyen érdekes. Aztán kiderült, hogy az adott hír a Media1-től került be a médiába. Ilyenkor nyilván egyetértek, hogy a hír érdekes...

A beszélgetés a BrekaCom együttműködésével jött létre

A BORSÓ MEG A HÉJA

Újabbkincs bukkant fel az eladó autók sorában. A német Mechatronik autókereskedés 132 700 dollárért árulja ezt a gyönyörű Mercedes-Benz W128 220 SE Pontont és a hozzá tartozó Austermann Type Knospe-K típusú trailert.

A Mercedes-Benz W128 220 SE Ponton néven ismert modell 1953-ban debütált, és a második világháború végétől számítva a német márka második autója volt. Egyúttal az autógyártó első monocoque, egységes karosszériájú szériamodelljének számított, de csak tíz évig gyártották. A kétajtós kupé a német „ponton” szóról kapta a nevét, és gömbölyded stílusú karosszériával büszkélkedhet, amelyet a nosztalgikus századközépi megjelenés hangsúlyoz. Ritka napfénytetővel, Becker Grand Prix rádióval és automata antennával is

A lakókocsi alapvetően 1,4 méter, de 2,15 méter szélesre bővíthető, és egy 2 x 2 méteres alvóterülettel rendelkezik. Hozzá illő napellenzővel árulják.

A Mercedes-Benz 220 SE Ponton egy 105 lóerős sorshatos motorral működik, amelyhez négyfokozatú kézi sebességváltó párosul.

Az autó 36 000 mérföldet futott, szóval abszolút készen áll a további utazásra és kempingezésre.

Annál is inkább, mert mind a két egység alapos, belső és külső felújításon esett át. A márka rajongói emlékezhetnek arra, hogy a Ponton

rendelkezik. A német Mechatronik autókerekedés 132 700 dollárért árulja az autót és a hozzá tartozó, szinte érintetlen Austermann Type Knospe-K kemping utánfutót.

Gyakran előkerülnek ilyen stílusú autók, azonban a lakókocsi teszi igazán egyedivé ezt az ajánlatot. Akár nyolc utas is elfér benne, és a valaha gyártott mindössze 1300 darab egyike. Az utánfutó az egyik utolsó fennmaradt példány, így a

gyűjtők számára rendkívül ritka kincs. Belül acél tolotetűt, Webasto légtérletűt, gyönyörű hátradönthető barna bőrüléseket találunk.

sorozatot fokozatosan kivonták a modernebb W110 és W111 modellek javára, de ez semmit nem von le az értékéből.

Forgalmazója, a Mechatronik 1997-ben alapították, székhelye a németországi Baden-Württembergben van. Nemzetközi szinten a klasszikus Mercedes-Benz modellek specialistájaként ismert, de más márkák, például a Porsche, a BMW, a Ferrari és a Lamborghini klasszikus modelljei is megtalálhatók nála.

SZÍNHÁZ

BARNÁK LÁSZLÓ
A SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ FŐIGAZGATÓJA

A SZÍNHÁZCSINÁLÓ

Írta: BARNÁ ANDRÁS *képek:* SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ

Barnák László 2006-ban diplomázott a Színház- és Filmművészeti Egyetemen Jordán Tamás és Lukáts Andor osztályában. Az ifjú színészt azonban a szerepálmok mellett a „színházcsinálás művészete” is izgatja, ez irányban is képi magát. A MOME-n (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem) művészetmenedzsmentet tanul, majd a Metroplitan Egyetemen stratégiai marketinget, a Károli Gáspár Református Egyetemen pedig a színháztudományok mesterképzést is elvégzi. 2008-ban kerül Szegedre, 2018-ban megpályázza, majd elnyeri a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatói státuszát, 2021-től pedig már a Szabadtéri Játékok is a keze alá tartoznak. Olyan lendülettel beszél a pályafutásáról, mintha az tegnap kezdődött volna. Hogy honnan a töretlen optimizmus és milyen jövőképet lehet építeni egy ilyen, szinte állandóan változásban lévő területen – ezt is elmeséli.

A szegedi belváros kánikulájában csak a Reök-palota vet árnyékot az arra sétálókra. Nem lehet úgy belépni az épületbe, hogy az ember ne pásztázná végig a szemével a homlokzatot. Az egykori impozáns lakóház 1907-ben épült Magyar Ede tervei alapján, és lett a magyarországi szecesszió egyik gyöngyszeme. Az épületet százéves születésnapjára teljesen felújították, azóta a kultúrát szolgálja: itt kapott helyet a Regionális Összművészeti Központ (REÖK), és itt található a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatójának egyik irodája is. Van némi ráutalás a rövidítés és az épület története között: ugyanis 1912-től a Reök család lakta az ingatlant jó néhány évig.

Barnák László irodájának „előszobája” egy hatalmas kiállítóteréből nyílik, ahol megannyi kép lóg a félhomályban. Egy gondolatnyival előbb érkezem, mint László, így van időm körbenézni. Az iroda stílusa inkább az art decóra hajaz, a plafonról lelógó lámpa meghatározó eleme a térnek. Nagyon jól néz ki. Mire körbeér a tekintetem, megérkezik László is, akiről már az első pillanatban is azt gondolom, hogy rendkívül közvetlen személyiség. Mire leülünk, szinte már beszélgetünk is, és azon ritka helyzetben találom magam, hogy felcserélődnek a szerepek, ő kérdez, én meg felelek. Hosszú percekkel később, amikor fordul a kocka, már úgy érzem, mindennek a közepében vagyunk, legalábbis majdnem.

Barna András: A szüleid hallás-sérültek, tehát neked feltehetően nagyon hamar fel kellett nőned.

Jól érzem?

Barnák László: Egy albertfalvai lakótelepen laktunk egy másfél szobás panellakásban. A szüleim a Híradástechnikai Gépgyárban dolgoztak, édesanyám takarítónő, az édesapám pedig dekoratőr volt, olyan, aki például megfestette a május elsejei transzparenszeket a vállalat számára. Persze hobbiból is festegetett, vagy éppen szobrokat faragott fából. Kreatív ember volt.

És valóban jól érzed, nekem már nagyon fiatalon segítenem kellett őket, tulajdonképpen én voltam a „tolmács” a szüleim és a külvilág között. Nyilván meg tudták magukat értetni, de a társadalom korántsem volt olyan elfogadó vagy segítőkész a sérült emberekkel, mint például mostanság. Én benne éltem egy helyzetben, ami számomra természetes volt, de a külvilág számára egyáltalán nem. Kiskamaszként sokszor szégyelltem magam, mert attól tartottam, hogy a szüleim megítélése valahogy majd rám ragad. Azzal is sokat küzdöttem, hogyan legyek otthon az otthonomban olyan szülőkkel, akikkel nem tudtam mindent megbeszélni, miközben kamaszként a világ egyre inkább kinyílt előttem. Tízévesen már szavalóversenyekre jelentkeztem,

tizenhárom éves koromtól a Harlekin színjátszó körbe jártam, ahol kötelező olvasmányokat vitünk színre. Egészen tizenhét éves koromig tartott ez az időszak, ami meghatározó volt a számomra, hiszen minden benyomást szinte csak ebben a közegben tudtam kibeszélni. A Harlekin után több színjátszó csoportba is becsatlakoztam, később pedig én voltam az, aki összehozta a társaságot. Talán tudat alatt ennek köszönhetem azt az identitást, ami a színházcsinálás irányba terelt.

Alapvetően exhibicionista alkatnak tartod magad, vagy a kommunikáció motivált inkább, amikor a színészetet választottad?

Kétségtelen, hogy a kommunikáció egy releváns része volt a döntésemnek, ugyanakkor ha valaki színésznek áll, abban biztosan megvan a vágy a magamutogatásra. Bár most mást csinállok, de a színészetet nem zártam ki az életemből, minden évad egy bemutatójában játszom, egyet pedig rendezek. De ennél többet nem is engednék meg magamnak a jelenlegi munkakörömet tekintve, és ezt a fenntartó is elfogadta.

A továbbtanulás szempontjából csak a Színművészeti Egyetem jöhetett szóba?

Igen, ennek viszont ötször futottam neki, és csak ezután nyertem felvételt. Kitartóan próbálkoztam újra és újra, és ma azt mondhatom, hogy akkor sikerült,

amikor rátaláltam a saját utamra. Ugyanis korábban mindig belefutottam abba a csapdába, hogy valamilyen akartam lenni, és nem pedig önmagam. Ez a felismerés nagyon fontos viszonyítási pont az életemben vezetőként is, mert sokszor fel kell tennem magamnak a kérdést: kinek akarok megfelelni? A fenntartónak, a társulatnak, a nézőknek, a szakmának vagy saját magamnak? Erre nincsen jó válasz, meg kell valahogy találni a közös hangot.

Amikor diplomával a kezekben kiléptél az egyetemről, mit gondoltál, milyen irányba mutathat a karriered?

A tanulmányaimat akkor kezdtem el, amikor a színművészeti még főiskolaként működött, de mire végeztem, már egyetem volt, ahol a színészet mellett rendezői szakra is felvételiztem. Az évfolyamunk nagy létszáma ellenére szinte mindenki le tudott szerződni. Én a szolnoki Szigligeti Színház társulatánál kaptam lehetőséget, amit

viszont egy év után színigazgató-váltás miatt otthagytam. Az útkeresés időszaka következett, ez alatt még pincérkedtem is, közben csiszoltam az angoltudásomat, és ekkor iratkoztam be a MOME művészetmenedzsment szakára is. A színészet mellett mindig is érdekelt a szervezői munka, és volt bennem alkotói vágy is, és ezt az Új Színháznál rendezőasszisztensként ki is élhettem. Azonban a MOME után sem láttam még

tisztán a jövőmet, csak azt tudtam, hogy még tovább akarom képezni magam.

Hogyan kerültél Szegedre?

A szolnoki munkámnak köszönhetően kaptam lehetőséget Szegeden, ahova az akkori főrendező hívott. A társulati munka mellett beiratkoztam a Károlyi Gáspár Egyetem színház-tudományok mesterképzésére, mert azt tudtam, hogy később rendezéssel is akarok foglalkozni, és szerettem volna a tudásomat még jobban

elmélyíteni. Egyébként már az első szegedi évben önálló produkcióként színpadra vihettem az első darabomat, a Hal a zacskóbant. Az ambíciómat látva később gyerekelőadások rendezését is megkaptam, de ennek az időszaknak a csúcását a 12 dühös ember jelentette, amiből még Budapesten is négy telt házas előadás lett a Játékszínben. A kuriózuma az volt, hogy az esküdtek szerepét nem színészek, hanem a való életben is ügyvédként, ügyészként vagy bíróként dolgozók alakították. Azt gondolom, ez volt első olyan pont a pályafutásom során, amikor felfigyeltek rám. A tanulást a Károli után sem fejeztem be, a Metropolitan Egyetemen a stratégiai marketinget választottam. Az évek alatt megszerzett sokféle tudás segít, ha kérdéseim vannak.

Végül is hogy jutottál el addig a pontig, hogy megpályázd a mostani pozíciódat?

Már korábban is figyeltem a színiigazgatói pályázatokat, és nemcsak általában, hanem a szegedi színháznál is igyekeztem minél jobban rálátni a folyamatokra, és próbáltam ezeket magamban analizálni. Ez vezetett odáig, hogy aztán 2017-ben megírtam, 2018-ban pedig beadtam a pályázatomat a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatói pozíciójára. A lényege az volt, hogyan csináljuk úgy másként, hogy még jobb legyen. Nagyon fontos, hogy én nem valami ellen írtam meg ezt az anyagot, hanem azért, hogy még jobban működjön a struktúra.

Nem gondoltál arra, hogy ezzel a pályázattal ingoványos talajra tévedsz? Az a terület, ahol te dolgozol, a kelletnél is jobban előtérben van, nem mentes a konspiratív elmélektől sem, ráadásul a szakmai közeg – még a kívülálló szemével is – nagyon szenzitív.

Mit szóltak?

A lehető legkésőbb tettem közzé a pályázati szándékomat, hogy elkerüljem a találgatásokat, de így is lett visszhangja, már csak azért is, mert a városi vezetés a korábbi menedzsmentet vitte volna tovább. Én egy meglepetésbomba voltam, a kinevezésem híre nemcsak házon belül, hanem a szakmában is robbant.

Úgy tudom, hogy egy színház karakterét általában a művészeti vezető befolyásolja a legjobban, nem pedig az igazgató. Ez a struktúra hogyan működik nálatok?

Nálunk nem így van. Művészeti kérdésekben van segítségem, vannak iránymutató kollégáim is, a dráma- és az operatagozat vezetői, és melléjük becsatlakozik a kommunikációs vezető is, aki azért fontos láncszem, mert a nézői visszacsatolások hozzá futnak be. Az eddigi státuszaimat tekintve nagyon sok mindennel foglalkoztam már, de ha egy szóban kellene megnevezni a tevékenységemet, akkor színházcsinálónak vallom magam, aki azzal foglalkozik, hogy a semmiből hogyan lesz valami. Hogyan lesz egy ötletből,

egy szövegkönyvből egy olyan előadás, aminek a lenyomata a nézők lelkében él tovább, már csak azért is, mert a színház a jelen művészete, csak arról az egy estéről szól, amikor az eladóművészek és a közönség találkoznak egymással. Tehát nem olyan, mint egy film vagy zeneszám, amit akárhányszor meg lehet nézni, hallgatni.

Főigazgatóként a döntés felelőssége nyilván az enyém, de egy közös munka eredménye például az is, hogy milyen irányba szeretnénk elvinni a repertoárt. Az elmúlt években én nagyon tevékenyen részt vettem abban a folyamatban, amelynek során kiválasztottuk, milyen rendezők jöjjenek ide, milyen darabokat vegyünk elő, és ki-ket szerződtessünk le. Talán ebből is érzékelhető,

hogy nem ügyvezetője, hanem résztvevője is vagyok a művészeti kérdéseknek, azaz nem pusztán az elfogadója, hanem a formálója is vagyok, de nemcsak ennek, hanem a működésünknek és a marketingünknek is.

Ha már a működés és a marketing szóba került: immáron köztudott, hogy a Szabadtéri játékok is a Szegei Nemzeti Színház égisze alá kerültek, ami egy merőben új felállás.

2021 januárjában szembesültem azzal a fenntartói döntéssel, hogy a Szabadtéri Játékok a Nemzeti Színház működtetése alá kerül, s ennek értelmében a jövőben a nemzeti intézménye szervezi és bonyolítja le az egyébként kilencvenéves Szabadtéri Játékokat. Két tradicionális dolog került egy ernyő alá. Végiggondoltam a helyzetet, és azt a döntést hoztam, hogy a továbbiakban is külön márkaként kezeljem a két intézményt, mert ez a nézők fejében is két külön márka és két külön identitás. Bármilyen más döntés presztízsvesztéssel járt volna. Az elmúlt évek során az elődök nagyon jól felépítették a Szabadtéri Játékokat mint brandet, nagyon jó a híre, és mi is ezen az úton haladunk tovább. A művészeti programokban léteznek átfedések, hiszen volt és lesz a Dóm téren néptánc- és opera-előadás is, ami a programunk részeként egyfajta kulturális misszióknak is tekinthető. Ha csak profitorientáltan próbálnék gondolkodni, akkor csak musicaleket játszanék, viszont ezért könnyen megkaphatnám, hogy ez mind jó és szép, de hol van a klasszikus művészet.

Ma a dolgok úgynevezett újragondolása nagyon népszerű, legyen szó akár a gasztronómiáról, akár az iskolai kötelező olvasmányok kiválasztásáról. Nehéz az egyensúlyt megtalálni, hogy mindenkinek minden jó legyen. Ezt ti mennyire érzitek, kihat-e a repertoár összeállítására?

A kultúrpolitikában érezhető egy olyan irányzat, amely a magyarság gyökereihez, a magyar kultúra identitásformáló szerepének növeléséhez kapcsolódik vagy ragaszkodik. Ezzel

a Szabadság, szerelemmel – ez csak három cím a repertoárból – sehol máshol nem találkozhatunk ilyen méretekben és ilyen módon. Az is egy különleges dolog, hogy a Chicagót például még soha nem mutatták be a Szabadtéri Játékokon, pedig nagyon sok musicalt játszottak már. Nem mellesleg a musicalek egyik első bázisa volt a Szabadtéri Játékok, a Mamma Miát! – ami most lesz öt éve, hogy műsoron volt – azért hívtam vissza, mert a 2014-es bemutatása óta mindig telt házas volt. Ez egy olyan családi darab, ami egyfe-

harmincnyolc évesen azt szerettem volna érezni, hogy van egy otthonom, egy egzisztenciám, ami reményeim szerint majd hosszú ideig Szegedhez köt. Tehát teljesen felszámoltam a budapesti életemet, és az édesanyámat is ideköltöztettem. Azonban az elmondottak ellenére azt gondolom, hogy ez még mindig csak egy ideiglenes állapot.

Miért?

Az életemet négy részben képzelem el, aminek első stációjában először volt egy kis panel, most van egy kis kertés ház, a következő szakaszom lehetne egy domboldal, ahonnan az ember egy kicsit rálát a környezetére, és talán a negyedik szakasz lehetne egy folyó, egy tó vagy egy tengerpart. Nekem ez a vízióm az életemről, amiben nem az a prioritás, hogy bármilyen pozíciót hajhásszak.

Azt gondolom, hogy ahol te most vagy, az pont egy olyan terület, ahol egy csapásra meg tud változni a koncepció, ami újraírhat bármilyen létező forgatókönyvet.

Az igazgatókinevezések az elmúlt időben szorosan összefüggtek a kultúrpolitikai változásokkal. Azzal például, hogy felállt egy új rendszer, újrafogalmazták a színházak finanszírozását, majd ehhez hozzákötötték azt, hogy mennyiben szólhat bele a fenntartók részéről az állam vagy az önkormányzat, hogy kit nevez ki színházigazgatónak, nagyban befolyásolja azt is, hogy valaki milyen esélyekkel pályázik egy ilyen pozícióra.

Te egy bomba meglepetés voltál, ahogy említetted. Nálad nem volt csavar a történetben?

Meglepetésember voltam a fenntartó számára is, akivel egyébként korábban nem sikerült

A SZÍNHÁZ ÉS AZ UTAZÁS AZÉRT JÓL ÖSSZEKÖTHETŐ SZÁMOMRA, MERT MIND A KETTŐ AZZAL JÁR, HOGY EL TUDOM KÉPZELNI, HOGY EGY MÁSIK DIMENZIÓBAN EGY MÁSIK ÉLETET ÉLEK

mi tulajdonképpen analógiában vagyunk egyrészt a Szegedi Nemzeti Színházban, másrészt a Szabadtéri Játékok esetében is, hiszen a Petőfi 200 évhez kapcsolódó, Petőfi Sándor életútjáról szóló nyitódarabunk, a Szabadság, szerelem!, a Magyar Nemzeti Táncgyűttes részvételével, jól illeszkedik ebbe a koncepcióba. A néptánc, a népzene és a színház fúziójából jön létre, egy teljesen új bemutató – és ez nagyon fontos a Dóm tér történetében –, amit máshol nem láthat a közönség. Nekünk kuriózumokkal kell előállnunk, és nemcsak azért, mert itt nagyobb a színpad, és nagyobb a nézőtér. A Traviatával, a Chicagóval,

lől bevonzhat más előadásokra is nézőket, másfelől idehozza Szegedre a turistákat is, ennek okán több vendégéjszakát töltenek itt el. És sokáig lehetne sorolni a rendezvényünk további értékeit.

Budapestiként mennyire lettél szegedi lokálpatrióta?

Olyannyira, hogy 2016-ban felszámoltam a budapesti életemet, és leköltöztem Szegedre. Sokáig kétlaki életet éltem és ingáztam, ezért Budapesten is fent kellett tartanom egy lakást. Aztán egy nap egyszer csak azt éreztem, hogy úgy szeretnék élni, ahogy élni szeretnék, és nem úgy, hogy kényszerűségből ingázom. Akkor,

„...SZÍNHÁZ-
CSINÁLÓNAK
VALLOM MAGAM,
AKI AZZAL
FOGLALKOZIK,
HOGY A SEMMIBŐL
HOGYAN LESZ
VALAMI.”

leülni erről beszélgetni, csak azok után, hogy kiderült, támogat a társulat. Tehát nekem itt az egyetlen hátszelem a társulati támogatás volt. Ez később a fenntartót is meggyőzte arról, hogy adjanak esélyt valakinek, akinek korábban nem volt ilyen tapasztalata. Persze rengeteg kérdőjel volt, és sok drukker és ellendrukker. Az első évadom után 29 ezerrel lett több a jegyvásárlónk, ami véleményem szerint annak köszönhető, hogy látták a gyökeres változást a kommunikációban, a műsorkínálatban, a rendezők személyében és a társulat összeállításában is.

Ebbe a felfelé ívelő ágba szölt bele a covid, a háborús helyzet, az infláció, és ebbe zavartak be a mindenki által ismert, jelen pillanatban is zajló gazdasági folyamatok. Egy ilyen helyzetben került sor a Szabadtéri Játékok beolvasására is, ami további kihívást jelent, és amibe nagyon keményen beleszól a kultúrpolitika is a finanszírozás tekintetében. Ugyanis a tao utáni többlettámogatásokból egy fillért sem kaptunk meg tavaly, ami a korábbi évben háromszázmillió forintot jelentett. Tehát alaposan nehezített körülmények között kellett megtervezni az idei évadot, amihez a fenntartói támogatás segített hozzá, és

persze a nézők bizalma. Ez utóbbiért nagyon hálás vagyok, örömmel tölt el, hogy az emberek vesznek jegyet és költenek a kultúrára. Ezt látva, érezve nem fogalmazódik meg bennem egyetlen kérdőjel sem, csak az boldog tudat, hogy ezért érdemes teljes gőzzel dolgozni még akkor is, ha időnként szembeszél fúj. Ilyenkor mindig arra gondolok, hogy a jövő sok kérdőjellel fog együtt járni, de bárhogyan is alakuljon az életem, a sok tudást, tapasztalatot, amit színházcsinálóként szereztem, később akár más kulturális területen is tudom hasznosítani, ami egyben megerősít abban is, hogy „csak maga a színészet” már nagyon kevés nekem.

Nem morzsol fel téged ez a munka? Mondjuk látva azt a lendületet, ahogy beszélsz, úgy tűnik, hogy nem, de... Van de?

Az első időben nagyon nehezen viseltem azt, hogy nem tudtam, miként kezeljem a felelősséget. Később aztán megtanultam, hogy a problémák jelzése nem egyenlő az én munkám megítélésével. Szerencsére tudok támaszkodni a kollégáim munkájára, ami retentő fontos, mert olyan szakemberek vesznek körül – az intézményi működés minden szegletében –, akik évtizedek óta elkötelezettek a színház iránt, ez pedig leveszi rólam a terhek egy részét. Egyébként igyekszem nem hazavinni az adódó gondokat, de ezt azért nem lehet megúszni. Ennek ellenére jól alszom, mert ezekben a dolgokban egyrészt kihívásokat látok, másrészt pedig a problémákat megpróbálom átformálni. Abban, hogy fejben elértem ide, nagyon sok munkám volt és van magam felé vezetőként és emberként is. Nyilván ez a kettő nagyon szorosan összefügg. Például nagyon sok Pál Feri-előadást hallgattam végig, őt később az színház első évadnyitójára is meghívtam, hogy a kollégáimnak beszéljen a változásokról. Ugyanis tudtam,

hogy a változás sokak számára azzal lehet egyenlő, hogy megijednek, elbizonytalanodnak, mert azt hiszik, hogy „bántani fogják őket”. Holott a változás előremutató is lehet, amiből mindenki profitálhat. Azzal is tisztában voltam, hogy számos kolléga és szakember már évtizedek óta itt dolgozik, megéltek már jó néhány igazgatóváltást, és feltehetőleg még párat túl fognak élni, hiszen az igazgatók gyakrabban váltják egymást, mint

Sokszor körbeér a nap, ami a délelőtti próbákkal kezdődik. Miután a nap jellemzően egyeztetésekkel telik, például a levelek megválaszolása estére marad. Persze néha ki kell kapcsolni, akkor egy jó színház, könyv vagy egy film segít ebben.

A színházigazgatók egyébként mennyire figyelik egymást? Létezik valamiféle ki nem mondott „rangsor”?

a jó szakemberek. Ennek okán nagyon figyelek arra, hogy jó és helyes önképet közvetítsek magamról. Erre mondtam azt korábban, hogy nagyon nem mindegy, hogy az ember kinek akar megfelelni. Nagyon sok ezzel kapcsolatos szakirodalmat, cikket elolvastam, és beszélgetek erről hozzáértőkkel is, mert tudom, ha én nem vagyok rendben, akkor az intézmény sincsen rendben.

És van olyan nálad, hogy én-idő?

A Vidéki Színházigazgatók Egyesületében viszonylag szoros kapcsolatban állunk egymással, többet is beszélünk. Nyilván mindenki tudja, ki hány ciklust csinált már végig ebben a pozícióban. Amikor az ember jobban belelát ebbe a világba, akkor elkezd jobban tisztelni a másikat, hiszen mindenki ugyanazokkal az elemekkel küzd azért, hogy minden jól működjön. A Szegedi Nemzeti Színház, főleg most már a Szabadtéri Játékokkal,

egy másik magasság. Arról, hogy milyen az én megítélésem, kapok néha visszajelzéseket. Egyébként nemsokára újra kiírják az igazgatói pályázatot, és ha sokan pályáznak, akkor ez azt jelenti, hogy a státusz kapós. A visszajelzésekből pedig azt látom, hogy a Szegedi Nemzeti Színház elindult egy olyan úton a szakmán belül, ahonnan korábban kikopott.

Ha már felhoztad a pályázati kiírást: te is újból felveszed a kesztyűt?

Igen, már csak azért is, mert a társulattól 2018-ban kaptam egy bokszszaót és egy pár -kesztyűt. Nemrég egy városi gálán ezzel a kesztyűvel mentem fel a színpadra, jelképesen szimbolizálva azt, hogy ez alatt a pár év alatt mennyi minden mentünk keresztül, és mennyi mindennel kellett megküzdenünk. Nagyon sokféle tapasztalat és komplex tudás birtokában látom azt is, hogy mennyi mindenben lehetne még változtatni és fejleszteni, és azt érzem: igen, van még bennem erő és elszántság, hogy megpróbáljam továbbvinni a színház ügyét.

A kérdés költői: van B terved?

Látom azt, hogy mi vesz körül minket, és tisztában vagyok azzal, hogy egy ellenzéki város kulturális intézményét vezetem. Hiába nem hordoz az ember magán bélyeget sem az egyik, sem a másik irányba, sajnos ez nem védi attól, hogy ne süssék rá valamelyiket, és ezzel nem tudok mit kezdeni. A Szabadtéri és a kőszínház összevonva már egy olyan nagy falat, ami bizonyos emberek számára presztízsszempontból érdekes lehet, ezt nem vonom kétségbe, és természetesen látom és érzékelem. Azonban sokszor nem is sejtik vagy

gondolják végig, hogy e mögött mi van, mennyi munka, mennyi fejlesztés, ehhez mennyi pénzt kellett összehozni. Ha tisztában lennének vele, akkor valós képet kaphatnának a pozícióval együtt járó rengeteg munkáról.

Ha lenne egy saját színházad, ahol nem kell semmilyen kritériumnak megfelelni, milyen repertoárt állítanál össze?

Anélkül, hogy belemennék a részletekbe, azt gondolom, a legfontosabb az egészben az – bármilyen műfajról is legyen szó –, hogy hasson. Hasson rám, hasson azokra, akik beülnek az előadásra. Ez csak úgy tud működni, ha olyan izgalmas alkotókat hívunk meg, akik hitelesen tudnak beszélni a máról. Szóval a jelenidejűség és a hatás a legfontosabb, hogy ez milyen formában kerül színpadra, az majdnem teljesen mindegy.

Az én-időt mindössze egyetlen gondolat erejéig érintettük.

Ha lemegy a függöny, akkor mi kapcsol ki teljesen?

Alapvetően van bennem egy jó adag hedonizmus, ezért szeretek jókat enni és nagyon szeretek utazni is. A színház és az utazás azért fontos az életemben, és azért jól összeköthető számomra, mert mind a kettő azzal jár, hogy el tudom képzelni, hogy egy másik dimenzióban egy másik életet élek.

Az én utam most ideköt Szegedhez, ahol intézményvezetőként, színházcsinálóként dolgozom, de annyi érdekes területe van a világnak, helyszíneként, munkaként vagy akár hobbiként, hogy sokszor azt érzem, csak egy kérdőjel választ el tőlük, hogy éppen miért pont nem azokat csinálom. Szeretném továbbra is fenntartani magamban ezt a kíváncsiságot, mert hiszem, hogy ez előrevisz. Lehet, hogy már nem leszek színházigazgató, de a lenyomatom itt marad. Ugyanakkor – bárhogyan is alakuljon a jövőm – a saját bőrömben szeretném jól érezni magam, és nem rákényszerülni arra, hogy egy adott pozícióhoz ragaszkodva próbáljak meg jól élni. Ezt újra és újra tudatosítania kell az embernek magában. Meglátásom szerint sokan erre a kérdésre egyáltalán nem gondolnak. Nekem van egy vízióm, amit szeretnék megvalósítani, de az elengedés is nagyon fontos számomra, mert ha az ember elkezd valamihez nagyon erősen ragaszkodni, és az nem úgy működik, ahogy kellene, akkor az megbetegíti.

A beszélgetés a BrekaCom
együttműködésével jött létre

SZEGEDI EXKLUZÍV

CHICAGO

A NŐCSÁBÁSZ, A PAPUÇS ÉS A LAKATOS

- FÉRFIAKOK EGY NŐI MUSICALBEN

FOTÓ: GREGUS MÁTE

Szöveg és képek:

SZEGED SZABADTÉRI JÁTÉKOK

Mit jelent férfinak lenni? Sokáig azt hittük, a válasz egyszerű, ám a huszonegyedik században korántsem ez a helyzet. A modern férfi sémák, példák garmadájából válogathat, és észre sem veszi, milyen külső hatásokra alapozza saját maszkulinitását.

amely nem éppen a nemek harmonikus egymás mellett élését mutatja be? A Chicago musicalt sokan női történetnek tartják: középpontjában férj- és szeretőgyilkos asszonyok, barátnők versengése áll. Az izgalmas sztori bombasztikus színrevitele zárja majd a méltán híres Szegedi Szabadtéri Játékok idei évadát. Béres Attila rendező előadásában három férfialak lavírozik a vérmes hölgyek között, érdekes kontrasztot alkotva egymással és partnernőivel.

Nagy Ervin színművész neve nem igényel bemutatást. Láttuk már a jófiút, a szívtipró, az arany szívű vagány szerepében – mindegyik ő maga, és talán ő az a triumvirátusból, akire a legtöbb magyar férfi szeretne (*kimondva vagy kimondatlanul*) hasonlítani. Billy Flynn ügyvéd szerepében lép színpadra. A játéka által életre kelő figura jól ismert karakter: nagystílusú úriember, simlis család, hedonista nőcsábász, hidegfejű bábjátékos egy személyben. Az örök nyertes, aki elbűvölő és könnyörtelen arcát éppoly könnyedén mutatja, de bárki áll vele szemben, az csak közönség lehet, esetleg alkalmi mellékszereplő. A pénz, a dicsőség, a színpad az övé.

Szöges ellentétben áll a jónevű (*és jóképű*) jogással az általa képviselt bűnöző férje. Amos Hart egyszerű, dolgos autószerelő, akinek csöndes,

Sorozatok, könyvek, reklámok, netes véleményvezérek kínálnak férfimintákat, -archetípusokat, amelyekből akarva-akaratlanul is építkezünk. A színházi szóárközés sem jelent ez alól kivételt.

Vajon mit mutat a nemi szerepekről egy olyan előadás,

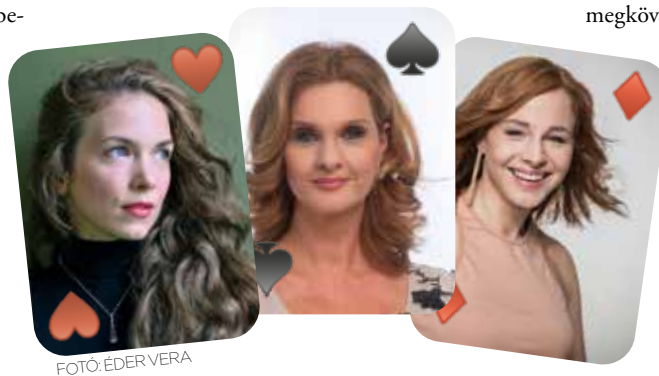
a büntettet, de legalábbis végig támogatja Roxie-t pere során – még akkor is, ha éppen azt gyilkolta meg a nő, akivel a háta mögött viszonyt folytatott. „Balek!”, legyint rá a néző, de a lelke mélyén talán felismeri, fájóan ismerős a képlet. Mészáros Máté előadásában ráadásul különösképpen kirajzolódik a csetlő-botló, de jólelkű kisember arcéle, aki azonban olyan morális erőtaralékkal, egyenes derékkel rendelkezik, amely kiemeli őt a Chicago korrupctörtető szereplőinek sorából. Gondoljuk meg, érdemes-e nevetni rajta.

A harmadik, legkevésbé szokványos férfi(?) főszereplő a Konferanszié, aki Lakatos Márk megformálásában része is a történetnek, mégis egyfajta játékmesterként kívül is áll rajta, és a koncepció szerint a nemi kettősséget tekintve is köztes, alakváltó lényként, a binárison kívüli figuraként jelenik meg. Ha úgy tetszik, egészen korszerű alternatívát kínál ez a kaméleon-lét a mai férfiaknak. Míg a másik két szereplő éles kontrasztot alkot egymással, egyikük sem lépi át a maszkulinitás hagyományos, elfogadott, évszázadok alatt

megkövesedett korlátait. A Konferanszié szá-

mára azonban nincs korlát, nincs határ: éppolyan rugalmasan és szabadon mozog a konvencionális, nemileg kódolt külsőségek között, akárcsak cselekmény és narráció mezsgyéjén. A mehökkentő szereplő, ha úgy tetszik, a nézőt is arra buzdítja: legyünk urai és ne csak szolgálói saját identitásunknak!

John Kander, Fred Ebb és Bob Fosse felettes dzsessz-musicaljét augusztus 12-től hat estén át láthatják az érdeklődők Béres Attila innovatív, polgárpukkasztó, elgondolkodtató rendezésében. Érdemes ellátogatni a show kedvéért a Szegedi Szabadtéri Játékokra – hölgypartnerrel, barátokkal, vagy ahogyan jól esik.

Színházi viselet

írta: KANIZSAI-SILKA ÁGNES *fotó:* UDVARDI ATTILA

A színházba járás korábban a kulturális élet egyik jelentős fénypontja volt. Ma már a mindennapok részévé vált, azonban még most is fontos, hogy megadjuk a módját, és a viseletünkkel is megtiszteljük ezzel az eseményt, a művészeket és önmagunkat. Ma már a dress code elvárásai enyhültek, és egyre kevesebb az előírt szabály, mégis nagyon fontos, hogy az alkalmi öltözékünkre különös figyelmet fektessünk.

Régebben a megjelenés erős státuszszimbólumokat is megmutatott: a színek, formák, de akár a kiegészítők is kifejezték, ha valaki egy bizonyos pozíciót töltött be a társadalomban. Bár ma már nem vesszük annyira komolyan ezeket a századokon átívelő jeleket, mégis tudat alatt egyből pozicionáljuk egymást.

Sose felejtjük el, hogy az első benyomás, a kinézetünk nagyon fontos: az első benyomásból nincs kettő!

Az, hogy milyen stílust választunk magunknak, megmutatja, hogy milyen képet szeretnénk sugározni magunkról. Ez a mindennapokban is fontos, azonban az alkalmi eseményeken még inkább szembetűnő a stílus megjelenése vagy hiánya.

Általánosságban elmondható, hogy egy nívós kőszínházi előadásra jellemzőbb az elegáns öltözet, mintha egy kisebb színház előadására mennénk. Amikor megválasztjuk a szettünket,

fontos figyelembe vennünk, hogy milyen helyszínre megyünk, vagy milyen stílusa lesz az előadásnak, amit megtekintünk.

Az Opera a lelegegánsabb helyek közé tartozik. Ide ajánlatos azoknak is alkalmi öltözetet felvenni, akik egy színházi előadás kedvéért még nem feltétlenül cserélnék le a mindennapi viseletüket.

Hölgyek

A női viseletet tekintve választhatunk olyan ruhákat, melyek szabásában fellelhető az elegancia, az egyszerűsített és nőies szabásvonal. Felvehetünk akár egy klasszikus, térdig érő kosztümöt, felette egy gombos kabáttal, de tökéletes választás lehet egy jól szabott kosztüm, egy A vonalú, szofisztikált fazonú taft- vagy csipkeruha egy blézerrel, vagy akár egy visszafogott eleganciát tükröző zsorzsettruha is.

A ruha hosszában a legalább térdig érő fazon a megfelelő. A dekoltáznál lehet kivágott, de ügyeljünk rá, hogy ne legyen túlságosan meghatározó vagy közönséges. Ha nadrág mellett döntenénk, választhatunk egyenes fazonút vagy enyhén bővülőt, esetleg magas derekút is.

Színekben ajánlott kerülni a nagyon rikító színeket, helyette válasszunk inkább egy sötétebb vagy elegánsabb árnyalatot. Mindenképp érdemes a saját színcsoportunk szerint választani, hiszen mindenki sokkal jobban néz ki, ha színben hozzá illő darabot visel. A fekete, a sötétkék és a kék más árnyalatai, de a pink is tökéletesek lehetnek – az erőteljes színek is megengedettek, ha a tónusuk megfelel a mi színcsoportunknak.

A ruhánkat feltétlenül egy elegáns, lehetőleg magas sarkú cipővel és kistáskával párosítsuk. A Silkában sokszor ajánljuk az ezüst vagy pezsgőarany színű magas sarkú cipőket, amelyek minden ruhához tökéletesen passzolnak.

Ha a ruhánk egyszerűbb fazonú, akkor ékszerekből viselhetünk feltűnőbb darabokat, de mindenképp vegyük figyelembe, hogy a jólöltözöttség itt is az arányokon múlik: nem hibázhatnak a hölgyek, ha mindösszesen három vagy öt ékszert vesznek fel, de figyelem: a fülbevaló már kettőnek számít!

Urak

Az urak esetében mindenképpen ajánlott egy jól szabott öltöny. A legjobb választás egy bespoke öltöny és ing, ami tökéletesen áll a tulajdonosán, mintegy második bőrként nemcsak a jólöltözöttséget garantálja, hanem azt is, hogy nem fogunk kényelmetlenül feszengeni egy szűk, vagy éppen túl bő zakóban, és átadhatjuk magunkat az előadás varázsának.

A bespoke öltöny mindig egyedi, a megrendelő testalkatára és méreteire készül, hibátlanul ráalakítva. A Silkában minden úrnak elsősorban ezt ajánljuk, hiszen örök darab, bármilyen elegáns eseményre megfelel, és

egy-egy jó öltönynek még azoknak a szekrényében is helyet kell kapnia, akiknek a foglalkozása nem teszi kötelezővé az öltönyös megjelenést a mindennapokban.

A textilek tekintetében az egyszínű öltöny alkalmibb hatást kelt. A mintás, kockás darabok magabiztos stílusérzéklet követelnek, azok viseljék alkalomra, akiknek személyisége passzol egy feltűnőbb darabhoz.

A színválasztásban nem lehet melléfogni egy gyönyörű árnyalatú kék öltönyvel, ha egy fehér vagy világoskék inget párosítunk hozzá.

A kiegészítőket a férfiaknál sem felejtethjük el. Az öltönhöz feltétlenül ajánlott egy, a szetthez illő nyakkendő vagy díszszekendő, vagy akár mindkettő egyszerre, amennyiben a két darab passzol egymáshoz.

A cipőnél feltétlenül tartsuk meg az általános szabályt: az öltöny színéhez illő elegáns, alkalmi bőrcipőt viseljük.

Szabadtér

Ha szabadtéri előadásra megyünk, számolnunk kell az időjárással is. Ha hűvösebb az este, válasszunk olyan kabátot, amely elegáns hatást kelt, de nem okoz benne nehézséget elfoglalni a helyünket a széksorok közt, és nem fogunk benne végig fészkelődni, ami a mi szórakozásunkat és a közönség tagjait is zavarhatná.

Szigorúan kerülendő nőknél a túl rövid, térdig sem érő ruha, valamint a túl mélyen dekoltált fazon. Férfiak esetében a sportcipő az, amit feltétlenül illik elkerülni.

A színház az a hely, ahová a decensebb ruhadarabokat tartogatjuk. Fontos megadni a módját, nemcsak a mások iránt mutatott tiszteletünk jeléül, hanem mert mi is egészen máshogy érezzük magunkat, ha bizonyos alkalmakkor emelkedett légkört teremtünk a megjelenésünkkel is.

MÉDIAVILÁG

BESZÉLGETÉS SURI IMRÉVEL,
A JAZZY RÁDIÓ ÜGYVEZETŐ
IGAZGATÓJÁVAL

ANALÓG REZERVÁTUM

Írta: BARNÁ ANDRÁS képek: BALOGH RÓBERT

A Jazzy Rádió nemrégiben befejeződött tulajdonosváltása okán a Suri Imrével készített interjúm kézenfekvő apropója akár egy jövőlatolgatás is lehetett volna, azonban az adó régi-új ügyvezetőjével folytatott beszélgetésem közben valahol mindig borult a sztenderd. Ugyanis számtalanszor azon kaptuk magunkat, hogy a közös távolba nézés – némi képzavarral élve – visszatekint a múltba, de sokszor csak azért, hogy a ma kérdéseinek megválaszolásában támpontként szolgáljon. Talán nem csoda, ha a „mindenről is” történő beszélgetés túlmutatott az eltervezett kliséen, és talán ennek köszönhetem azt is, hogy az üzleti stratégiák halmaza emberi alakot öltött.

hogy **lesz ebből a beszélgetésből cikk?** Nagyjából az ámen helyett ezzel a végszóval zártuk a beszélgetésünket Imrével, miközben visszagondoltunk a bő egyórás diskurzusunkra, ami nem volt más a hatvan perc végén, mint egy sokszínű fonalakból feltekert gombolyag. Imi karrierje bizonyos szempontból könnyen definiálható: a zene embere, mindenevő, akinek pályafutása során szinte minden stílus elidőzött a lelkében hosszabb rövidebb ideig. Elhivatottságát talán az jellemzi a legjobban, hogy a „tucc-tucc” zenéről közel olyan lelkesedéssel beszél, mint a dzsesszről.

Meggyőződésem, hogy a hozzá hasonló elkötelezett életutak sajátja, hogy először valamiért mégsem az eredendő szerelemükben keresik a boldogulásukat, hanem egy testidegen területen – valószínűleg azért, hogy ezerszázalékos bizonyosságot kapjanak afelől, hogy nekik más pályát szánt az élet. Imre jó példa erre, a politúros rádiójuk

MÉDIAVILÁG

---

mellett már hétévesen kijelentette: ő egyszer majd ebből a dozból fog beszélni. Ennek ellenére az érettségi után mégsem a mikrofon mögött, hanem a gépészmérnöki karon találja magát. Azonban rövid idő alatt rájön arra, hogy nem a fejes vonalzó és a műszaki rajz az ő terepe, hanem a kollégiumi rádió stúdiója. Felhagy az egyetemi tanulmányival és a szó jó értelmében elindul a lejtőn, diszkózni kezd, majd meglövelve az iparág hullámát, egy üzleti vállalkozást is felépít erre. 1994-ben a Juventus rádiónál kezd dolgozni, majd 2006-ban harmadmagával megpályáznak egy frekvenciát, és elindítják a Jazzy Rádiót. Másfél évtized után – 2021-ben – úgy dönt a tulajdonos trió, hogy eladják mindannyiuk közös szerelemgyerekét. Az akvizíció után azonban Imre továbbra is a menedzsment tagja marad ügyvezetőként, amivel egy sokadik korszak indul el az életében.

Barna András: A bevezetőmben nagyon zanzásítva megpróbáltam felvázolni a pályádat, ami valljuk be, igencsak mozgalmas életút. Ez az elán a legnagyobb körütekintés ellenére is óhatatlanul kihát az ember magánéletre is. Neked mekkora áldozatokkal járt a karriered?

Suri Imre: Szerintem rávilágítottál napjaink egyik legnehezebb kérdésére: hogyan tartsd egyensúlyban a saját életedet, a munkád, a családod, a párod, a barátok, és a továbbképzés-fejlődés kontextusában. Mindannyian tudjuk, hogy elég nehéz ennyi labdát úgy a levegőben tartani, hogy közben egy se essen le. Még ma is sok esetben a tapasztalatainkra kell hagyatkoznunk, mert sajnos az iskolákban még mindig nem tanítják meg az embert arra, hogyan állítson fel fontossági sorrendeket. Ez anno az én esetemben sem történt másként, és kétségtelenül kihatót a magánéletemre, így ezt többször is újrakezdttem, ahogy most bizonyos értelemben a munkámat is, amiben alapvetően ugyanaz a lendület, az attitűd és a beosztás is, csak a tulajdonosi felállás változott.

Emocionálisan mennyire érintenek-érintettek meg ezek a változások?

Két házasságból öt gyerekem született. Egy új kapcsolatban élek, nyilván szeretném, és törekszem is arra, hogy a szereteteimre jutó időmet értékesen és tartalmasan tudjam eltölteni. Ez a szellemiség a munkámra is igaz, ami mostanság a folytonosan változó körülmények miatt

egy percig sem a boldog békeidőket idézi elég, ha a Covidra vagy a szomszédokban éppen zajló fegyveres konfliktusra gondolunk. A jelen helyzetben ezt úgyis definiálhatnám: „ember tervez, a körülmények pedig végeznek”. Sokszor még rövid vagy középtávon sem lehetsz biztos a sikeredben, mert jön egy váratlan helyzet, ami borít mindent.

ÉS AKKOR ELKEZDESZ GONDOLKOZNI AZON, HOGY MINEK AZ ÁLDOZATA LETTÉL: A ROSSZ DÖNTÉSEDNEK, VAGY PEDIG A KÖRÜLMÉNYEKNEK, AMELYEK ÉPPENSÉGGEL NEM VOLTAK TERVEZHETŐK.

Paradox módon ez járhat akár pozitív végkifejlettel is, de bárhogya is alakul, az ember elkezd azon gondolkodni, hogy ez a jó vagy rossz sors milyen mértékben befolyásolja az életét, karrierjét, egzisztenciáját. A helyzet személyes megélésén túl ma azt látom, hogy egy értékrendváltásnak is tanúi lehetünk az elmúlt öt év alatt.

Kifejténéd?

A rendszerváltás idején és az azt követő években, akiben volt kurázsizs, és belekezdett valamibe, volt benne szorgalom és kitarás, az egészen biztosan vitte valamire. Néhány évvel később bejötték a multicégek, amelyek magukkal hoztak egy üzleti, vállalati kultúrát – ami vagy jó, vagy nem, de most nem is ezen van a hangsúly. És – talán

általuk – a társadalomban is megjelentek egyéb olyan szempontok, amelyek korábban nem voltak jellemzőek, majd ezek az elmúlt öt évben teljesen új irányt vettek, és ezzel együtt fel is gyorsultak. Hogy az egyik legkézenfekvőbb példát említsem, ilyen a zöldtudatosság, ami a hetvenes évek „Ne szemetelj!” szlogenjétől igen messzire eljutott mára. De mondok mást is: a pénz, ami egy pozíció betöltésénél korábban a legfontosabb tényezőként jelent meg, most csak az egyik aspektus. Egy kutatás szerint tizenöt évvel ezelőtt az, hogy mennyi a fizetés, az első, mostanság pedig csak a harmadik szempont egy státusz betöltésekor. Az első az, hogy hasznos és jó munkát tudjak végezni, a második pedig az, hogy milyen a kollegiális környezet.

Ezek a változások, tapasztalatok hogyan vetítődnek le a szűkebb életedre, a rádiózásra?

Nekünk a rádiózásban el kell tudnunk fogadni azt, hogy mi soha nem gyártunk készterméket, egy rádió soha sincsen „kész” – ami tegnap jó volt zenében, az holnap nem biztos, hogy jó, és ez igaz a műsorstruktúrára is. Szóval aki nem tudja tartani ezt az állandóan változásban lévő tempót, az lemarad.

Egészen biztos vagyok abban, hogy az összes ehhez kapcsolódó polémiairól vég nélkül tudnánk beszélni. Személy szerint te hogyan éled meg ezeket a változásokat?

Kérdések formájában mindenképpen, hiszen az ember csak úgy tud előre lépni, mint ahogyan

az a jó sakkjátékos, aki több lépéssel előrébb gondolkozik. A legelső kérdés számomra mindig az: a döntéssel hova jutok, meddig, és hogy megéri-e. Egy elhatározás akkor jó, amikor egy dologra egzakt választ tudsz adni, ugyanakkor ez csak nagyon ritkán sikerül. Mégpedig azért, mert a ma válasza holnap már nem biztos, hogy jó. Ettől függetlenül van az embernek egy értékrendje, tapasztalata, intelligenciája és/vagy egyfajta problémamegoldó képessége, és sorolhatnám a döntési mechanizmus összetevőit. Minél több ilyen képesség birtokában vagyunk, annál könnyebb lavírozni napról napra vagy hétről hétre ebben a világban. De a legutolsó kérdések mindig azok maradnak: akarod-e, megéri-e?

Az én ajtómrá felkerült egy kis tábla: „Analog rezervátum”. Nem véletlenül: azt látom a ma iszonyúan gyors digitális világában, hogy nemcsak értékrendváltások, hanem értékrendvesztések is jönnek. A ma sebessége arra sarkallja a társadalmunkat: vedd meg, használd, majd dobd el. Talán ez az egyre nagyobb teret nyerő mentalitás termelte ki azt, hogy iszonyú módon megnőtt az igény az állandóságra is, aminek ikonikus példái például a farmer vagy a bakelitlemezek újbóli térnyerése, hogy csak két példát említek. Ebből az látszik, hogy egyre jobban nő a „klasszikus értékekre” fogékony emberek tábora, mégpedig azért, mert a tökéletességet ez testesíti meg számunkra. Talán nem

ANALÓG REZERVÁTUM

eretnekség azt állítani, hogy ma holnap az analóg lesz az új luxus.

Valahol a szíveből beszélsz. Bár eddig így nem mondtam még ki, de valószínűleg a nyomtatott sajtó is ebbe kategóriába fog tartozni néhány éven belül, ha a költségek és a tartalomfogyasztás kultúrája, formája így megy tovább.

A fenti megállapításomhoz azt még mindenképpen hozzá kell tennem, hogy számomra nagyon érdekes, hogy a gyerekeim – akikből öt van, 10, 13, 16, 19 és 29 évesek – nem feltétlenül mennek a mai trendi zenék után. És nemcsak ők, hanem az ő generációjuk tagjai sem érzik ezt a vonalat feltétlenül a sajátjuknak. Persze az egy másik kérdés, hogy a zenében ki melyik korig nyúl vissza, vagy miért pont ahhoz.

A gyerekeid mennyire szofisztikáltak zeneileg?

A gyerekeimnek sok minden más mellett egy dolgot mindenképpen meg akartam tanítani: legyenek nyitottak, a zenére is, ugyanis mindenféle zenei stílusban lehet olyat találni, ami jó és tesz az embernek – még a többek által kifogásolt elektronikus zenében is.

Anno a 70–80-as években nem volt olyan rálátásunk a zenére, mint ma, amikor itt van nekünk a világháló és a számtalan gyűjtőplatform. Tehát ha ma valaki valóban érdeklődik a zene iránt, az bármit megkaphat, mert szempillantásnyi közelségben van minden. Ugyanakkor korábban nem ömlesztve kaptuk a zenei kultúrát, hanem voltak olyan kiváló szervezetők, mint a rádiók, vagy

a lemezkiadók. Ide tartozik, hogy napjainkban a rádiók szerepe megint felértékelődött, mert az amerikai kutatások azt mutatják, hogy az első muzikális lángolást jelentő 15–25 éves időszak után a fiataloknál ismét a rádió kerül előtérbe, mint az „új zenék” elsődleges forrása. Így az adók sokkal koncentráltabb figyelmet kapnak.

**Maradjunk még egy kicsit a családnál!
Említetted, hogy többször is újakezdted az életedet ezen a fronton is. Ezekre a váltásaidra azért került sor, mert az akkori életviteled miatt nem tudtál megérkezni a családi létbe, vagy más volt az oka?**

Amikor összekerültünk az első párommal, még nagyon fiatalok voltunk, kiforratlanok, így majdhogynem törvénytörő volt a válásunk. Mégsem bántam meg, mert született egy csodás lányom, akiért minden nap hálás vagyok. A második kapcsolatomban a párommal volt közöttünk húsz év korkülönbség. Tizennégy évig

voltunk együtt, de a kapcsolatunk második felében ő nagyon sokat változott, aminek meglátásom szerint az volt az elsődleges oka, hogy ő tulajdonképpen ekkor vált fiatalból felnőtté. Egy kedves, bohém emberből egy felelősséggel gondolkodó személyiség lett, aminek hatására egy csomó olyan kérdés lett a napjaink része, amiben nem értetünk egyet. A legszűkebb keresztmetszet a gyerekevelés volt, az, hogy mit engedjünk meg a gyerekeinknek, és mit nem.

Ha már itt tartunk: milyen elveket követesz a gyerekevelésben?

Tuti recept szerintem nincsen erre, és egy Vekerdy sem vagyok. De az biztos, hogy nyitottságra törekszem, és mindig egyenrangú félként tekintetem rájuk. Szóval én soha nem gyerekként kezeltem őket.

Ez a nyitott gondolkodásmód jelenik meg a vezetői attitűdödben is?

Abszolút. Van olyan vezetői típus, aki az egyszemélyi döntés híve, amiben lehet igazsága, hiszen a legtöbb információ mégis csak az ő kezében összpontosul. Én viszont nyitott vagyok minden új gondolatra, mert biztos vagyok abban, hogy sokkal jobb döntést tudok hozni akkor, ha kikérem a kollégáim véleményét. Már csak azért is, mert a rádiózásban van egy csomó olyan szakterület, amihez egy adott kolléga jobban ért.

Ha az ember szeretné megtartani a legjobb munkatársait, akkor olyan légkört kell teremteni, hogy valaki akarjon, szeressen az adott helyen dolgozni, és hasznosnak érezze magát. És ami talán ennél is fontosabb az esetemben: igyekszem nem folytatni egójátszmákat senkivel, egyfelől azért, mert – ahogy azt egy közös ismerősünk mondta – az ember „lefelé” soha ne

sértődjön meg, másfelől meg azért, mert soha nem tudhatjuk, hogy azt az adott reakciót a kollégában mi váltotta ki. Egy parttalan vita könnyen elfajulhat addig, hogy az ember elveszít egy jó munkatársat.

Ha most hátra dőlnél, akkor is elégedett lehetnél, és a fókusz esetleg áttehetnéd egy kevésbé stresszes életvitelre. Ehelyett úgy döntöttél, hogy tovább tolod a szekeret, ráadásul benne azzal a csavarral, hogy ahol korábban tulajdonos is voltál, ott ma „csak” ügyvezető igazgató. Mennyire maradt meg a szabad kezéd?

Minden tulajdonosnak a nap végén a számok a legfontosabbak. A rádiózásban két alapvető szám létezik: az egyik a hallgatottság, a másik a bevétel. Ha ez a két paraméter rendben van, akkor azt mondhatjuk, hogy a rádió is rendben van. Nyilván mindenen lehet javítani. Amikor három és fél évvel ezelőtt az a döntés született – még a régi tulajdonosi körrel –, hogy én látom el az ügyvezetői pozíciót, akkor volt egy

vízióm, hogy milyen irányba kellene megújítani ezt a rádiót. Ez a vízió akkor elindult, és ma is ennek mentén haladok. Hogy az irány, koncepció jó, az mutatja talán a legjobban, hogy az új tulajdonosok is bizalmat szavaztak nekem. Úgy érzem, hogy Pállal egyforma a célkitűzésünk, és mindkettőnk modern és értékadó rádiót szeretnénk.

A sok minden más mellett mi a legfőbb stratégiai elem?

Az a célunk, hogy egyre több fiatal tudjunk megszólítani, ugyanis a dzsessz nem egy műfaj, hanem egy állandóan változó stílus, amivel az elmúlt húsz évben rengeteg minden történt, például megjelent benne az elektronikus hangzás is.

A másik nagyon fontos dolog, hogy látni kell, az internet révén megszámlálhatatlanul sok online rádióhoz hozzá lehet férni. Azonban ezek az állomások kizárólag a zenével operálnak, ezért kicsit egysíkúvá is válnak. A hagyományos rádióknál felértékelődött a jó szöveges tartalom is, ebben mi is folyamatosan erősítünk.

Erre a legjobb példa a Millásreggeli, aminek egyes részei már megjelennek a délutáni műsor-sávban is. Ezt a stratégiát – nyilván egy kicsit másként – követjük a Klasszik Rádió esetében is.

Tudvalevő, hogy a Jazzy egy apolitikus rádió. Amit olvasni lehetett korábban, abból az derült ki, hogy új tulajdonosi kör

centralista elveket vall, ebből számomra az következik, hogy ebben a filozófiában nem lesz alapvető változás. Jól érzem?

Jól, mert ez pontosan így van. Ma azt látjuk, hogy az emberek buborékokban élnek, és ezek a buborékok bal- vagy jobboldaliak, vagy haladónak, vagy konzervatívnak gondolt buborékok. Szerintem sokkal jobb lenne az életünk, de legalábbis egészségesebb, ha nem akarnának minket állandóan megosztani, vagy rájönnénk, hogy ez a megosztottság nem viszi előre az embert.

A te jövőbe mutató elképzeléseid és a tulajdonosi kör elképzelései tehát szinkronban állnak egymással?

Ugyanazt szeretnék mindannyian, két modern, nagyvárosi és jól működő rádiót, amivel a mostani hallgatóságunknál fiatalabb közönséget is meg tud szólítani, olyanokat, akik még eddig nem hallgattak minket. A kérdés legfeljebb az lehet, hogy milyen úton jutunk el ehhez a célhoz. Erről nagyon sokat szoktunk beszélgetni.

Amikor tizenöt évvel ezelőtt elindultatok, rögtön 5 százalékos hallgatottsággal léptetek ki a piacra, később 3,5–5,5 százalék volt az átlagos hallgatottság. Mi a terv e tekintetben?

A Jazzy az elmúlt három és fél évben megduplázta, a Klasszik pedig meg háromszorozta a hallgatottságát. A Jazzy jelenlegi hat százaléka még nem a csúcson, de azt gondoljuk, hogy a növekedés üteme lassúbb lesz, mint az elmúlt években.

Amiben hatalmas potenciált látok, az a Klasszik Rádió, amit úgy tűnik, hogy egyre

többen felfedeznek. A Klasszik, túl azon, hogy komolyzenét játszik, egy kulturális rádió is, tehát ha valaki további hozzáadott értéket is szeretne kapni a zene mellé, azt ezen az adón megtalálja.

A KLASSZIK RÁDIÓ RENESZÁNSZÁNAK TALÁN LEGFONTOSABB TÉNYEZŐJE, HOGY EGY FIATAL ZENEI SZERKESZTŐJE VAN, AKI HARMINCÉVES FEJJELEK TUD GONDOLKOZNI A KOMOLYZENÉRŐL, ÉS ETTŐL SZINTE TAPINTHATÓVÁ VÁLIK A KÜLÖNBESÉG.

Ugyanis – bár talán hihetetlen – egyáltalán nem mindegy, hogy például melyik kortárs karmester vezényli mondjuk Vivaldi Négy évszakját.

Ez a generációváltás lehet a titka a megugrott hallgatottságnak?

Nem tudom, hogy lehet-e bármilyen titokról is beszélni, de azt látni kell, hogy egy komolyzenei adónál is léteznek lehetőségek, egyfajta átjárhatóság. Ahogy a Jazzy esetében sem a legkevényebb dzsesszt játszunk, úgy a komolyzenében is arra törekszünk, hogy a populárisabb vonalat vigyük. A Bartók rádió mint versenytárs egy más szerkesztési értékrendet követ, de nekünk a kereskedelmi rádiózás elvei mentén kell haladnunk,

ahol folyamatosak az impulzusok. Ennek köszönhetően viszont a Klasszik Rádió nagyobb hallgatói tömeget is meg tud szólítani, továbbá megjelent egy olyan közönség is, amelyik a „magasabb szintű” kultúra iránt fogékony.

Lemezlovasként indult a pályád, és most, sok évtizeddel később, ismét az életed része lett, hiszen havonta egyszer újra fellépsz, másodmaggal. Ez kapcsol ki?

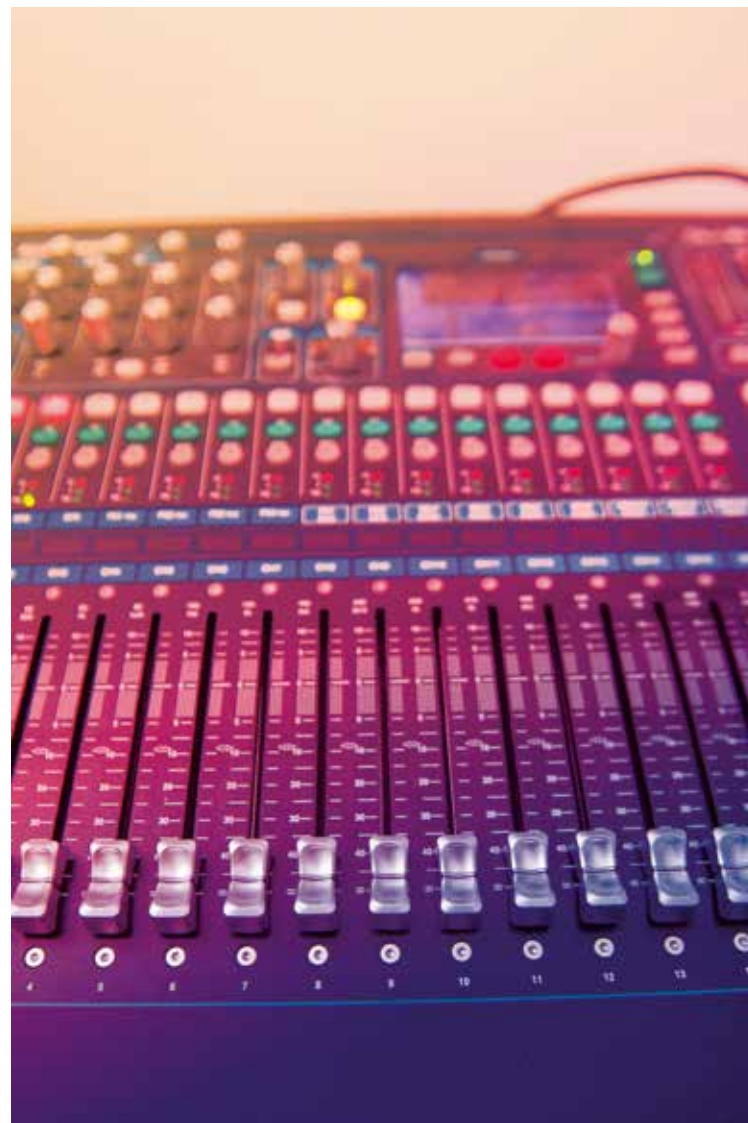
Erre a kérdésre nagyon egyszerűen tudok válaszolni: a diszkózást nem lehet megenni, mert ez nem egy olyan dolog, ami csak úgy elmúlik belőled. A rádiózással szemben – ahol megcsinálsz egy műsort, és jó esetben kapsz ezzel kapcsolatos leveleket és telefonokat

– a diszkózásban instant a siker, mert ott felraksz egy számot, és az emberek boldog sikollyal buliznak akkor, ha a DJ jól csinálja a dolgát, és ezáltal az ember gyorsan fel tud tölteni. Másrészt az emberek odajönnek hozzád, tudsz velük néhány szót beszélni, tehát van azonnali interakció, ami a rádióban az adottságai okán nincs meg. Szóval

a diszkózás teljesen mást mozgat meg, a zenéről és a táncról szól, míg a rádió a zenéről és hangulatról, érzésekről, gondolatokról.

Közbevetőleg: ennyi év az éjszakában nem égeti ki, nem eszi meg az embert?

Sosem éreztem ezt. Nekem minden nap egy örömnappal volt, amikor ezt csinálhattam.

Amikor feltettem egy számot, pontosan tudtam, az adott zene milyen hangulatot fog kiváltani. Ugyanis a diszkózás nemcsak arról szól, hogy lemezeket játszunk le gyors egymásutánban, hanem arról is, hogy hangulatokat keverünk. Az éjszakai életben sodródik az ember, ami néha jó és kell is, de ezt az életet csak úgy lehet túlélni, ha az ember tudja a határokat és tudatos. Én mindig ennek megfelelően éltem és csináltam a dolgaimat, de ez jellemző rám ma is.

Ott tartottunk, hogy kikapcsolódás...

Két nagy szerelmem van: az egyik az építészet, a másik a képzőművészet, és minden, ami ezekhez kapcsolódik. Ezekben a dolgokban nagyon nagy örömet lelem, ezért is van egy online galériám, amit szintén most újítunk meg, és amihez már néhány új művész is csatlakozott. Ha külföldön járok, mindig megnézem, milyen galériák vannak az adott helyen, és igyekszem mindegyiket megnézni.

Akkor abban van vagy lehet némi sorsszerűség, hogy a mostani párod is festőművész, aki nem mellesleg egy őstehetség, fantasztikus képei vannak. A képzőművészet iránti érdeklődés egyébként mindig megvolt benned, vagy ez egy újkori rajongás?

Igen, és most órákig tudnék beszélni arról, hogy én hogyan látom a kortárs festőművészetet idehaza és Európa-szerte. Úgy érzem, sok bepótolnivalónk van.

Ha ilyen szenvedély fűz a képzőművészethez, ráadásul az önmegvalósítás lehetősége is karnyújtásnyira van tőled, nem gondoltál még arra, hogy magad elé veszel egy vásznat?

Addig, amíg az embernek van heti ötven-hatvan óra munkája és még sok minden egyéb feladata mellette, akkor azért elgondolkozik, hogy mibe fogjon bele. Mindenesetre én úgy nem tudnék nekikezdeni ennek, ha nem tenném bele magam teljesen.

Hogy őszinte legyek, a korábbi kérdésemet csak félig gondoltam komolyan, hiszen ahhoz, hogy ember ecsetet fogjon, egyfajta készség kell. Úgy érzed, ez is megvan benned?

Abszolút, sőt nemcsak témaötletem vannak. Sokszor elgondolkozom azon, hogy például mit hogyan csinálnék, mi az, ami inspirál, vagy milyen technikát alkalmaznék. Az viszont biztos, hogy közel sem tudnék olyan képeket festeni, mint Bea, a párom.

A beszélgetés a BrekaCom együttműködésével jött létre

Ízek, Imák, SZERELMIEK

írta: BARNA ANDRÁS *fotó:* BALOGH RÓBERT

Van úgy, hogy egy fantasztikus történetet megismerve az ember legszívesebben szinte egymásra írná a sorokat, mert egyszerre szeretne mindent elmesélni. Nagyjából ebben a helyzetben éreztem magam a Révész Ildikóval és Pásku Ferencsel készített interjúm után. Noha a házaspár a „vegán sonka” elnevezés kapcsán vert kisebb-nagyobb hullámokat előbb a Cápák között üzleti showműsorban, majd a szektort elemző érintettek körében, beszélgetés közben már éreztem, hogy Ildikó és Fecó históriája sokkal messzebbre mutat majd egy keresztlevél vizsgálatánál. Ugyanis az életvitelük és gondolkodásuk ékes példája annak az örök igazságnak, hogy mindig az út a fontos, nem pedig a cél.

Egykori belvárosi bérház legfelső szintjén található Ildi és Fecó otthona. A nagypolgári lakás csak a tágasságában és magasságában emlékeztet a korára, mára Ildi keze munkájának köszönhetően a padlástérrel összekapcsolva elképesztően jó ízléssel berendezett lakássá alakult, világító ablakaival akár egy modern szentélyként is megállná a helyét. Talán nem véletlen, hogy erre gondoltam elsőként, amikor Ildi és Fecó körbevezettek, mert – mint később kiderült – Sri Chinmoy, a bengáliai születésű spirituális tanító, guru tanainak követői.

Amikor történetükben elérkezünk ehhez a részhez, átszellemülten – de a bigottság legkisebb jele nélkül – beszélnek arról, miért is választották ezt az utat. Elmesélték azt is, hogy nem a tanok miatt váltottak húsmentes életre, ezt az elhatározásukat már jóval korábban meghozták, és sokkal inkább prózai, mint spirituális okok miatt.

A miliő nem hagyja érintetlenül az embert lelkét. A teret uraló fehér szín tisztaságot és egyfajta ünnepélyességet is sugall, amelyben a legélesebb kontrasztot vendéglátóim időnként

felbukkanó két fekete macskája jelenti, akik – Fecó szerint – a szerencse szimbólumai.

Aki e némiképp spirituális bevezető után arra számít, hogy egy füstölővel körberakott páros életút következik, az téved. Ugyanis Ildikó és Fecó története nagyon is mai, a vállalkozói lét minden nehézségével, sikerével együtt. Azonban minimum három dologban, a felismerésben, a megértésben és az elengedésben, egészen biztosan nem a megszokott klisék mentén halad.

Barna András: Egy szélesebb plénum egészen biztosan a Cápák között üzleti showműsorban ismert meg benneteket. A vállalkozásokat azonban már többször is hatalmas fordulatokon ment keresztül. Hogyan jutottatok idáig?

Pásku Ferenc: Azt gondolom, hogy minden előzmény és az életünk a szarvasmarhatartáshoz vezethető vissza, amelynek mi egy speciális oldalával foglalkoztunk: embriókat állítottunk elő. Ez röviden úgy történik, hogy a tehénből kimosjuk a már megtermékenyített petesejtet, azt szexáltuk, lefagyasztottuk, és így értékesítettük. Ahhoz, hogy ezt egy tehénnel meg lehessen csinálni, nagyon oda kell figyelni a takarmányozásra, ami nálunk tulajdonképpen tudományos szinten folyt, hiszen minden egyes egyedre külön-külön grammra kímélt, vitaminokkal dúsított takarmányozást folytattunk. Nagyon oda kell figyelni a tenyésztőnek ahhoz, hogy a tenyészállataival meg tudjon jelenni a piacon és versenyeken, ami persze aztán számokban is megjelenik a nap végén.

Hogy jött a marhatartás gondolata? Befolyásolt ebben benneteket valami családi vagy rokoni kötelék, mezőgazdasághoz való egyéb kötődés?

Révész Ildikó: Debrecenben éltünk, ahol felépítettünk egy jól prosperáló vállalkozást, amit nem is olyan régen, harminc év után hagyttunk abba. Ugyanakkor ez köszönőviszonyban sem

állt az állattartással vagy a mezőgazdasággal. Egy város melletti tanyán éltünk, nagyon jó volt, mert mind a ketten imádtuk az állatokat és a természetet. Egy nap az édesapám – ő korábban növénytermesztési ágazatvezető volt az egyik szarvasmarhatelepet, majd azzal tértek vissza a látogatás után, hogy meg is vették. Az egész nemcsak tel-

jesen spontán módon történt, hanem egy kicsit szürreális is volt, ugyanis korábban soha nem fogalmazódott meg bennünk célként egy ilyen vállalkozás vagy az állattartás ilyen szintje.

Ha én elmegyek egy ilyen telepre városi gyerekként, egészen biztosan nem azzal térek vissza a „való életbe”, hogy farmer leszek. Szerintem leginkább a szagokra fogok visszaemlékezni, és nem arra, hogy ez egy kihagyhatatlan lehetőség lenne az életemben. (Nevetek.)

Ferenc: Bevallom, én sem tudom, hogy nálam honnan jött ez a vonzalom, de az biztos, hogy a lelkem mélyén mindig bennem volt, hogy egyszer talán szeretnék állattartással foglalkozni. Viszont amikor megláttam ezt a helyet, azonnal megfogott, és egyből azon járt az eszem, hogy ebből egy jó dolgot lehet csinálni, lehet belőle valamit építeni.

És mit lehetett, és mennyi idő alatt?

Ferenc: Az ilyen telepeknek van egy listájuk, ahol rangsorolják őket, de konkrétan ez a telep még csak jegyezve sem volt, amikor megvettük. Először csak azt tűztük ki célul, hogy bekerüljünk a megyei listába, később már bent voltunk az első háromban, aztán az országos tízben, majd eltelt két év, és mi lettünk az egyik legjobb hazai tejelőszarvasmarha-tenyészet. Majd Európában is elterjedt a hírünk, igaz, akkorra már a tejelőmarha-tartást felváltotta a embrió-termelés.

Miért pont ez?

Ferenc: Rengeteg állattartással kapcsolatos könyvet, cikket elolvastam. Mivel én szó szerint á-tól z-ig kiolvasok mindent, arra gondoltam, hogy ebben az irányban lehet fantázia. Ez volt az egyik oka a döntésnek, a másik pedig az, hogy amikor a régi telepet eladtuk, akkor utána egy olyan modernet építettünk, ahova akár körömcipővel is be lehetett menni. Ez pedig arra sarkallt minket, hogy más irányban is gondolkozzunk.

A szakmát tekintve mi a végzettséged?

Ferenc: Gépész vagyok, tehát vasat, motor többet láttam korábban, mint szarvasmarhát, de abból a szempontból mindenképpen hasznomra vált a végzettségem, hogy egy sor gépet meg tudtam tervezni ahhoz, hogy mindig a lehető legjobbra optimalizáljuk a működésünket. Nem mellesleg Ildikóban is jó társra találtam, nemcsak azért, mert ő is fanatikusan hitt a dologban, hanem azért is, mert a szervezés területén nagyon otthonosan mozog.

A vágy és a mersz mellé, gondolom, nem kevés investíció is kellett, és persze szakemberek, személyzet is, akik egy ilyen gazdaságot üzemeltetnek.

Ferenc: Az elindulásunkat a korábban említett cégünknek köszönhetjük, a hatékony működést pedig annak, hogy amit lehetett, gépesítettünk. Ha volt olyan gép, amit nem lehetett megvenni, akkor megcsináltuk. Ennek és a jó szervezetségnek köszönhetően minimális személyzettel – három-négy fővel – tudtunk működni, de az is tény, hogy nem klasszikus farmergazdaságként. Ma is úgy gondolom, ha mindent kérdésünket racionálisan kezeljük, és azt nézzük, hogy mennyi pénzt tettünk bele, és azt mikor kell vagy lehet kivenni, hogyan térül meg, akkor egyáltalán nem biztos, hogy ez az egész megvalósul. De mi mindig alkottunk...

Ildikó: Az egész egy nagy szerelem volt.

Ferenc: Rengeteg olyan hasonló vállalkozóval beszélgettem, mint amilyenek mi vagyunk.

Az egyiknek jól ment a sora, a másinak nem. Kerestem a siker titkát, és arra jutottam, hogy az nem más, mint a hit és a szenvedély. Minden vállalkozásban egy bizonyos idő után eljön egy pont, amikor kardinális kérdésekben kell dönteni. Azok, akik ilyenkor racionális elvek mentén akarnak dönteni, és azt latolgatják, hogy most nem megy, nem éri meg, váltani kell, nem biztos, hogy jól csinálják. Akiknek van hitük, valahogy mindig végigmennek az útjukon, bárhol is alakuljon életük.

A területet tekintve abszolút kívülálló vagyok, de a lefestett emócióitok ellenére is igen nehéz elképzelni vagy azt hinni, hogy csak az érzelmekről szól, mindehhez rengeteg pénz kellhetett, amit nem lehet csak úgy a fiókból előhúzni.

Ildikó: Bármilyen abszurd, de mi akkor sem tudtunk pályázati pénzekhez jutni, amikor ezt tenyészállatokra adták, miközben például 2006-ban és 2007-ben az európai nagy kiállításon mi képviseltük Magyarországot. Az ott felvonultatott öt hazai tenyészállatból kettő a miénk volt.

Ekkora jelentősége van egy ilyen nemzetközi megmérettetésnek? Azt gondolnám, hogy nem a külsín számít, csak az, hogy mennyi tejet ad, vagy milyen a húsa.

Ildikó: Egy ilyen vásár pontosan olyan show-elemek mentén zajlik, mint mondjuk egy kutyakiállítás. Óriási sportcsarnokban, tökéletes díszletek, nagy csinnadratta mellett színes for-

ilyen kiállításba, a látványba is. Ugyanakkor bármennyire is furcsán hangzik, mégsem a pénz motivált minket, hanem a szenvedély.

A beszélgetésünk egyfajta csúcson vagyunk, hiszen az első marhateleptől eljutottatok egy talán általatok sem gondolt magasságig, és feltehetőleg még feljebb is vezetett út. Miért döntöttek mégis egy váltás mellett?

sokkal gyorsan túladtunk az egész vállalkozásunkon. Szerencsére nem volt nehéz, mert nagyon jó nevünk volt már akkor. Épphogy túljutottunk ezen, 2008-ban beütött a válság.

Számotokra, ha már ennyire érzelmi és hit alapon működtettétek a vállalkozásotokat, nem jelentett lelki problémát meghozni ezt a döntést?

gácsokon mutatják be a szarvasmarhákat. Az állatokat tökéletesen kifényesített szőrzettel, krómozott láncon vezetik be a porondra, pont úgy, akár egy kutyát, lovat. A látvány, a genetika sok milliót jelenthet a végelszámolásban, ugyanis egy egészséges, jó génállományú tenyészállat kevésbé betegszik meg, jobban tűri az üzemi tartást, ami egyébként hihetetlen stresszt jelent az állatnak. Mi óriási energiákat fektettünk egy

Ferenc: Én nagyon sok esetben megézésből üzletem. Nem akarom ezt az egészet misztikusan becsomagolni, de 2006-ban támadt egy rossz előérzetem, pont olyan, mint amikor a Balatonon is meg lehet érezni a vihart. Ekkor mondtam az Ildikónak, hogy ki kellene szállnunk ebből a dologból, mert baj lehet. Ne kérdezd, mit éreztem, mert nem tudom konkrétan megmondani. De az tény, hogy ezután nem

Ildikó: Nem, mert egy sor véletlen és néhány körülmény közrejátszott abban, hogy érzelmek nélkül meg tudunk hozni egy ilyen döntést. Ekkor már vegetáriánusok voltunk, amit elsősorban etikai elvek – megölni vagy nem megölni egy állatot – motiváltak.

Ez korábban nem jelentett számotokra semmilyen problémát?

Ildikó: Nem. Húst hússal ettünk.

Mi váltotta ki belőletek ezt a fordulatot?

Ferenc: Ahogy Ildikó is mondta: egyszerre több dolog is közrejátszott ebben a markáns szemléletváltásban. Egyfelől az, hogy amikor a gazdaságban úgymond selejtezést végeztünk, és egyes állatainkat elvitték a vágóhídra, az egyre inkább megérintett bennünket. Egyszerűen megsajnáltuk őket, és ezt egy idő után már nehezen tudtuk kezelni. A tehenek mellett kacsáink is voltak, mert szerettük a húsát, én pedig imádtam velük foglalkozni. Sokszor a legjobb kikapcsolódást az jelentette számomra, ha kitelelhettem őket. Nagyon jópofa kis jószágok, de időként előfordul náluk kannibalizmus. Én a sérült állatot vagy állatokat mindig kiemeltem, és egy külön nekik épített kennelben gyógyígtattam őket. Egyre többször álltam azzal Ildikó elé, hogy szerinte normális dolog-e, hogy mi neveljük, gyógyítjuk, ápoljuk ezeket az állatokat, csak azért, hogy aztán két hónap múlva meg elvágjuk a nyakukat. Nyilván a többség számára ez nem kérdés, hiszen ezért tartjuk őket, de én már egyre kevésbé tudtam ezzel azonosulni.

Ildikó: Az életmódváltásunk másik oka az volt, hogy a közvetlen környezetünkben két hónapon belül hárman is elmentek mellőlünk, fiatalon, pedig még ma is itt lenne a helyük. És akkor elkezdtünk gondolkodni azon, hogy mennyi az elég, meddig kell dolgozni és hajtani. Mi az élet célja, a pénz? Mi motiválja az embert tovább? Egy ilyen megélt helyzetben egy pillanat alatt végigfut az emberen, hogy ő is járhatott volna így, vagy állhatna özvegyként a sír mellett.

Ferenc: Végül is az lett a vége a sok tépelődésnek, hogy felhagytunk az állattartással, és ezzel szinte egy időben a húsvéssel is, eladtuk az egész gazdaságot, gyakorlatilag egyik napról a másikra.

az elég – sikerből is, pénzből is, és mi nem akarunk egy ponton túl még többet. Boldogan el-tünk, a gyerekeink pedig megnőttek. Az is igaz, hogy egy idő után valahogy ránk nem jellemző módon céltalanok lettünk. Ekkor kezdtük el

nyát, és költöztünk fel Budapestre, mert az ő központjuk itt volt.

Ferenc: Ugye ekkor már vegetáriánusok voltunk, de elég sokszor éreztük, hogy hiányoznak az ízek, hiszen abban az időben még nem volt akkora választék, mint ma. Ildikó jól főz, és receptjeivel a magyar konyhát próbálta átvinni, megjeleníteni a vegetáriánus étrendben, ami olyan jól működött, hogy a barátaink elkezdtek kapacitálni minket arra, hogy nyissunk egy ilyen típusú étteremet. Sokáig ellenálltunk, de végül is belevágtunk, és megnyitottuk a 827 Kitchen nevű vegán éttermünket.

Bejött a terv?

Ildikó: Igen, az első pillanattól kezdve jól működött az étterem. Svédasztalos jelleggel üzemeltünk, pont abból a megfontolásból, hogy egyszerre több ételt is ki lehessen próbálni, és valaki ne egy tányér alapján vagy egyféle étel után alkosson véleményt. De talán a legérdekesebb mégis az volt, hogy a törzsvendégeink 70–80 százaléka húsevő volt.

Ferenc: A sikeres bemutatkozás után indítottunk egy másik egységet is, sőt a nagy érdeklődés miatt már franchise rendszerben is elkezdtünk gondolkozni, csak aztán jött a covid, és elmosta az egész jövőképünket.

Egyébként miért 827?

Ildikó: Sri Chinmoy születési dátuma, az a tanító, akinek az útját járjuk, és a vállalkozásunkba valahogy bele akartuk csempészni a gurut, de csak indirekt módon.

Ferenc: El akartuk kerülni annak a látszatát

Ekkor érelődött már bennetek valamiféle gondolat, hogy hogyan tovább?

Ferenc: Semmi konkrét dolog nem járt a fejünkben. Vettünk egy lakóautót, és elkezdtünk csavarogni Európában.

Ildikó: Eközben már fejben is eljutottunk odáig, és ki is tudtuk mondani, hogy amink van,

keresni az utunkat nemcsak racionális, hanem filozófiai értelemben is. Eljártunk istentiszteletre, olvastunk tao tanításokat, a bibliát, és sorolhatnám. Végül is megtaláltunk egy jógautat, amit azóta is járunk, mert ezzel tudtunk teljes mértékben azonosulni. Tulajdonképpen ennek a jógaközösségnek a hatására hagytuk ott a ta-

is – egyébként ez ma is így van –, hogy mi bárki-re is rá akarunk kényszeríteni egy filozófiát. Aki akarja, az úgymint megtalálja, mi maximum az életünkkel tudunk példát mutatni, nem vagyunk megszállottak.

Ildikó: Ugyanakkor az életünket befolyásolja és irányítja ez az egész filozófia, aminek egyébként teljesen egyszerű és kézenfekvő az üzenete: tedd magadat jobbra, mert ettől jobb lesz a világ is. Ezzel mi tökéletesen tudunk azonosulni, eszerint élünk, és igyekszünk is folyamatosan jobbra tenni önmagunkat.

És hogyan lett az étteremből később kereskedelem?

Ildikó: Megérzésből. Amikor Fecó két és fél évvel ezelőtt meglátta a wuhani híreket, a kihalt utcákat, akkor azt mondta, ha ez eléri ide hozzánk, akkor nagy baj lesz. Pedig ekkor már igencsak előrehaladtunk az engedélybeszerzésekkel, amik szükségesek voltak ahhoz, hogy a franchise beinduljon. A megérzése ismét jónak bizonyult, mert mire minden a kezünkbe került, a következő hónapban jöttek az első étterembezáráások, és hirtelen megállt minden. Volt alternatívánk a folytatásra, de sajnos nem tudtunk megállapodni a bérbeadónkkal, emiatt gyakorlatilag azonnal bezártunk, mert tudtuk, hogy ez egy hosszú távú dolog lesz.

Csak közvetőleg kérdem: a házhószálítás fel sem merült bennetek?

Ferenc: Az egy teljesen más iparág, másként is működik, és mi ebbe nem akartunk beállni, és az árát sem megfizetni. Az egy másik dolog, hogy

az embernek vannak elvei, amiből nem enged, mert nem lehet mindent a profittal magyarázni.

Szóval kereskedelem...

Ildikó: A bezárás után – mint oly sokaknál – nálunk is a várakozás időszaka következett, de hónapok teltek el úgy, hogy nem történt semmi. Mi ezt az időt arra használtuk fel, hogy kitaláljuk azokat a termékeket, amelyek egyébként az éttermi ételeink alapját szolgálták, hogy ki tudjuk vinni a kereskedelembé. A fejlesztés kőkemény időszaka következett, amikor kiválasztottuk azt a termékcsoportot, amivel először piacra szerettünk volna lépni, ehhez kifejlesztettünk egy eljárást, egy csomagolást. 2021-ben indultunk el nagyon kis lépésekben. Ma már elmondhatom, hogy kisüzemi előállítását folytatunk, mert szépen lassan a nagy áruházláncok is is szóba álltak velünk, és már külföldről is érkeznek visszajelzések.

A nagy láncok emelnek kifogást a „végén sonka” elnevezés ellen?

Ildikó: Nem kaptunk semmilyen visszajelzést részünkről.

Ha már itt tartunk: milyen érzésekkel jöttetek el a Cápák között műsorából?

Ildikó: Mi nagy várakozással álltunk ki oda. Egyfelől kíváncsiak voltunk arra, hogy azok, akiknek milliárdos cégeik vannak, mit szólnak a mi tevékenységünkhöz, tetszik-e nekik, és látnak-e benne fantáziát. És ha tőkét nem is, de talán az a tudás és tapasztalat, amit tőlük esetlegesen kaphatunk, az legalább annyit jelent, mint egy jó pénzügyi ajánlat. Azt azért megjegyzem,

hogy magunkban nagyon szkeptikusak voltunk az egész szereplésünket illetően.

Bárhogyan is képzeltétek, igen nagy hullámokat keltettetek...

Ferenc: Számítottunk arra, hogy több szempontból is megosztó lesz a dolog, már abból adódóan is, hogy a szója önmagában is az.

Ildikó: Amikor vegetáriánusok lettünk, akkor kezdtünk el a szójával nagyon behatóan foglalkozni, mert mindig hírbe hozták valami miatt, hol jót, hol rosszat állítva róla. Éveken

keresztül jártunk a szója után, sőt az egy mai napig tartó feladat, hogy mindent kiderítsünk erről a növényről, és napra készek legyünk. Mi minden híreszteléssel szemben azt gondoljuk, hogy a szója egy nagyon jó kis növény. Egyre több nem magán-, hanem intézeti vélemény és kísérlet eredményét publikálják. Ma már bizonyított tény, hogy a szója gyógyító hatású, és jól kezelhető vele bizonyos rákbetegségek. Mi azt gondoljuk, hogy a szója jó, csak a híre rossz, ezért a megítélése is vegyes.

Ha bármelyik Cápa adott volna ajánlatot – nyilván egy értelmezhető –, elfogadjátok?

Ildikó: Mi Fecóval nyitottak vagyunk a világra, az emberekre. Azt gondoltuk, hogy teljesen mindegy, milyen ajánlatot kapunk, de azt megnézzük, kitől és milyen, és utána beszélgesünk. Nézzük meg, hogy a másik féllel kialakul-e a közös szimpátia, mert ha ez megvan, és tudunk együtt dolgozni, akkor miért ne lehetne ebből folytatás. Szóval mi bárkivel el tudtunk volna képzelni az együttműködést, főleg az élelmiszeriparhoz közel állókkal. Már csak azért is, mert egyre több húsipari cég száll be a „növényi alapú húsok” gyártásába.

Mondjuk az kétségtelen, hogy az ukrán háború kapcsán napirendi kérdésre került az élelmiszerválság, ami megoldásra sarkall mindenkit.

Ildikó: Elég régóta hangos már attól a világ, hogy a nagyüzemi állattartás nem fenntartha-

tó, és ennyi embert nem lehet majd megetetni, szükséges egyfajta szemléletváltás.

Ferenc: Én is egyre régebben mondom, hogy egyszer csak teljesen szét fog nyílni az olló. Lesznek a minőségi élelmiszerek, és lesz minden egyéb más. Viszont lehet, hogy csak nagyon kevesen tudják megfizetni a minőségi húsokat, ellentétben a növényi alapúakkal. A félreértések elkerülése végett leszögezem, én nem akarok áttéríteni senkit a növényi alapú táplálkozásra, akinek tetszik, ízlik, az étkezzen így, és erre én egy lehetséges alternatívaként tekintek. Egyébként manapság egyre inkább előtérbe kerül a flexitariánus életvitel, akik se nem vegetáriánusok, se nem vegánok, de csak a hét bizonyos napjain esznek húst. Ha visszagondolunk egy-két generációval korábbra, akkor azt látjuk, hogy igazából csak a vasárnapi ebédnél volt hús. Azt gondolom tehát, hogy a jövőben ugyancsak a mértékletesség elvén kell majd haladni.

Hogy látjátok ennek az iparágnak a jövőjét?

Ferenc: Egészen bizonyosan dinamikus fejlődés várható a területen, ugyanakkor a húzóerőt mégsem a vegetáriánusok vagy a vegánok jelentik majd, hanem az említett flexitariánusok. Ezt támasztja alá egy nemrégiben elvégzett kutatás is, miszerint a magyar lakosság 1 százaléka vallotta magát vegánnak, 2 vegetáriánusnak, 15 tudatosan flexitariánusnak, további 15 százalék pedig az a billegő kategória, amelyik a jövőben valamilyen döntést akar majd hozni ebben a kérdésben. Ezek összessége pedig már egy szemmel is jól látható vásárlóerő. Egyébként abszolút értékben valahol mindenki flexitariánus, hiszen a normál életben sem eszik mindenki mindennap húst. A dolog lényege a tudatosságban rejlik, amikor valaki kijelöl húsmentes napokat, és ezeken biztosan nem eszik húst.

El tudjátok képzelni, hogy ebben a mostani vállalkozásokban is eljön az a pont, amikor racionális vagy érzelmi okok miatt ismét más irányba fordultok?

Ildikó: Pont a minap beszélgettünk erről, és az fogalmazódott meg bennünk, hogy nem akarunk mást, mint egy boldog céget építeni, ahol minden munkatársunk boldog, velünk együtt, mert hisszük, hogy csak így lehet jót alkotni.

Ferenc: A boldogság mint üzleti modell viszont csak addig működik, amíg ismerjük az embereinket és a történeteiket. Ha úgy kellene bemennem a cégbe, hogy fogalmam sincs, ki ül ennél vagy annál az asztalnál, nem tudom, hogy ki kicsoda, akkor az a cég nagyság már nekem túl nagy. Ha ezt érezném, akkor megállnék, és átadnám valakinek ezt a tudást, és azt mondanám neki: csináld, itt a recept, de ha ő is eléri azt a nagyságot, akkor majd adja ő is tovább ezt az egészet, és így tovább. Ez egy alapvető szemléletváltás, nem pedig egy újragondolt franchise. Az élni és élni hagyni gondolata, mert én nem hiszem, hogy mindent egy embernek kell behabzsolnia.

Ildikó: A guru tanítása szerint amit birtokolni érdemes, azt megosztani is érdemes.

Nem titkoltan vívódom. Az elfogadásom ellenére azt gondolom, hogy én sokkal racionálisabban gondolok a világra, amelyben élek. Persze vannak utópiáim és vágyaim is.

Ildikó: Ha most végiggondolom az életemet, akkor azt tudom mondani: megvan bennem a béke, elégedett vagyok, mert minden rendben

van körülöttem, mert vannak barátaim, és jó ebben benne lenni – és akkor nem kell ennél több: megérkeztem. Talán furcsa azt hallani, hogy ennek a városi rengetegnek egy szegletében is úgy élünk, mintha falun lennénk, annyian ismernek minket, és köszönnek nekünk.

Egészen biztos vagyok abban, hogy tízből kilenc ember nem osztaná veled ezt a véleményt. (Nevetek.)

Ildikó: Ha megvan a belső békéd, akkor teljesen mindegy, hol vagy. De pont a belső béke az, ami a legtöbb emberben nincsen meg, ennek hiánya pedig elégedetlenné teszi az embert, bármennyi pénze, bármekkora vagyona van. A legnagyobb felismerés az elengedés, amikor magam is beláttam, hogy semminek nincs jelentősége. Egyébként ez a megélés számomra a Caminón jött el, ahova valójában nem is akartam elmenni.

Fecó már egyszer megsétálta ezt az utat, amikor másodszor is neki akart vágni, akkor mondta: menjek veled. Nekem semmi kedvem nem volt a több száz kilométeres gyalogláshoz, de végül is meggyőztem magam, és egyáltalán nem bántam meg, és mindenkinek javasolom. Nagyjából az út felénél tartottunk, amikor azt gondoltam, hogy én ezt nem bírom. Akkor iszonyúan össze kellett szorítanom a fogam a folytatáshoz. Az utolsó héten elkapott minket egy akkora eső, hogy teljesen bőrig áztunk. Amikor később betértünk egy vendéglő mosdójába, hogy átvegyük az egy szem száraz ruhánkat, akkor azon gondolkodtam, mi legyen a vízzel,

majd egy lendülettel fogtam és bedobtam a kukába. Talán furcsa, de mégis ez volt az a pillanat, amikor megtanultam az elengedést, és ezek után egyáltalán nem érdekelt, hogy az emberek mit gondolnak rólam, és nekem mit kell mutatnom kifelé. Csak belül voltam, békében és boldogságban. Nekem azóta van meg a belső békém, és semmihez sem ragaszkodom, minden élethely-

zetből és szituációból tovább tudok lépni.

A mostani vállalkozásunk is el fog jutni valahova, de most még a fejlődés útját járjuk. Ez a fejlődés, tudás, tapasztalat beépül a lelkünkbe, amitől sokkal többek leszünk.

A gyerekeitek mennyire követői a ti életviteleteknek?

Ferenc: Mind a kettő boldog életet tud magának, és mind a kettő húsevő, a saját életvitelük szerint élnek, de butaságnak is tartanának bármit is rájuk erőszakolni. Ha egyszer majd azt gondolják, váltanak, az az ő dolguk, ha nem, akkor mi ezt ugyanúgy el tudjuk engedni, mint az életünkben számos más.

És az utódlás kérdésében is ennyire konzekvensek vagytok?

Ferenc: Én úgy gondolom, hogy nem a mában, hanem a mostban kell élni. Az emberek többsége viszont vagy a múltban él és azon rágódik, vagy pedig a jövőben gondolkozik, amihez szinte abszolút semmi közünk nincsen. Lásd az ukrainai háborút, ahol egy pillanat alatt válhatott egy élet munkája hamuvá. Ki tudja, hogy holnap mit és kire tudunk hagyni, legyen bármink is, ami korábban megvolt.

Ildikó: Mindenki azt gondolja, hogy ez veled nem történhet meg, pedig de. Utódlás kérdése? Egyik pillanatban még van miről beszélni, a másikban nincsen, mert szertefoszlik. Szentül azt hisszük, hogy ez tőlünk függ, de nem tőlünk, hanem csak a tudatunktól, ami abban hisz, hogy valamink van.

Rengeteg példa van erre előttünk, csak nem akarunk róla tudomást venni.

Nem vészmadár vagyok. A mostban élni nem azt jelenti számunkra sem, hogy máról holnapra élünk, hiszen építünk egy jövőt, hiszünk valamiben és tesszük a dolgunkat. De ha valaki odajön és azt mondja, hogy eddig tartott, akkor fel tudunk állni, és tovább tudunk lépni. Mert hitünk van magunkban, hitünk van abban, hogy képesek vagyunk mindent újból megcsinálni holnap is. Hitünk van abban, hogy képesek vagyunk élni, bennünk van a képesség az életre, nem pedig a tárgyainkban és nem a bankszámlánkban.

EGÉSZSÉG

SZERDAHELYI ZSUZI DIETETIKUS

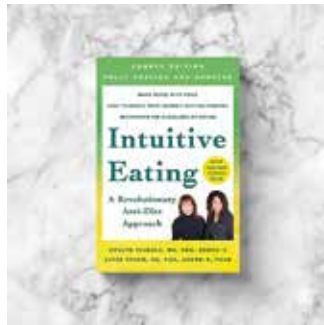

INTUITÍV ÉTKEZÉS

- avagy a diéta mentes
táplálkozás

írta: BARNA ANDRÁS *fotó:* BALOGH RÓBERT

Diéták jönnek mennek, mindig felbukkan egy új irányzat és feledésbe vész egy másik. Ki az, aki ma káposztaleves diétát vagy grapefruit diétát tart? Azonban sokan vannak, akik a paleolit vagy ketogén diétával próbálkoznak, vagy a böjtölés valamelyik formája felé fordulnak egészségügyi okokból vagy testsúlycsökkentés céljából. Az intuitív étkezés a közelmúltban került be a köztudatba, külföldön már nagy népszerűségnek örvend ez az irányzat vagy felfogás, azonban hazánkban még csak kibontakozóban van. De mit is jelent az intuitív étkezés és ez miért nem egy „klasszikus” fogyókúra?

A mai nyugati világra erősen jellemző a fogyókúra mentalitás, a legtöbb nő élete során legalább egyszer kipróbált valamilyen diétát testtömeg csökkentés céljából, de sokan rendszeresen fogyókúráznak, súlyuk mégsem éri el az általuk kívánt ideális értéket. A társadalom által sugallt testideált üldözzük, ami sokunk számára elérhetetlen, mert nem olyan testalkattal születtünk. Hosszú évek óta azt halljuk, olvassuk azt is, hogy vannak jó élelmiszerek és vannak rosszak. A rosszakat kerülni

kell, mert elhízást vagy betegségeket okoznak szervezetünkben. A kerülendő élelmiszerek listája nagyon hosszú és folyamatosan bővül, jellemzően mindig van egy új kiemelt bűnbak, mint például a kristálycukor, glutén vagy éppen a tej. Ezen tényezők hatására, nem meglepő, hogy sokaknak megromlott a viszonya az étellekkel és testükkel. Gyakori az étkezések körüli bűntudat, szorongás és sokaknak a megszorítások és az alacsony kalóriabevitel miatt egész nap az étel körül forognak a gondolatai, így aztán

a koplalás este tüvévésbe csap át vagy a „csalónapon” kompenzáljuk a megszorításokat. Ebből az ördögi körből kínál kiutat az intuitív étkezés, egy új szemlélet mutatva.

Honnan ered az intuitív étkezés?

Az intuitív étkezés nem egy újabb diéta, hanem egy olyan látásmód vagy megközelítés, ami abban segít, hogy egészséges kapcsolatot ápoljunk testünkkel és az étellekkel, elsődleges célja a testi, lelki és szociális jóllétünk, és nem csak

a testsúlykontroll. Célja, hogy felismerjük testünk természetes éhség-jóllakottság jelzéseit és ennek megfelelően étkezzünk, ne érzelmi indítatásból.

ELNEVEZÉSE AZ ANGOL INTUITIVE EATING KIFEJEZÉSBŐL ERED, AMELY ÖSZTÖNÖS MEGÉRZÉSEKEN ALAPULÓ ÉTKEZÉST JELENT.

Kidolgozása két amerikai dietetikus, Evelyn Tribole és Elyse Resch nevéhez fűződik, akik még 1995-ben adták ki azonos című könyvüket, amely azóta alpműnek számít, ha az intuitív étkezésről van szó. Ez a szemléletmód abból a felismerésből származik, hogy korlátozó diéták hosszútávon szinte mind sikertelenek. A könyv megírása során arra keresték a választ, hogy miként lehet hosszútávon egészségesen csökkenteni a testsúlyt szigorú megszorításoktól és diétázástól menetsen, ami emellett javítja az ételkezési viszonyt.

MIKAZ INTUITÍV ÉTKEZÉS „SZABÁLYAI”?

A Evelyn Tribole és Elyse Resch által írt Intuitive eating című könyv 10 ponton keresztül mutatja be, hogy mik a diéta mentes táplálkozás fő szabályai. Ezek mentén javíthatjuk kapcsolatunkat testünkkel és újratanulhatjuk, hogy hogyan táplálkozunk diétázás nélkül.

1 VESD EL A DIÉTA-MENTALITÁST!

Fontos tisztázni, hogy önmagában a fogyás nem oldja meg minden problémánkat. Ha csak arra koncentrálnak, hogy kevesebb kilót mutasson a mérleg, az nem fog tartós megoldást nyújtani. A megkezdett fogyókúrák 95%-a hosszútávon sikertelen, ugyanis a fókusz a gyors testtömeg csökkenésen van, nem a hosszútávú testi-lelki jólléten. Diéta helyett az lenne az ideális, ha hosszútávon egy olyan egészséges étrendi mintázatban gondolkoznánk, ami egyszerre szolgálja szervezetünk egészséges működését és normál testsúlyunk fenntartását.

2 ISMERD FEL AZ ÉHSÉG JELEIT!

Az éhség biológiai szükséglet, nem az el-lenségünk, hanem a túlélésünket szolgálja. Ha figyelünk erre a jelzésre, összhangba tudunk kerülni testünkkel és megfelelően tudjuk táplálni, elkerülve a szélsőséges koplalást és túlévést. Ehhez nagyon fontos a tudatos jelenlét étkezés közben.

3 BÉKE AZ ÉTELEKKEL.

Ne legyen tiltólista étel, de a mértékre figyelj oda! Ha valamit kizárunk az étrendünkől, leggyakrabban azt még inkább kívánjuk, ha azonban kis mennyiségben, de fogyasztjuk, elkerülhető az állandó sóvárgás.

4 NE GONDOLD TÚL AZ ÉTKEZÉST!

Fontos megtanulni, hogy az ételekhez ne kapcsoljunk túlzott érzelmeket. Vagyis az édesség ne legyen jutalom az étkezés végén és ha valami bánat ér minket, akkor ne a hűtőben keressük a megoldást.

5 TUDATOSÍTSD A TELTSÉGÉRZETET!

A lelassulás, tudatos jelenlét az étkezések-kor azért is nagyon fontos, hogy szervezetünknek legyen elég ideje jelezni a jóllakottságot. Ha ezt kizárjuk, gyorsan eszünk, nem figyelünk rá, valószínűbb, hogy többet eszünk, mint amire a szervezetünknek szüksége lenne.

6 ÉLVEZD AZ ÉTKEZÉSEKET!

Az ételek nem csak energiaforrások, hanem bűn élvezettel étkezni.

7 KERÜL EL AZ ÉRZELMI EVÉST!

Sokszor a negatív érzelmeket, stresszt evéssel próbáljuk feloldani. Fontos önmagunkba nézve felismerni, hogy jellemző-e ránk is az érzelmi evés és ha igen, akkor más megoldási stratégiákat kell kialakítani ezek kezelésére.

8 TISZTELD A TESTED!

Testünket, amibe születünk, el kell fogadnunk, még akkor is, ha néha elégedetlenek

vagyunk testi adottságainkkal. Mindannyian más-más testalkatot örököltünk felmenőinktől, ezért nem is logikus, hogy mindenki ugyanazt a társadalom által diktált testi ideált szeretné elérni. Ahogyan elfogadjuk, hogy 39-es lábball születünk, a testalkatunkat is el kell tudjunk fogadni és a legjobb kihozni belőle.

9 MOZOGJ ÚGY, HOGY AZ ÖRÖMET OKOZZON!

A mozgás elsősorban legyen örömforrás. Találd meg azt a fajta testmozgást, amiben örömet leled, kikapcsol, segít csökkenteni a mindennapi stresszt. Ne az legyen a fő szempont, hogy mennyi kalóriát égettél el vele, hanem hogy, hogyan éreztél magad tőle.

10 A TÁPLÁLKOZÁS SZOLGÁLJA AZ EGÉSZSÉGEDET!

Talán ez a legfontosabb pont. A bevitt táplálék igenis nagyban befolyásolja egészségi állapotunkat. Legyen az az elsődleges, hogy egészségesen táplálkozz, aminek lehet pozitív hozzávéka, hogy kívánt módon változik a testsúlyod. Egy egészséges szervezet könnyebben eléri az egészséges testsúlyt.

Lehet-e fogyni az intuitív étkezéssel?

Sokunkat bizonyára foglalkoztat a testsúlycsökkenés kérdése akár egészségügyi problémák miatt. Habár fontos kihangsúlyozni, hogy az intuitív étkezés nem fogyókúra, mégsem kizárt a testsúlycsökkenés, ha útmutatása szerint igyekszünk élni.

Milyen szempontokat érdemes beépíteni a mindennapokba?

A legtöbb diéta arra összpontosít, hogy melyik tápanyag csoportot vagy élelmiszereket kell kiiktatni az étrendből annak érdekében, hogy fogyjunk. A szénhidrátot, a zsírokat, a finomított cukrot és még sorolhatnám. Ezek a megszorítások rövid távon működhetnek, azonban ha nagy lemondásokat kell tennünk, könnyen feladjuk egy idő után és túlevésbe csapathatunk át. Ahelyett, hogy kiiktatsz élelmiszer csoportokat, gondolj arra, hogy mi az, amit hozzá tudsz adni az étrendedhez, például ebéd részeként fogyassz friss zöldséget, vagy növeled meg a reggeli fehérje tartalmát görög joghurttal, tojással. Ha növeljük a magas tápértékű ételek arányát, gyakran a kevésbé tápláló élelmiszerek háttérbe szorulnak.

Célszerű, hogy az étkezéseid legyenek laktatóak, hogy tovább tartson a jóllakottság, mert így könnyebb elkerülni a nassolást és a túlevést, és kevesebb kalóriát fogyasztasz a nap során. A jóllakottság kulcsa pedig a szénhidrátok, zsírok és fehérjék megfelelő kombinációja. Ugyanis ha lassú felszívódású szénhidrátok, fehérjék, egészséges zsírsavak és rostok együtt szerepelnek a tányéron, úgy hosszabb ideig tartó jóllakottságot tapasztalunk és stabilabb lesz a vércukorszintünk is. Egy így összeállított étkezés például: grill csirkemell barna rizzzel és friss salátával, olívaolajos öntettel. Arra érdemes odafigyelni, hogy nassolás esetén is a szénhidrátok mellé

mindig fogyasszunk fehérjéket, zsírsavakat vagy rostokat: puffasztott rizshez avokádókrém, alma mellé dió vagy sajt.

Ahelyett, hogy egy ételben azt látnánk, hogy mennyire hízlal vagy hogy hány kalóriát tartalmaz, a következő szempontokat gondoljuk végig:

- ◆ mennyire szolgálja az adott étel a szervezetem egészségét?
- ◆ mennyire tápláló, hosszú ideig jól tudok-e lakni vele, vagy hamar újra éhes leszek tőle?

Lassulj le és légy jelen. Az intuitív étkezésnek nagyon fontos része az ételek és az evés élvezete, amit manapság gyakran elfelejtünk. Kutatások szerint azok, akik lassabban esznek tudatosabban, és összességében kevesebbet esznek. Ez valószínűleg azért van, mert a szervezetnek 20 percre van szüksége ahhoz, hogy a gyomorból elérjen a jelzés az agyba, hogy jóllaktunk. Tehát szakíts időt arra, hogy leülj és élvezd az étkezést! Kerüld étkezés közben a sorozat nézést vagy az közösségi média pörgetését!

Dietetikusként mit gondolok az intuitív étkezésről?

Az intuitív étkezés nem azt jelenti, hogy az ösztöneinkre hagyatkozva mostantól bármit korlátlanul megehetünk, amit csak megkívánunk. Hanem azt, hogy megtanuljuk meghallani és értelmezni testünk jelzéseit és ezekre hallgatva táplálkozásunk összhangba kerüljön szervezetünk igényeivel.

AZ ÉVEK SORÁN RENGETEG ROSSZ SZOKÁS, BEIDEGZŐDÉS VÁLT RÉSZÜNKKÉ: az éhségérzet elnyomása bizonyos módszerekkel, ételek démonizálása, étkezések körüli szorongás érzet, csalónap, stressz-evés. Az intuitív étkezés támpontjai ezeknek elhagyásában is segítségünkre lehet.

Tudatosítani kell magunkban, hogy a testsúly csak egy aspektusa egészségünknek, nem ez határozza meg teljesen mentális és fizikai egészségünket, mert az ennél jóval komplexebb. Például, ha valaki szigorú megszorítások árán rövid időn belül jelentős testtömeg csökkenést ér el, az a szervezete számára inkább stressz hatást jelent, és valószínűleg hamar vissza is

jönnek a leadott kilók, nem lesz fenntartható a fogyás. Fontos az is, hogy ne az elérendő testsúlyban keressük a boldogságot. Például ez a feltevés nem állja meg a helyét: „amikor majd sikerül lefogynom, jobban fognak szeretni és több elismerést kapok”. Általában ennél összetettebbek a problémáink, amiket nem csak testsúlyunk okoz vagy old meg. Egészségi álla-

potunk nagyon összetett, sok tényező határozza meg a testsúlyunkon kívül, mint például pszichés állapotunk, alvás minőségünk, fizikai aktivitásunk, és még sorolhatnám.

Azonban dietetikusként azt is nagyon fontosnak tartom, hogy ne felejtjük el teljesen azt a ténytet, hogy a rossz táplálkozási szokásokból és mozgásszegény életmódból adódó túlsúly elősegíti bizonyos betegségek kialakulását és rontja az életminőséget. Tiszteljük testünket és segítsük működését azzal is, hogy rendszeres testmozgással és egészséges, tápláló, magas tápértékű ételekkel tápláljuk. Ne azért mozogjunk, hogy kalóriát égessünk, hanem hogy hosszú távon segítsük szervezetünk egészségének fenntartását. Ne azért együnk sok zöldséget és teljes kiőrlésű gabonát, mert az „fogyókúrás”, hanem hogy megfelelően tápláljuk testünket.

Ha valamilyen egészségügyi, hormonális probléma áll fenn, például inzulinrezisztencia, még fontosabb, hogy legyünk tisztában azzal, hogy mi szolgálja leginkább egészségügyi állapotunkat és aszerint cselekedjünk. Természetesen vannak olyan helyzetek, amikor egészségügyi probléma miatt komolyabban kell venni a szükséges diétát, ilyen a cukorbetegség, bizonyos táplálék intoleranciák vagy allergiák.

PSZICHÉ

BESZÉLGETÉS DIENES ANGÉLA PSZICHOLOGUSSAL

Szinte biztosra vehető, hogy a féltékenység érzését kisebb vagy nagyobb mértékben már a legtöbb ember átélte. Azt viszont kevesekről gondolnám, hogy bárki is azzal kezdte volna a helyzetmegoldást, hogy definiálja a szó jelentését, ami nem csoda, hiszen ilyenkor a fókusz lelki baj kiváltó okain van, és nem a tény lexikoni meghatározásán. Mint oly sok mindent a lélekápolásban, a féltékenységet is érdemes több aspektusból megvizsgálni. A témaboncolásban Dienes Angéla pszichológus szakértőnk lesz a segítségemre, akivel nemcsak az ilyenkor felmerülő kérdésekről, dilemmákról beszélgetünk, hanem az arra adandó lehetséges válaszokról is.

Féltékenység

A szerelmi intrikák tucatnyi szappanoperának szolgálnak kiváló alapot. Bár a végeláthatatlan sorozatokat távolról sem tekinthetjük mérvadónak, de a kérdéskör gyakori feldolgozása okán könnyen mondhatjuk, hogy a téma az utcán hever. A rossz hír az, hogy míg ezekben a szépirodalmi epizódokról megoldódnak a problémák, a való életben ez egyáltalán nem ilyen rövid folyamat.

Jóllehet féltékenységről leginkább a párkapcsolatok esetében beszélünk, de mindenképpen meg kell említenünk a munkahelyi vonatkozását is, amihez tágabb értelemben becsatlakozhat az irigység fogalma is.

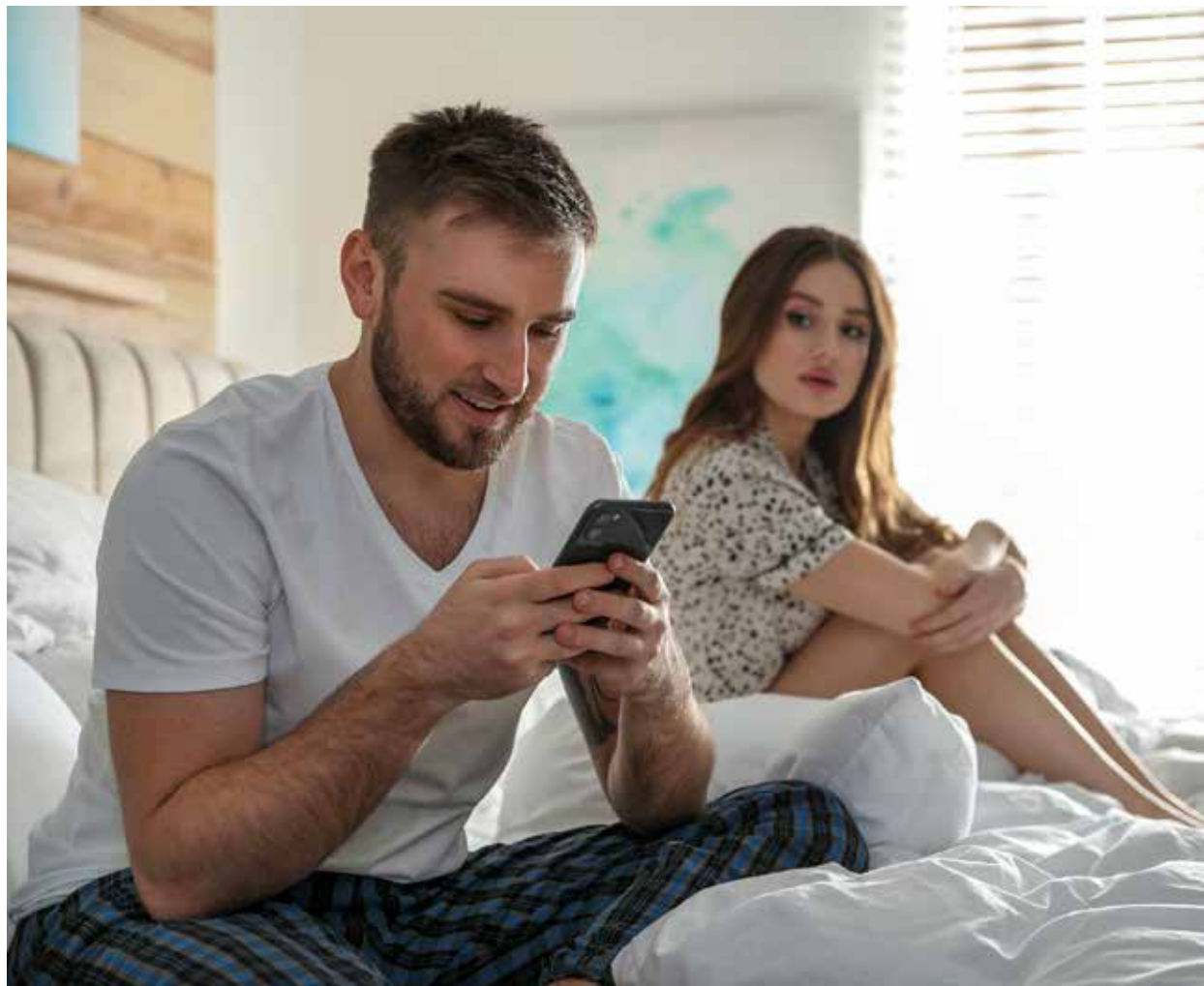
A pszichológia számos nézőpontból vizsgálja a féltékenységet, aminek evolúciós ága egészen az emberiség gyökereihez visszavezet. Ha nem is emiatt, de a teljességhez mindenképpen hozzátartozik, hogy némely társadalmi kultúrákban eltérő módon ítélik meg a párkapcsolati, házastársi viszonyt, és így a féltékenység kérdését is.

Ha a kutatások sokféle meghatározásának lehet közös nevezője, akkor az mindenképpen az lenne, hogy a féltékenység legtöbbször egy harmadik fél irányába csúcsosodik ki. Hogy mennyire helyes az egyenletrendezés, arra pszichológus szakértőnk adja meg a választ.

Barna András: Jól gondolom, amikor azt mondom, hogy a féltékenység leginkább akkor jelenik meg egy párkapcsolatban, amikor egy pár érzelmi harmóniája megbillen, és az egyik fél egy vélt vagy valós harmadikban keresi a kialakult helyzet magyarázatát?

Dienes Angéla: A féltékenység egyáltalán nem független a személyiségtől. Az okok között lehet keresni harmadikat vagy bűnbakot, de emellett azt is érdemes látni, hogy a féltékenység tud természetes is lenni, mert ez az állapot nem minden mértékében patológiás reakció.

Az, hogy ez valakinek mekkora probléma, és ezt mennyire éli meg intenzíven, szorongatóan, az nagyban függ az adott embertől, tapasztalataitól és persze a partnere viselkedésétől is. Az a személyiség, aki korábbi élményvilágából fakadóan olyan sémákat hordoz magában, amelyek hajlamossá teszik a féltékenységre, ezt nemcsak a párkapcsolatában, hanem a munkája során is nagyobb valószínűséggel megéli.

Nagy általánosságban úgy vélekedünk a féltékenységről, hogy az egyébként egy bizonyos szintig egy teljesen természetes érzés. Az evolúciós pszichológia megközelítése szerint a féltékenységnek van egy funkciója, mégpedig a társ féltése, védelmezése, amiről az gondolják, hogy ennek oka az utódgondozásra vezethető vissza. Ám nem vagyunk egyformán féltékenyek. Egy paranoid személyiségműködésben teljesen más

méreteket ölthet, másként nézhet ki a féltékenység, mint az egészséges, kiegyensúlyozott személyiségstruktúrában.

Akkor a féltékeny ember nem is bűnbakot keres?

Lehet, hogy az érzés egy harmadik fél miatt alakul ki, de nem feltétlenül az eredője a problémának, ezért azt mondhatjuk, hogy a féltékenység egy tükör is lehet saját magunk,

Fontos azt is tudni, hogy mire vagyunk féltékenyek, és ez mire világít rá saját magunkkal kapcsolatban. Mi az, amit irigyünk a másiktól, ami miatt ő riválisként tűnik fel.

a párkapcsolatunk felé. Egy olyan kiegyensúlyozott, stabil kapcsolatban, amelyben nincsenek ordító hiányok, kisebb az esélye annak, hogy valaki egyéni útkeresésbe kezd. Ahol viszont nincs meg ez a hosszú távon működő harmónia, illetve bizalomteli kommunikáció és valami már nagyon régen hiányzik a párkapcsolatból, ott nyilván nagyobb az esély arra, hogy valamelyik

fél ezt elkezdi keresni. Ezt a keresést nagyon gyakran nem a saját kapcsolatában kezdi majd el, hiszen ott nem találta meg, ha esetleg mégis, akkor ahhoz viszont egy nagy fokú tudatosság és sok munka is kell.

Fontos azt is tudni, hogy mire vagyunk féltékenyek, és ez mire világít rá saját magunkkal kapcsolatban. Mi az, amit irigyünk a másiktól, ami miatt ő riválisként tűnik fel. Mi az, ami

nekünk nincs, neki pedig van. Akit például elhagytak egy párkapcsolatban vagy akár korábban egy szülői kapcsolatban, és elhagyatottságot élt meg, vagy azt, hogy ő nem elég fontos, és emiatt állandóan versenyeznie kellett, akkor ez a sérülés később is eljőhet. Így olyan „fenyegetettséget” élhet meg valaki, amely nem racionális, nem reális. Ugyanakkor emiatt állandóan keres valakit, akiben a riválisát látja, akihez képest magát kisebbrendűnek érzi. Természetesen ez nem tudatos folyamat.

Ennek fényében miként foglalható össze a féltékenység érzése vagy állapota?

Valaminek a féltése egy veszteség- vagy fenyegetettségérzet, azt jelenti, hogy valaki egy számára fontos dolgot úgy érzi, nem kap meg, vagy éppen elveszíthet, és ez bármi lehet: párkapcsolat, tulajdonság, de lehet például egy tárgy is, a mozgatórugója mégis leggyakrabban inkább a szeretettség érzésének féltése. Megjelenhet szorongás, kisebbrendűségi érzés, veszélyérzet, amihez akár egészen irracionális

Ha valakinek stabil az önértékelése, akkor az a féltékenységre is másképp fog reagálni, mert nem hatalmasodik el rajta a kisebbrendűségi érzés.

FREEPIK.COM / DCSTUDIO

gondolatok is társulhatnak. Egy nem kellően érett személyiség, aki mondjuk kicsi kori emlékeiből táplálkozik, egészen regresszíven is tud viselkedni egy ilyen állapotban.

Akkor ez az egész egy önértékelési problémára vezethető vissza?

Nagyon valószínű, hogy ha valaki egy személyről azt gondolja, hogy riválisa egy helyzetben, akkor a saját önértékelésével is

akadhatnak problémák. Ha valakinek stabil az önértékelése, akkor az a féltékenység érzésére is másképp fog reagálni, mert nem hatalmasodik el rajta a kisebbségi érzés. Ugyanakkor láthatjuk, hogy racionálisabb okok is vezérelhetik a féltékenységet, amikor például a társ valóban okot ad arra, hogy ne érezzük magunkat biztonságban érzelmileg.

*Az, amire vagy
akire vala-
ki féltékeny,
egyébként
gyakran nem
más, mint
az adott ember
fantáziája és
a saját belső
bizonytalan-
ságának
kivetülése.*

A féltékenység mennyire alkati kérdés?

Csak szélsőséges esetben, ha például valaki amúgy is depresszív, szorongó típus vagy emóci-onálisan instabil. De alapvetően a féltékenység érzésének mértékét inkább a kapcsolati, illetve korai kötődési élmények határozzák meg.

Ha egy minden szempontból ideális párkapcsolatot nézünk, abban is megjelenhet a féltékenység. Mi lehet az oka?

Ha most megkérdeznék húsz embert arról, hogy tudja-e, milyen a féltékenység, akkor egészen biztosra vehetjük, hogy mindegyikőjük igennel válaszolna. De ahogy korábban is említettem, az alapvetően normális, hogy megéljük a féltékenységet. A kérdés az, hogy ez milyen intenzitású vagy milyen szenvedélynyomást okoz.

Egy mentálisan egészséges ember, ha a párkapcsolatában észrevesz jeleket, amiből az látszik, hogy a párja egy harmadik felé kacsingat, akkor nem kezd el nyomozni, és nem töri rá a munkahelyén az ajtót, hanem megpróbálja ezt a problémát felvetni a kapcsolatban. Kétségtelen, hogy ezzel iszonyúan rossz szembesülni. Ugyanakkor még mindig célravezetőbb így feltárni a mö-

göttes okokat és azt, hogy ennek a helyzetnek kialakulása minek a táptalaján alakulhatott ki. A reakciók és a helyzetmegélések skálája igen csak széles. Vannak olyanok, akik képesek ezt felismerni, és tenni valamit a helyzettel együtt a párkapcsolatban, míg azok, aki nem, csak öröklődnek és egyedül maradnak az érzéseikkel.

Ha valaki az általad említett normális kommunikációval próbálja feltárni a helyzet okait, az mennyire képes elhinni a párjától kapott válaszokat? Hiszen, ha már benne vagyunk egy akár vélt, akár valós helyzetben, mindenképp fellép a kételkedés és a bizalomvesztés kérdése is.

Az, hogy tudok-e bízni a másokban, az egyben szól az adott személyről és a párkapcsolatáról is. Ha egy párkapcsolat egy stabil bizalmi alapra épült, akkor képes vagyok elhinni azt, amit a másik mond, mert az nagy valószínűséggel úgy igaz, ez a tapasztalatom. Az érem másik oldala az, amikor valaki már szembesült azzal, hogy a társa, párja egyszer vagy többször nem mondott igazat, netalán más jelei is vannak annak, hogy ne bízson meg benne. Ha ez a helyzet, akkor feltehetően kevésbé tud beleállni a probléma megoldásába. De egy ilyen állapotban már alapjában véve nem feltétlenül a harmadik féllel van a gond, hanem azzal, hogy a biztonságérzet

valahol útközben elcsúszott a kapcsolatban. Az „igazmondásába” vetett hit másik függvénye az adott ember egyéni működése. Ha valaki eredendően gyanakvó típus, vagy „túlpörgi” ezt az egész szituációt, akkor értelemszerűen minden kérdésre kapott válasz igazságtartalmában kételkedni fog.

Az, amire vagy akire valaki féltékeny, egyébként gyakran nem más, mint az adott ember fantáziája és a saját belső bizonytalanságának kivetülése. Ezt az indukálhatja, hogy van egy olyan belső vágy, amiről azt gondolja valaki, hogy nem tudja megteremteni, nem tudja megkapni, ezért vagyunk féltékenyek valaki másra, amiről viszont a harmadik fél egy-

általán nem tehet. Ez pedig nemcsak szerelmi, hanem szakmai dolog is lehet.

Egy párkapcsolat adott helyzetének megítélése teljesen egyéni, hiszen ehhez ismerni kellene a körülményeket, azt, hogy ebben például a harmadik félnek mekkora vagy milyen minőségű a szerepe. A hibáztatásban a féltékeny oldal áldozati szerepbe helyezheti magát, amiből az intenzív érzések közepette akár teljességgel kimarad a saját felelőssége, ami viszont azt az illúziót keltheti benne, hogy ennek az egésznek a kialakulásához neki nincsen semmi köze, mert az egészért nem más a felelős, mint a harmadik fél.

Nyilván nem lesz reprezentatív a válaszod, de a praxisod alapján a párkapcsolatokban mennyire látható probléma a féltékenység?

A féltékenység elég jól tetten érhető a munkám során, ugyanakkor érdekes, hogy ez jellemzően nem annyira párkapcsolati vonatkozásban hangsúlyos. Leginkább azzal féltékenységgel találkozom, ami a kisebbségre reflektál, ahol a leggyakoribb felmerülő kérdés az, hogy valaki elég jól teljesít-e egy adott életterületen vagy kapcsolatban, illetve hol kellene tartania az életében.

Ez nem inkább az irigységről szól?

Véleményem szerint a féltékenység és az irigység egymáshoz nagyon közel álló fogalmak. Irgynek lenni valakire, az nagyon hasonlít a féltékenységre. Az irigység válasz az „én-hiányra”, a fenyegetettségérzetre, hiszen arról szól, hogy valakinek van valamije, ami nekem nincs. Ez sokat megmutat abból, hogy az adott ember mire vágya.

A féltékeny ember számos esetben a teóriáját fantáziaelemek sokaságára építi fel, amelyek nem reálisak. Ennek következtében a féltékenység tárgyát, adott esetben egy harmadik személyt, olyan tulajdonságokkal ruházhatja fel, amiről tulajdonképpen nincsen elég információja, így ezek a végén nem mások, mint a képzeletének projekciói. A munkám során találkozom olyan klienssel, aki egy teljes képzeletbeli világot épített egy irigyelt másik ember köré, és a beszélgetésünk során lassan bontakozott ki,

hogy ez mennyire távol áll a realitástól.

Nem érintettük még, de a féltékeny viselkedés egyéb okairól is érdemes beszélni. Ennek a modornak, megnyilvánulásnak az is lehet a hátterében, hogy ilyenkor fél valaki, vagy büntetni akarja vele a másikat, így akar elérni valamit a kapcsolatban.

Mindamelllett, hogy lehet nagyon is valós alapja, a féltékeny viselkedés könnyen ördögi körré, egy fantáziáspirállá válhat. Egy ilyen spirálba került szorongó ember egyre éberebb lesz, egyre jobban fog figyelni bizonyos jelekre, ezáltal pedig még szorongóbb lesz, mivel olyan dolgoknak tulajdonít jelentőséget, amiknek esetleg nincs. Ezek a konspirációk pedig nagyon félrevezethetik az embert.

A társadalmi különbségek befolyásolhatják a féltékenységet, irigységet bárkiben is?

Tény, hogy a különbségek elmélyíthetik ezeket az érzéseket. Ugyanakkor leggyakrabban nem arra vagyunk féltékenyek, akik sokkal magasabb státuszban vannak, mint mi, hanem sokkal inkább arra vagy azokra, akik a közelünkben

FREEPIK.COM / RACCOOL STUDIO

vagy a látóterünkben vannak. Összességében tehát azt mondhatom, hogy sokkal előbb leszünk féltékenyek a szomszédra, mint mondjuk a száz leggazdagabb valamelyikére, vagy arra a kollégára, akit előbb léptettek elő, mint minket, vagy arra a barátnőre, aki most éppen boldog párkapcsolatban él, és amihez mi is közel lehetnénk, de nem vagyunk.

827market kupon

A kuponkód egyszeri

20%-OS

kedvezményre jogosít
a **827market.hu** oldalon
leadott rendelés összegéből.

SNK6j21

Amennyiben kuponunkat visszaküldi
postacímünkre, úgy **+10%** extra
kedvezmény illeti meg.

1139 Budapest,
Röppentyű u. 56.

Részletek az oldalon.

AJAKTÖLTÉST SZERETNÉL NYÁRON?

Gyere el hozzánk!

Most 35% kedvezménnyel veheted igénybe,
a NEAUVIA lips hőstabil, hialuronsavas kezelést
orvosesztétikai szalonunkban.

NEAUVIA™
bde mentes filler - bírja a hőséget

 **BEAUTY AID
FACTORY**

www.beautyaidfactory.hu

-35%

A kupon egyszeri 35% kedvezményt jelent
2022.szeptember 30-ig, ajak hialuronsavas
töltésére való felhasználáskor.

A LEGENDA NYOMÁBAN – Szentgyörgyi Albert 120

Beszélgetés Matuscsák Tamással

BUSINESS - *Csatos Erika*

Az Álomjövő
Tanácsadó Iroda
alapító ügyvezetője,
vezető pénzügyi
mentora

NŐK A VOLÁNNÁL -

Cupra Formentor

GASZTRO - **ŐSZI BORTÚRA**

PREVENTION+

OLTALMAZ • HIDRATÁL • VÉD

Ha minden nap csak egy dolgot teszel a bőrödért, akkor az legyen a széles spektrumú **PREVENTION +**® fényvédős termékek használata.

Most Digital Aging Defense™ megoldással segít harcolni a kék fény és a környezeti stresszorok elleni védelemben.

PERONI
ITALIA

FELEMELŐ OLASZ ÍZ

Csak 18 éven felülieknek!
www.alkohol.info.hu